

**T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ
YETERLİKLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ**

Hamza OLÇUN

**Danışman
Dr. Öğretim Üyesi Gülenaz SELÇUK**

Manisa/2020

TEZ ONAYI

Hamza OLÇUN tarafından hazırlanan "**Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi**" adlı tez çalışması 24/01/2020 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri önünde Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı**'nda **YÜKSEK LİSANS** olarak başarı ile savunulmuştur.

Danışman

Dr. Öğretim Üyesi Gülenaz SELÇUK

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğretim Üyesi Huriye Sevinç PEKER

İstanbul Arel Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğretim Üyesi Merve POLAT

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Hamza OLÇUN

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	III
TABLolar.....	IV
TEŞEKKÜR.....	VII
ÖZET.....	VIII
ABSTRACT.....	IX
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı	4
1.2. Araştırmanın Önemi	5
1.3. Sayıtlar.....	6
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Tanımlar.....	7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Eğitim.....	8
2.2. Fen Bilimleri	9
2.3. Fen Eğitimi ve Önemi.....	9
2.4. Fen Eğitiminin Amacı	11
2.5. Yönetim	12
2.6. Eğitim Yönetimi.....	13
2.7. Okul Yönetimi.....	14
2.8. Sınıf Yönetimi.....	16
2.9. Sınıf Yönetimine Etkileyen Etkenler.....	18
2.9.1. Sosyal Etkenler	18
2.9.2. Psikolojik Etkenler.....	21
2.9.3. Eğitsel Etkenler.....	22
2.10. Sınıf Yönetiminin Boyutları.....	24
2.10.1. Sınıf Ortamının Fiziksel Düzeni	25
2.10.2. Plan ve Proglama Etkinlikleri.....	30
2.10.3. Zaman Yönetimine Yönelik Etkinlikler.....	31
2.10.4. Sınıf İçi İlişkilerin Düzenlenmesi.....	32
2.10.5. Davranış Yönetimine Yönelik Etkinlikler.....	33
2.11. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları	33
2.11.1. Geleneksel Yaklaşım.....	34
2.11.2. Çağdaş Yaklaşım	35
2.12. Sınıf Yönetimi İlkeleri.....	36
2.13. Sınıf Yönetimi Yeterlikleri	37
2.14. Sınıf Yönetimi Becerileri.....	40
2.15. Sınıf Yönetimi Modelleri.....	40
2.15.1. Tepkisel Model	41
2.15.2. Önlemsel Model.....	41
2.15.3. Gelişimsel Model.....	42
2.15.4. Bütünsel Model.....	42
2.16. İlgili Araştırmalar	43
3. YÖNTEM.....	51
3.1. Araştırma Modeli	51

3.2. Evren ve Örneklem.....	51
3.3. Veri Toplama Aracı.....	53
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	53
3.3.2. Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği	53
3.4. Verilerin Toplanması.....	54
3.5. Verilerin Analizi.....	54
4. BULGULAR VE YORUMLAR	56
4.1. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular.....	56
4.2. Cinsiyet Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular	62
4.3. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular	63
4.4. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular.....	69
4.5. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular	77
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	83
5.1. Araştırmanın Sonuçları.....	83
5.2. Öneriler.....	88
5.2.1. Kurumlara Yönelik Öneriler	88
2.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	89
KAYNAKLAR.....	90
EKLER.....	102
EK-1: SYYÖ Ölçek İzni.....	102
EK-2: Milli Eğitim Uygulama İzni	103
EK-3: Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği (SYYÖ)	104
EK-4: Etik Kurul İzni.....	107
ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	108

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ark. : Arkadaşları

F : ANOVA Katsayısı

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

n : Örneklem/Gruptaki Örneklem Sayısı

r : Korelasyon Katsayısı

SS : Standart Sapma

SYÖ : Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği

t : t Testi Puanı

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

\bar{X} : Ortalama

% : Yüzde

TABLULAR

Tablo 2.1. Geleneksel Sınıf Yönetimi Yaklaşımı ile Çağdaş Sınıf Yönetimi Yaklaşımları Arasındaki Temel Farklılıklar	36
Tablo 3.1. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Demografik Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistikler	52
Tablo 3.2. Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinden Alınan Puan Ortalama Ölçütleri	55
Tablo 4.1. Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğine ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler	56
Tablo 4.2. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğine Fiziksel Düzeni Sağlama Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı	57
Tablo 4.3. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinde Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı	58
Tablo 4.4. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinde Zaman Yönetimi Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı	59
Tablo 4.5. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinde Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı	59
Tablo 4.6. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikler Ölçeğinde Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı ...	61
Tablo 4.7. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre t- testi Analiz Sonuçları.....	62
Tablo 4.8. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Yaş Değişkenine Göre Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	63
Tablo 4.9. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Düzeylerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	63
Tablo 4.10. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Fiziksel Düzeni Sağlama Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	64
Tablo 4.11. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	65
Tablo 4.12. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	65

Tablo 4.13. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Zaman Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	66
Tablo 4.14. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	67
Tablo 4.15. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Düzeylerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	67
Tablo 4.16. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	68
Tablo 4.17. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğine İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	69
Tablo 4.18. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Düzeylerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	70
Tablo 4.19. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Fiziksel Düzeni Sağlama Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	71
Tablo 4.20. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	71
Tablo 4.21. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	72
Tablo 4.22. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Zaman Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	73
Tablo 4.23. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	74
Tablo 4.24. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Sınıf İçi Düzeni Sağlama Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	75

Tablo 4.25. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	76
Tablo 4.26. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	76
Tablo 4.27. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğine İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	78
Tablo 4.28. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Fiziksel Düzeni Sağlama Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	79
Tablo 4.29. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	79
Tablo 4.30. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Zaman Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	80
Tablo 4.31. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	81
Tablo 4.32. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	82

TEŞEKKÜR

Lisans ve lisansüstü eğitimim boyunca her zaman maddi ve manevi desteğini hissettiğim, en sıkıntılı anlarda bile hoşgörü ve sabırla yaklaşan kıymetli danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Gülenaz SELÇUK'a,

Lisansüstü öğrenimim boyunca desteğini her zaman hissettiren, başarılı akademik kimliğiyle rol model olan, şahsiyeti, hitabeti ve duruşuyla örnek aldığım değerli hocam Prof. Dr. Ahmet ATAÇ'a,

Yüksek lisans arkadaşlarım Yunus Emre Keleş ve Gamze Gedik 'e;

Araştırmanın gerçekleştirilmesine katkı sağlayan tüm öğretmen ve idarecilere,

Lisans ve lisansüstü eğitimin boyunca beni en iyi şekilde karşılayan ve evlerini açan Demirci' de yer alan Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi çalışanlarına,

Tüm yaşamım boyunca derdimi sıkıntımı, mutluluğumu paylaştığım, her zaman ve her anda yanımda olan annem Sultan OLÇUN'a, varlığıyla kendimi güvende hissettiren babam Hüseyin OLÇUN'a ve kardeşlerim Emine OLÇUN ve Adilcan OLÇUN'a teşekkürü borç bilirim.

Hamza OLÇUN

Manisa, 2020

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Hamza OLCUN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilimdalı

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Gülenaz Selçuk

Gelişen ve değişen teknoloji birlikte nitelikli bireylere olan ihtiyaç artmaktadır. Bu ihtiyacın karşılanmasında en önemli görevi ise bireylerde kalıcı izli davranışlar oluşturmayı amaçlayan eğitim üstlenmektedir. Bireylerde olumlu davranışların oluşmasında, bireylerin yetiştirilmesinde en önemli görevi üstlenen eğitimin, planlanarak gerekli etkinliklerin gerçekleştirildiği yer ise sınıflardır. Sınıf, eğitim ve öğretimin gerçekleştirildiği alanlardır. Bu alanların etkili ve verimli öğretme-öğrenme sürecine dönüşmesi ancak öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine sahip olmaları ile mümkün olacaktır. Bu sebeple nitelikli bireylerin yetiştirilmesi sürecinde öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu araştırma ile fen bilgisi öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin belirlenmesi ve bazı değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun olunan lise türü) incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma fen bilgisi öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerini belirlemesi amacıyla çalışma grubu için genel bir yargıya ve düşünceye varmak için kullanılan modellerden genel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim öğretim yılı içerisinde Manisa İli Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinde bulunan devlet okullarına bağlı ortaokul kurumlarında görev yapmakta olan toplam 165 fen bilimleri öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma belirtilen evren üzerinde gerçekleştirilmiş olup, örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik değişkenlerin yer aldığı “Kişisel Bilgi Formu”, ikinci bölümde ise 47 maddeden oluşan “Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği (SYYÖ)” yer almaktadır. Elde edilen verilerin istatistiksel paket programında; normallik testi ile analizi gerçekleştirildikten sonra çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi amacıyla bağımsız gruplar için t testi ve tek-yönlü ANOVA testi uygulanmıştır.

Yapılan analizlerin sonucunda, fen bilgisi öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin iyi düzeyde oldukları ve sınıf yönetimi yeterliklerinin mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı farklılığın olmadığı, cinsiyet, yaş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi yeterlikleri, Sınıf Yönetimi, Sınıf.
2020, 108 sayfa.

ABSTRACT

M.Sc. Thesis

Investigation Of Class Management Competences Of Science Teachers According To Some Variables

**Manisa Celal Bayar University
Institute of Natural and Applied Sciences
Department of Science Education (MSc)**

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Gülenaz Selçuk

With developing and changing technology, the need for qualified individuals is increasing. Education, aiming creating permanent traced behaviors in individuals takes on the most important task in meeting this need. Classes are the places where education, which takes on the most important role in the formation of positive behaviors in individuals, and the necessary activities are planned and realized. Classes are places where education and training are carried out. The transformation of these areas into an effective and efficient teaching-learning process will only be possible if the teachers have the competencies of classroom management. For this reason, teachers need to have classroom management competencies in the process of training qualified individuals. With this research, it is aimed to determine the classroom management competencies of science teachers and to examine them according to some variables (gender, age, professional seniority, type of high school graduated).

In research, to determine the classroom management competencies of the science teachers, a general survey model was used to reach a general judgment and thinking for the study group. The study group of this research consists of a total of 165 science teachers working in the secondary schools of public schools in Şehzadeler and Yunusemre districts of Manisa Province in the 2019-2020 academic year. The study was carried out at mentioned schools and no sampling was taken. The data collection tool used in the research consists of two parts. In the first part, there is “Personal Information Form” which includes demographic variables, and in the second part, there is “Classroom Management Proficiency Scale (CMPS) which includes 47 items. the statistical package program; After gathered data’s analysis with normality test carried out in statistical package program, t-test and one-way ANOVA test were performed for independent groups to examine whether there was a significant difference according to various variables. As a result of the analysis, it was found that science teachers' classroom management competencies were good and classroom management competencies were not significantly different according to the type of high school graduated and there were significant differences according to gender, age and professional seniority variables.

Keywords: Classroom Management Competencies, Classroom Management, Class. 2020,108 pages.

1. GİRİŞ

Dünya kürelleşme ve yeniden yapılanma içerisinde. Bu yapılanma içerisinde tüm kurumların üzerine düşen görevlerini en iyi şekilde yerine getirmeleri gerekmektedir. Bu gereklilik, nitelikli bireylerin yetiştirilmesi ile karşılık bulacaktır. Gelişen teknoloji ile birlikte nitelikli ve donanımlı bireylere olan ihtiyacı artırmaktadır. Nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde en önemli yapı taşı eğitim ve öğretmenlerdir [1]. Bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla bilerek meydana getirdikleri istendik davranış değişikliğine eğitim denir [2]. Bu tanım incelendiğinde anahtar kavramlar olarak, yaşantı ve istendik terimleri ön plana çıkmaktadır. Yaşantı, belirlenmiş bir amaca yönelik daha düşünülmüş ve düzenlenmiş durumlar olarak tanımlanabilir [3]. Bir başka tanım olarak istendik kavramı ise toplumsal veya bireysel açıdan oluşan beklentilere karşı gereksinimler olarak betimlenmektedir [4]. Ancak değişen ve yeniden yapılanan dünyamızdaki eğitim anlayışı bireyin sürekli kendini geliştiren ve değiştiren yapıda olmasını gerektirmektedir [3]. Eğitim, bireylerin kişiliklerinde değişimi sağlayan, bireyleri geleceğe hazırlayan, ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve davranışları kazanmalarını sağlayan bir süreç olarak ifade edilebilir [5]. Eğitim, bireyin sosyal becerilerinin geliştirmesinin yanında, bireyleri gelecekteki yaşama hazırlama ve demokratik ortamlarda bireylerde bulunan yetenekleri en üst seviyeye çıkarmayı amaçlamaktadır [6]. Bu amaç doğrultusunda eğitim, toplumun gelişmesinde önemli bir rol üstlenmektedir [7].

Yeni yüzyılla birlikte hızla değişim içerisinde olan dünyaya uyum sağlayabilecek nitelikli bireyleri yetiştirmek eğitim sistemi için bir zorunluluk olup bu zorunluluğun başarılı olabilmesi nitelikli öğretmenlere bağlıdır [8]. Öğretmenler, öğrenmeyi gerçekleştiren kişilerdir. Öğrenme, öğrencilerinin yaşantıları sonucu ortaya çıkan, öğrencilerin kendileri tarafından elde ettikleri sonuçlardır. Öğretmenlerin sınıf içerisindeki görevi, öğretim etkinliklerinin sağlanabilmesi için gerekli yöntem ve tekniklerden yararlanarak öğrencilerde olumlu davranışların elde edilip edilmediğini değerlendirmektir [9]. Öğretmenlerin sınıf içerisindeki sorumlulukları arasında dersi anlatma, sınıfı doğru yönetme ve öğrencilerin gelişimlerini uygun şekilde değerlendirmesi de bulunmaktadır. Ancak sınıf yönetimi diğer öğelerin gerçekleşmesini etkilediğinden en önemli göreve sahiptir. Bu sebeple sınıf yönetimi beceresi öğretmenlerde bulunması gereken en önemli öğedir [10].

Sınıf; öğretmen ile öğrencilerin bir araya geldiği, eğitime yönelik hizmetlerin üretildiği, öğretimin gerçekleştirildiği ve öğrenmenin yapıldığı ortak bir yaşam alanı olarak ifade edilebilir [4]. Sınıf; okul içerisinde öğrencilerin en çok zaman geçirdiği, yapaylıktan ziyade doğal halde bulunan ve öğrencilerini içerisinde bulunmaktan mutluluk duydukları alanlar olmalıdır [11]. Sosyal bir sistem olan sınıf, öğretmenin sorumluluğu içerisinde. Belirlenen hedeflere ulaşmak ve öğretimi gerçekleştirmek için öğrenme ile sınıf yönetiminin birbirini tamamlaması gerekmektedir [12]. Öğretmenler sınıf içerisinde öğrenmenin yanı sıra sınıfın yöneticisi de olmalıdırlar. Öğretmenlerin sınıf yönetiminin yetersiz olması durumunda öğrenme olumsuz bir şekilde etkilenecektir. Aynı zamanda bu durum öğretmenlerde, öfkelenmeye, umutsuzluk göstermeye, iş içerisindeki streslerinin artmasına, mesleki anlamda tatminsizliğe ve işten kendilerini uzaklaştırmaya sebep olmaktadır [13]. Bu sebeple öğretmenin mesleki bilgisi, öğretim yöntemlerine karşı yeterliği ve sınıf yönetimi yeterliği ile doğrudan ilgilidir [12].

Sınıfın içerisinde öğretmen, öğrenci, kaynaklar ve program bulunmaktadır. Bu sebeple sınıf içerisindeki yönetim ve işleyiş öğretmenin sorumluluğudur. Sınıfın içerisinde bulunan öğrencilerin, kaynakların ve zamanın yönetimi dikkatli ve hassasiyetli bir şekilde yönetilmelidir. Sınıf içerisindeki yönetimin verimli bir şekilde olması eğitim-öğretimin de verimliliğini arttıracaktır [14]. Sınıfın yöneticisi konumundaki öğretmen, belirlenen amaç doğrultusunda bir araya gelen bireylerin iş birliği içerisinde verimli çalışmasından sorumlu olan kişilerdir [15]. Bu bağlamda sınıfların lideri öğretmenlerdir. Öğretmenler liderlik ve yönetici rollerini sınıf ortamında göstermelidirler. Sınıfta gösterilen bu mesleki performans da sınıf yönetimi alanının oluşmasına neden olmaktadır [16].

Sınıf yönetimi kavramsal olarak sınıf içerisinde etkili bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi ve hedeflenen eğitsel başarıya ulaşmak için öğretmenler tarafından gerekli ortamın oluşturulması olarak ifade edilebilir [17]. Sınıf yönetimi aynı zamanda öğretmenlerin sınıf içi geliştirerek düzenledikleri ve öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli eylemler olarak ifade edilebilir. Bir başka şekilde ise eğitimin ön koşulu olarak belirtebiliriz [18]. Sınıf yönetimi; öğretmenin öğrenciler üzerinde hedeflediği davranış değişikliğinin gerçekleştirilmesi, olumsuz davranışların düzeltilmesi, karşılıklı iyi bir iletişimin kurulması ve geliştirilmesi, sınıf içerisinde

sosyal bir iletişim ortamının oluşturulması, olumlu ve etkili bir biçimde ilerleyen organizasyon oluşturma ve sınıf içerisindeki zamanın etkili kullanılması, sınıf içerisindeki bireyler arasındaki ilişkinin düzenlenmesi ve öğrencilerin güdülenmesi olarak da ifade edilebilir [19].

Sınıf yönetimi, sınıf içerisinde etkili ve güvenli bir öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi için gerekli öğretmen davranışları ile sınıfın yapısını oluşturmakta olan tüm etkenlerin yapılandırması ve ortak bir biçimde yönetilmesidir [20]. Bu sebeple sınıf yönetimi etkili bir öğretmenin göstermesi gereken en önemli öge olarak söylenebilir. Sınıf yönetiminin etkililiği öğretmenin yeterliğini de temsil etmektedir [18]. Etkili bir sınıf yönetiminin gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin buldukları çevrenin ekonomik, politik ve kültürel yapılarını irdeleyip çevreye hâkim olarak kendilerini yenileyebilme ve liderlik özelliğine sahip olmaları kaçınılmaz bir zorunluluktur. Öğretmen içerisinde bulunduğu toplumu yönlendiren ve değiştiren kişi olmalıdır. Bu durumun gerçekleşebilmesi için öğretmenlerin önce kendilerini sonra çevrelerini tanımaları gerekmektedir. Kendisini ve çevresini tanımayan bir öğretmenin karmaşık bir yapı olan öğrencileri tanıması ve çevresinde gerçekleştirecek etkinlikleri, sınıf ortamında etkili bir şekilde yönetmesi mümkün görünmemektedir [21]. Öğretmenlerin sınıfı etkili olarak yönetebilmeleri için sınıf yönetiminin boyutlarını bilmeleri ve bu beceriye sahip olmaları gerekir [22]. Sınıf yönetimi birçok boyutu içerisinde bulunduran bir kavramdır. Öğretmenlerin bu boyutları kullanabilmeleri, sınıf içerisindeki yönetim derecesini etkileyecektir [23].

Sınıf yönetimi yeterliklerinin literatürde tek başına yer aldığı çalışmalar görülmektedir([24]; [25]; [26]; [27]; [28]; [29]).

Belirtilen çalışmaların yanında alanyazında sınıf yönetimi yeterliği ile farklı değişkenler ilişkilendirilerek yapılan araştırmalar da yer almaktadır([1]; [30]; [31]; [32]; [33]; [34]; [35]; [36]; [37]). Fakat alanyazın incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri ile ilgili bir çalışmayla karşılaşılmamıştır.

Bu bilgiler ışığında sınıf yönetimini önemli ölçüde etkileyen ve öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliği bağlamında fen bilimleri öğretmenleri üzerinde çalışılmasının önemli düzeyde anlamlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın sonucu ile öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi; sınıf içinde,

okulda, eğitim ve öğretim ortamlarında ortaya çıkabilecek olumsuz durumların çözülmesine önemli katkı getireceği beklenmektedir. Yine öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile ilgili yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında, hizmetiçi eğitimlere ilerleme sağlayacağı ve öğretmen yetiştiren kurumlara katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Eğitim-öğretim sürecinde öğretmenlerin en önemli görevlerinden birisi, sınıf içerisinde doğru yöntem ve teknikle mesleki yeterliklerini en üst düzeyde sergileyebilecek uygun öğrenme ortamını oluşturmaktır. Dersi başlatma rolünü üstlenen bir öğretmenin derse hazırlık aşaması, sınıf içerisinde eğitim teknolojilerini etkileyici bir biçimde kullanması, ders anlatımında dikkat çekici ve etkili olması, öğrenci ile etkileşimi, mimik ve jestleri öğrencilerin sınıftaki davranışları üzerinde doğrudan bir etkiye sebep olmaktadır. 21. yy. öğretmenlerinin başarılı olmasının ön koşulu ise bilgili olmasının yanında öğrencisini olumlu yönde etkileyebilmesine bağlıdır. Alan farklılığı olmaksızın tüm öğretmenlerin de bu başarıyı elde edebilmeleri etkili sınıf yönetimi yeterlikleri ile ilişkilendirilmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, bu çalışmada fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları ne düzeydedir?
2. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştımının Önemi

Fen bilimleri öğretim programı incelendiğinde, dersin temel amacının bireylerin fen okuryazarı olarak yetiştirilmesinin vurgulandığı tespit edilmiştir. Öğretmenler de bu amaca hizmet etmenin doğrultusunda eğitim öğretim etkinliklerini verimli olarak gerçekleştirmelidirler. Söz konusu etkinliklerin ise akranlarıyla birlikte okul içerisinde yapılması beklenmektedir [38]. Okul, planlanmış eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği kurumlardır. Okul yapısının en küçük ve temel birimini ise sınıflar oluşturmaktadır. Sınıf, öğretim gerçekleştirilmesi için öğrencilerin fiziksel kaynaklar ile etkileşim içerisinde buldukları sosyal ortamlardır [39]. MEB [38], fen bilimleri dersi kapsamında beklenmekte olan proje ve model tasarlama, ürün oluşturma ve oluşturulan ürünlerin tanıtılması gibi performansların olabildiğince sınıf ortamında ve öğretmenin rehberliği eşliğinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin öğrenme ortamları olan sınıflarında kendi özgür düşünce ve fikirlerini açıklayabildikleri demokratik sınıfların oluşturulması, öğrencilerin ifade etme, muhakeme etme becerilerine ve ayrıca iletişim becerilerine de katkı sağlanması beklenmektedir [38]. Öğrencilerin becerilerini gösterebilmeleri ancak etkili yönetilen sınıf ortamlarında gerçekleşebileceği öngörülmektedir. Etkili sınıf yönetiminin gerçekleşebilmesi ise öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine sahip olmasıyla bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Sınıf yönetimi yeterliğine sahip öğretmenlerin uygun öğrenme ortamlarını oluşturarak öğrencilerin gelişmelerine katkı sağlamaları, onlara gerekli olan bilgileri aktarıp etkili öğrenmelerinde rol model olmaları ayrıca sınıf çevresini de denetim altında tutmaları gibi sorumluluklarının büyük öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Bu bağlamda, fen bilimleri öğretmenlerinin bazı sosyo-demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun olunan lise türü) göre sınıf yönetimi yeterliklerinin tespit edilmesinin, öğretmenlerin iyi düzeyde sınıf yönetimi yeterlikleriyle donanımlı olabilmesi açısından son derece mühim olduğu düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerine yönelik sınıf yönetimi yeterlikleri ile ilgili detaylı bir çalışmayla karşılaşılmaması da bu araştırmayı önemli kılmaktadır. Araştırma sonucunun eğitim fakültelerine, öğretim elemanlarına, fen bilimleri öğretmenlerine, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün gerçekleştireceği hizmet içi eğitimler kapsamında farkındalık ve daha verimli çalışmalara olanak sağlayacağı ön görülmektedir.

Böylelikle araştırma bulguları ile alan yazına katkı sağlanması ve araştırma bulgularının yeni araştırmalara yol göstermesi beklenmektedir.

1.3. Sayıtlar

1. Araştırmaya fen bilimleri öğretmenleri gönüllü olarak katılmışlardır.
2. Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenleri, kişisel bilgi formu ve sınıf yönetimi yeterlilik ölçeğini içtenlik ve doğrulukla yanıtlamıştır.
3. Araştırmanın gerçekleştirilmesinde kullanılan veri toplama aracının, araştırmanın konusu ve amacına uygun olduğu varsayılmıştır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2019-2020 öğretim yılı Manisa ili Şehzadeler ve Yunusemre İlçelerine bağlı devlet okullarında görev yapmakta olan 165 fen bilimleri öğretmeniyle,
2. Araştırma kapsamında yer alan fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri ile,
3. Yöntem olarak nicel yöntem olan genel tarama modeli kullanılmasıyla,
4. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerini belirlenmesi amacıyla kullanılan “Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği” nin beş alt boyutta toplanan sınıf yönetimi yeterlikleri sadece “Öğretmenlerin Sınıfın Fiziksel Düzenini Sağlamaya İlişkin Davranışları, Öğretmenlerin Öğretim Yönetimine İlişkin Davranışları, Öğretmenlerin Zaman Yönetimi Konusundaki Davranışları, Öğretmenlerin Sınıf İçi İlişkileri Düzenlemeye İlişkin Davranışları ve Öğretmenlerin Davranış Geliştirme ve Düzenlemeye İlişkin Davranışları” ile,
5. Araştırma kapsamında elde edilen veriler Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Öğretmen: Eğitim ve öğretim kavramlarının devlet tarafından yönetimi ile sorumlulukların alan özel bir uzmanlık meslektir [40].

Sınıf: Öğrencinin yaşamında ailesinden sonra gelen ikinci derecede önemli ilişkiler sistemidir [41].

Yönetim: Belirlenmiş hedeflere bir grup insanı doğru bir biçimde yönlendirme, grup içerisinde iş bölümü ve koordinasyonu sağlamaların bütünüdür [42].

Sınıf Yönetimi: Etkili ve verimli eğitim ortamının oluşturulması için gerekli ilke, kavram ve kurallar dizgisidir [43].

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde sınıf yönetimi yeterliği ile ilgili kuramsal çerçeve ve ilgili araştırmalar bulunmaktadır.

2.1. Eğitim

Genel bir ifadeyle eğitim tanımlandığında bireylerin kendi yaşantı yollarıyla davranlarında bilerek ve istendik bir biçimde değişim süreci olarak belirtilebilir [2]. Eğitim, belirlenen amaçlar doğrultusunda bireylerin yetiştirilme sürecidir [44]. Başar [45]'a göre eğitim, bireylerde davranış değiştirme ve davranış oluşturma etkinliklerinin bütünüdür. Bireyin davranışları kendi yaşantısı sonucu değişebilir ve yaşamı boyunca öğrenmesi devam etmektedir. Davranış değişikliğinin bireylerde gözlenmesi için öğrenmenin gerçekleşmesi gerekir. Bireylerin öğrenmeleri gelişim süreçleri boyunca olumlu veya olumsuz bir biçimde devam eder. Bu sebeple merkeze kişiler alınmıştır. Önceden belirlenen hedefler öğrencilerin davranışlarına yöneliktir ve bir plan çerçevesinde belirlenmiştir. Bireylerin davranışlarında istendik yönde olması eğitimin verimliliğine, ortamın uygunluğuna ve iyi bir plan içerisinde gerçekleştirilmesine bağlıdır [46]. Eğitim, bireylerin davranışlarında istendik yönde meydana getiren planlı etkiler dizisi olarak tanımlanabilir [47].

Eğitim, bireylerin tüm yaşamı boyunca devam eden bir olgu olup yaşamın her alanına etkide bulunmaktadır. Çünkü insanlar tüm yaşamlarında öğrenme uğraşı içerisindeyler. Bu bağlamda eğitim, kişileri ve kişiler vasıtası ile tüm toplumu değişim içerisine sokmaktadır. Bu sebeple eğitim toplumların geleceğinin belirlenmesinde büyük öneme sahiptir [48]. Bu önem doğrultusunda eğitim, bireylerde istendik davranışlar değiştirme süreci olmasından dolayı etkili bir sınıf yönetimine ihtiyacı doğurmaktadır. Eğitimin iyi bir biçimde gerçekleştirilebilmesi, yeterlik ölçülerine sahip donanımlı öğretmenler ile gerçekleştirilecektir. İyi öğrencilerin oluşumunda iyi öğretmenlerin rolü oldukça fazladır. Öğretmen belirlenen hedefler doğrultusunda öğrencileri derse karşı dikkatlerini arttırarak eğitim için gerekli hedeflere odaklanmalarını sağlayabilirler [34].

Günümüz eğitim anlayışında, bilim ve bilgiye duyulan ihtiyaç hızla artış göstermektedir [49]. Bilim ve teknoloji çağının yaşanması sebebiyle toplumların

gelişerek refah seviyeleri ulaşmaları fen bilimleri eğitiminin gelişmesiyle mümkün olacaktır [50].

2.2. Fen Bilimleri

Demirci [51] tarafından bilim, insan hayatını kolaylaştırmak ve güvenilir bir hale getirmek için gerekli çabalar sonucu elde ettikleri bulgular ve deneyimlerin birikimi olarak tanımlamıştır. Kaptan ve Korkmaz [52] tarafından ise deneye dayanan yöntemler kullanılarak evreni, varlıkları ve olayları araştıran, bu olaylar hakkında yorumlama gerçekleştiren, genellemede bulunan, ilkeler çıkartabilen ve yaşanmamış olaylar hakkında tahmin etme çabası olarak ifade edilmiştir. Bilim kelimesi akla geldiğinde canlanan ilk kavram fen olmaktadır. Fakat fen, bilimin bir alt dalıdır [53]. Doğru ve Kıyıcı [54] tarafından fen kavramı; incelemeler gerçekleştirme, hipotezler oluşturma, deneyler yapma, verileri toplama, sentez gerçekleştirebilme, elde edilen verileri yorumlayabilme ve sunabilme, bilimsel metodları içerisine alan, ölçütler dahilinde mantıklı fikir yürütmeyi sağlayan sorgulamaya dayalı düşünme ve inceleme biçimi olarak belirtilmiştir. Fen, dünyayı biyolojik, fiziksel ve teknolojik açıdan açıklamaya çalışır ve tahmin yürütebilmek için kavramsal ve teorik açıdan temel sağlar [55]. Fen bilimi, evren içerisinde yer alan konularla alakalı, sistemli bir bilgiye ulaşma ve ulaşılan bilgilerin deneye tabi tutularak veya akıl yoluyla açıklanması ve reddedilmesine bağlı olarak genel bir ifadeye indirgenmesidir [56].

Fen bilimleri, insanların maddesel açıdan çevrelerini denetlemek ve bu çevreleri değiştirebilmek için geliştirdikleri, teknolojik bilgileride içerisine alan akademik disiplinler grubu olarak ifade edilebilir [52].

2.3. Fen Eğitimi ve Önemi

Bilim ve teknolojideki ilerlemeler günümüzde de devam etmektedir. Değişimlerin hızla gerçekleşmesi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin eğitim anlayışlarında da değişimler meydana getirmiştir. Eğitim anlayışlarındaki bu değişimler içerisinde fen eğitimindeki değişimler önemli bir yere sahiptir [57]. Bilgi ve teknoloji çağının yaşandığı günümüz dünyasında, fen eğitiminin gelişimi toplumların gelişerek refah seviyelerine ulaşmalarını sağlayacaktır. Bu sebeple öğrencilere verilen fen bilimleri dersinin önemi gün geçtikçe artmaya devam etmektedir. Bu doğrultuda gelişmiş ülkelerle birlikte diğer tüm toplumlar bireylere verilen fen eğitiminin kalitesine arttırma çabası içindedirler [50].

Nitelikli bireylere ihtiyacın her geçen gün arttığı ülkemizde 06-14 yaş grubu çocukların devam etmekte olduğu ilköğretim kurumlarında fen bilgisi öğretiminin önemi oldukça fazladır [58].

Fen bilgisi eğitimi çocuklara yaratıcı düşünme becerisi kazandırır. Çevrelerini ve dünyayı tanımalarını sağlar. Öğrencilerin sosyal çevresi ile iletişimlerinin etkili olmasını sağlar. Fen eğitiminin gerçekleştirilmesi çocukların karakteri eğitimi sürecini kolaylaştırır. Fen eğitimi ile çocuğun dili gelişirken aynı zamanda mantık yürütme becerisinde kazanırlar. Çocuklar fen problemini çözme yeteneklerini geliştirirken, yaratıcılıklarını da artırmış olurlar. Çevre ile etkili iletişim kurabilir ve yaşadığı sorunlar karşısında çözüm yolları üreterek öğrenmelerini arttırabilir. Çocukların fen becerilerinin artması, hayat içerisindeki becerilerinin artmasına katkıda bulunur ve diğer öğrenme alanlarının kavranmasını kolaylaştırır. Çocuklar bu durumda 'öğrenmeyi' öğrenirler [59].

Çağımız bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılmaktadır. Toplumların bu çağa ayak uydurabilmeleri için yetişmiş elemanlara ihtiyaçları vardır. Bu sebeple dünyada birçok değişim ve gelişim gözlenmektedir. Değişimin en başında bilgi toplumlarının oluşumunu sağlayan teknoloji gelmektedir. Teknoloji, doğruluğu denenerek elde edilen bilgilerin uygulanması olarak ifade edilebilir. Fen eğitimi öğrencilere teknoloji anlamında olumlu bilgiler kazandıran bir bilimdir. Bu bağlamda fen bilgisinin amaçları arasında hızla değişen ve gelişen dünyanın fen çağına uyum sağlayabilecek bireyler yetiştirmek ve teknolojinin gelişiminden yararlanabilecek bireyler yetiştirmek ve teknolojinin gelişimi için bilimin olmazsa olmaz nitelikte olduğunu kavratmaktır [59]. Ayrıca fen eğitimi alan bireyler bilimsel süreç becerilerini kazanarak yaşamları boyunca bu becerileri farklı dönemlerde kullanarak hayatlarını daha kolay bir hale getirebilirler [60].

Çocuğun çevresinde yer alan çekiciliğin ve şaşırtıcılığın eğitimi fen bilgisidir. Fen bilgisi çocuğun yediği besinin, içtiği suyun, nefes aldığı havanın, bindiği arabanın, kullandığı elektriğin, ışığın, güneşin eğitimidir. Bu bağlamda fen bilgisi eğitimi; çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına, gelişim düzeylerine, çevre ve imkanları göz önünde bulundurularak uygun yöntem ve tekniklerle yapılması gereken somut bir eğitimidir [61]. Eğitim etkinliklerinin sağlanabilmesi için gerekli yöntem ve tekniklerden

yararlanarak öğrencilerde olumlu davranışların elde edilip edilmediğini değerlendirmek öğretmenlerin sınıf içerisindeki görevidir [9].

Bu bağlamda fen eğitiminin gerçekleştirildiği sınıflarda öğretmenlerin gerekli yeterliklere sahip olması fen eğitiminin toplumların geleceğini etkilediği düşünüldüğünden önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

2.4. Fen Eğitiminin Amacı

Fen eğitimi, fen dersinde yer alan konular ile günlük yaşam arasındaki ilişki kurabilen, temel kavram, ilke ve yasaları kavrayarak, araştırıp sorgulayabilen, bilimin doğasını yaşam içerisinde kullanabilen bireyler yetiştirmeyi amaçlar [55]. Bu amaç doğrultusunda öğrencilere bilgiyi hazır olarak vermek yerine, bilgiye kendilerinin ulaşması sağlanmalıdır. Öğrenciler fen eğitimiyle çevreye daha iyi tanır, problemlere çözüm üretebilir ve değişikliklere daha iyi uyum sağlayabilirler [62]. Fen bilimleri eğitiminin genel olarak tüm öğrencileri fen okuryazarı bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamıştır [38]. Fen okuryazarı özelliklerine sahip olan bireyler; araştırmacı, sorgulayan, kararlar alabilen, tüm problemlerini kendisi çözebilen, kendisine güveni tam olan, iş birliği gerçekleştirebilen ve çevresiyle etkili iletişim kurabilen, yaşamları boyunca öğrenmeye açık ve sürdürülebilir kalkınma bilinci barındırırlar. Ayrıca fen bilgisine ait olan bilgi, beceri, tutum ve değerlere sahip olan, fen bilgisinin teknoloji, toplum ve çevreyle olan ilişkilerine yönelik becerilere sahip bireylerdir [63]. Bu beceriler MEB [38] tarafından “Bilimsel Süreç Becerileri, Yaşam Becerileri, Mühendislik ve Tasarım Becerileri” olarak sınıflandırılmıştır.

Fen bilimlerinin dersinin belirli düzen içerisinde gerçekleştirebilmesi için 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri esas alınarak Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı hazırlanmıştır. MEB [38] tarafından yayınlanan öğretim programında fen bilimleri dersinin temel amaçları belirtilmiştir. Bu amaçlar şu şekilde sıralanabilir:

- Doğanın keşfedilmesi sağlanarak insan-çevre ilişkilerinde ortaya çıkabilecek sorunlara bilimsel yöntemler kullanılarak çözüm üretmek,
- Birey, toplum ve çevre etkileşimini fark ettirerek, sürdürülebilir kalkınma bilinci oluşturmak,

- Fen bilimleri yönelik kariyer bilinci oluşturmak ve girişimciliği arttırmak,
- Bilim insanlarının bilimsel bilgi süreçlerini anlamlı bir hale getirmek,
- Çevresinde oluşan olaylara karşı merak, ilgi ve tutum geliştirmelerine yardımcı olmak,
- Bilimsel çalışmalarda güvenliğin önemi ortaya çıkararak uygulanmasını sağlamak,
- Öğrencilerin yorumlama, bilimsel düşünme ve karar verebilme yeteneklerini geliştirmek,
- Evrensel ahlak, milli kültür ve bilimsel etik ilkelerine sahip olmalarını sağlamak,
- Astronomi, Fizik, Biyoloji, Kimya, Çevre ve Yer Bilimleri ile Fen ve Mühendislik uygulamaları ile ilgili temel kavramlara sahip olmak

Tanımlamalar ve ifade edilen amaçlar göz önünde bulundurulduğunda fen ile yaşamın iç içe yargısına ulaşılmaktadır. Fen bilimleri; doğayı anlama, evreni ve dünyayı inceleme, bilimi ve bilim geçirdiği süreçleri göz önünde bulundurarak yeni bilgiler ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır [64].

2.5. Yönetim

Yönetim kavramının geçmişi M.Ö. 5000 yıllarda yaşayan Sümerlilere kadar dayanmaktadır [65]. Bu nedenle yönetim kavramı insan yaşamı ile başladığı düşünülebilir. İnsan ve toplumun yaşadığı bir yerde yönetim kavramının olmaması imkansızdır. Tarihin gösterdiği üzere insanlar yönetmiş ve yönetilmişlerdir [66].

Bütün toplumların ve örgütlerin ortak amaçları doğrultusunda yönetilmeye ihtiyaçları vardır. Yönetim içerisinde bir kişi yada ekipler örgütün misyon ve vizyonunu oluşturabilirler. Örgütün yöneticisi veya yöneticileri örgütün adına ilke, amaç ve politika belirleyerek kararlar alabilirler. Örgüt içerisinde bütünlük ve uyum sağlamaya çalışırlar. Bu uyum örgüt içerisinde düzen oluşturur. Bu sebeple örgütlerde, örgütün ilke, amaç ve politikalarıyla uygun düşüncelere sahip yönetici ve liderlere gereksinim duyulmaktadır [67].

Yönetim, hedeflenen işin gerçekleştirilmesi için gerekli yönlendirmeleri yaparak işin çalışanlara dağıtılması, birlikte uyum içerisinde gerekli olan etkinliklerin

bütün halinde gerçekleştirilmesidir. Farklı bir ifadeyle bireylerin yönetim gerçekleştirebilecekleri işlerde görevlendirerek hedeflenen sonuçlara ulaşılmasıdır. Yönetim sadece emretmek veya yönlendirme yapmak değildir. Aynı zamanda elde bulunan kaynakların verimli bir şekilde kullanılmasıdır. Yönetimin tanımlanması gerekirse örgütün oluşumunu sağlama, bir lider gibi düşünebilme, uygun planları yapma, kontrol edebilme yeteneğine sahip olma ve elde bulunan kaynakların etkili ve verimli bir biçimde kullanılması sonucu hedeflenen durumu gerçekleştirilmesi olarak ifade edilebilir [68].

Yönetim sosyal bir olgu olarak belirtilebilir. Her sosyal bir yapının içerisindeki etkinliklerin gerçekleştirilmesinde yöneticiler bulunmaktadır [69]. Yönetici -kısaca belirtilecek olursa- yönetim işlevini gerçekleştiren kişidir. Örgütlerin belirlenen hedefleri doğrultusunda bir araya gelen, örgütlenmeyi sağlayarak bireyleri aynı anda harekete geçiren kişilerdir [70]. Bu kişiler buldukları örgütlere göre farklı sıfatlar almaktadır [69]. Örnek olarak: okullarda müdürler, sınıflarda öğretmenler olarak belirtilebilir.

2.6. Eğitim Yönetimi

Ülkemizde eğitim devlet tarafından gerçekleştirilmektedir. Devlet eğitimi, sistematik hiyerarşi içerisinde merkezden yönetimini sağlamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) temel hizmetlerini karşılarken, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ise yükseköğretim hizmetlerini yürütmekte olan kurumlardır [40].

Eğitim yönetimi: Eğitim örgütlerinin belirlenen hedeflere ulaşmak üzere insan ve kaynakları sağlayarak etkili bir biçimde kullanılması, belirlenen politikalar ve kararların uygulanması olarak tanımlanabilir [71]. Eğitim yönetiminin diğer yönetim biçimlerinden farklı olarak ortaya çıkmasının nedeni farklı özelliklere sahip olmasıdır. Bu farklılıkların sebebi olarak eğitimin toplum için acil, önemli ve daima devam etmesi gereken bir süreç olmasıdır [72].

Toplumun gelişmesinin temelini eğitimin sürekli olması oluşturmaktadır. Bu sebeple eğitim örgütlerinin belirledikleri amaçlara ulaşılabilmesi için uygun şekilde işletilmesi, yönetilmesi, geliştirilmesi ve yeniliklere uygun hale getirilmesi gerekmektedir [73]. Teknolojinin hızla gelişmesi, yenilik ihtiyacı ile eğitim gerçekleşirken kaynak ve yöntem geliştirilmesi zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle

eğitim s¼rekli kendini yenileyen ve verimli gerçekleştirilmesi için ¼st seviyede sorumluluk gerektirmektedir [74].

Eğitim y¼netiminin gerçekleştirilmesi uzmanlık gerektirir. Y¼netim bir bilim olarak gelişen ¼lkelerin oluşturduğu standartlaştırmanın oluşturduğu bir meslek grubudur. Bu nedenle y¼neticilikte bir meslek olarak g¼r¼lmektedir [75].

Y¼netim bilimi içerisinde alt bir bilim dalı olarak ortaya çıkan eğitim y¼netiminin, teknolojinin gelişimi ve eğitim isteğinin artmasından dolayı alt dalları oluşmuştur. Bu durumun sebebi: Farklı amaçları ve ¼zellikleri olan eğitim ¼rg¼tlerinin benzer şekilde y¼netilmesi m¼mk¼n olmamasıdır [76]. Eğitim ¼rg¼t¼n¼n içerisinde en etkili olan alt dal olarak kabul edilen okul y¼netimi ise, farklı yeterlikler gerektirir [77].

Eğitim y¼netimi içerisinde “Bir işletmedeki y¼netim hiyerarşisi bir okulda da bulunmaktadır. Okulların y¼neticileri ise eğitim hizmeti veren kişiler arasından belirlenen okul m¼d¼rleri olmaktadır. Okul m¼d¼rleri genellikle ilkokul, ortaokul, lise gibi kurumların liderliğini y¼r¼tmektedir. ¼niversitelerdeki liderliği ise rekt¼r, dekan, y¼ksekokul m¼d¼r¼ ve yardımcıları, b¼l¼m başkanı stat¼lerine sahip akademik y¼neticiler y¼r¼tmektedir. İlk ve ortaöğretim kademelerinden sorumlu kişi milli eğitim bakanı, ¼niversitelerden sorumlu kişi ise YK Başkanı olarak tanımlanmaktadır. ¼niversitelerde y¼netici olabilmek için akademisyen olup ¼đretim ¼yesi olmak gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanı ise eğitimci olma zorunluluğu yoktur.” ifadeleriyle belirtilen y¼neticiler bulunmaktadır [78].

2.7. Okul Y¼netimi

Eğitim y¼netiminin okullarda uygulanmasına “okul y¼netimi” denilmektedir [75]. Bu bağlamda eğitim sisteminin ilk adımı olarak g¼r¼lebilir. Okul y¼netiminin amacı: En etkili bir biçimde hedeflenen amaçların gerçekleştirilmesidir [73]. Bu amaçla birlikte okulları diğer ¼rg¼tlerden ayıran kendine ¼zg¼ ¼zellikler bulunmaktadır [75]. Bu ¼zellikler Aydoğan [79] tarafından aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

- Bir ¼rg¼t olan okulun temelini insan oluşturur. Bu sebeple okul ¼rg¼t¼n¼n insani y¼n¼ kurumsal y¼n¼nden daha fazladır ve informal eğitim, formal eğitim kadar değerlidir.

- Okul örgütünün içerisinde farklı birçok değer bulunmakta ve bu değerler bazen çatışabilmektedir. Okul örgütünün bu çatışan değerlerini uzlaştıran bir yapıda, toplumun sosyal yapısı, ekonomik durumu ve politik değerleri arasındaki farklılıkları en az dereceye indirgeyerek bir denge oluşturması gerekir.
- Okul örgütünün oluşturduğu ürünleri değerlendirmek zordur. Okulun gerçekleştirdiği öğretimin ve bu öğretim sonucu oluşan ürünlerin, insan üzerinde etkilerini gözlemlemek sınırlı bir yapıda bulunmasından dolayı değerlendirilmesi güçtür. Bu durum bazı hataların toplum içerisinde görülme olasılığını ortaya çıkarır. Oluşan hataların yenileştirilmesi ve düzeltilmeside kolay değildir.
- Okul örgütü, birbirinden farklı birçok formal ve informal yapıdaki örgütlerin etkilediği ve yön verdiği bir örgüttür. Bu sebeple okul örgütüne müdahale eden sayısı oldukça fazladır.
- Okul, sosyal mirası kazanılmasını sağlayan ve bu mirasın uygulanmasını gerçekleştiren bir örgüttür. Bu durum toplum içerisindeki sosyal düzeninde oluşturulmasına katkı sağlar.
- Okul aynı zamanda bir bürokratik örgüt olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum, yararlı gruplar ile baskı grupları arasında denge sağlanarak güvenli bir ortam oluşumunu, bürokratik işleyişten dolayı ise işlememezlilik gibi durumları ortaya çıkarabilir.
- Bütün örgütlerde olduğu gibi, okul örgütünün kendi göre yapısı ve iklimi vardır. Yöneticilerin gruplar veya kişiler üzerinde gerçekleştirdiği davranışlar olumlu ve olumsuz hava oluşturabilir.
- Okul örgütünün en önemli özelliği, verdiği tüm mezunları diğer örgütlerin yapısını oluşturmasıdır.

Okul örgütü içerisinde amaçları gerçekleştirmek için bütünlüğü sağlayan, emirler verebilen, çalışmalarını yönlendirerek koordine eden ve denetleyen kişilere okul yöneticisi denir [80]. Okul yöneticisi bakanlığın belirlediği amaç doğrultusunda okulunun yaşamasını sağlayarak, okulu işler durumda tutması gerekmektedir. Bu sebeple okul yöneticilerinin bazı yeterliklere sahip olması, görev ve yetki ve sorumluluklarını en iyi şekilde yerine getirmesi gerekmektedir [80]. Okul yöneticilerinin etkili olabilmeleri için yönetim alanındaki kavram ve kuramlar ile insan

ilişkileri alanlarında bazı bilgi becerilere sahip olmaları gerekmektedir [81]. Bu bağlamda, okul yöneticilerinin kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Okul yöneticilerinin geliştirmeleri gereken alanlar ve şartlar Çelikkaya [78] tarafından şöyle sıralanmaktadır:

- İdari unvan sahipliği,
- Toplumsal açıdan yönetime bakış,
- Okul özelliklerinin etkisi,
- Çevre etkileşim kurulması
- Okul içerisindeki amacın eğitim olması,
- Okul yönetiminin amacı insanları yönetmek olduğunun hatırlanması,
- Eğitimde bütünlük oluşturulması,
- Eğitim yönetimi içerisindeki hiyerarşik sıralama,
- Yöneticiliğin işletmeciliğe benzemesi,
- Kendine göre doğru yorumlar yapabilmesi,
- Yöneticinin kendi isteğine göre emirler vermemesi,
- Eleştireye açık olması,
- Örgüt içerisindeki personellerine güvenmesi,
- Eğitimci olduğunu unutmaması,

Belirtilen bilgilerden yola çıkarak etkili bir okul yönetiminin gerçekleştirilmesi için okul örgütünün içerisinde yer alan özelliklerin önemi ortaya çıkmaktadır [82]. Okul örgütünün sahip olduğu yönetim anlayışı, eğitimin temel kaynaklarını içerisinde barındıran sınıf ortamının yönetiminide etkilemektedir [83]. Okul örgütünün yönetilmesi okul yöneticisinin görevi iken okul içerisinde yer alan sınıfların yönetimi öğretmenlerin görevidir [84].

2.8. Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetimi, öğrencilerin gerekli öğrenmeleri için düzen ve güveni sınıf içerisinde gerçekleştirilmesini belirtmektedir. Sınıf yönetimi etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesi için gerekli stratejilerin geliştirilmesinde ve geliştirilen stratejilerin uygulamasında görev almaktadır. Öğrencilerin motivasyonu arttırmak, düzenli ve güvenli bir öğrenme ortamı yaratmak sınıf yönetiminin amacını oluşturmaktadır. Sınıf yönetiminin diğer bir amacı ise öğrencilerin sorumluluklarını geliştirerek davranış

kontrollüde gerçekleştirmelerini sağlamaktır. Sınıf yönetiminin başarılı olması için öğretmenlerin baskı ve ya zorlama ile yerine, öğrencilerin sınıfa istekli bir biçimde katılımlarını sağlayarak sınıf yönetimini gerçekleştirmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin sorumluluklarını hissetmeleri ve sürece dahil olmaları, öğrencilerin öğrenme becerisine önemli katkı sağlayacaktır [39].

Öğretmen becerisi, sınıf yönetiminin temelini oluşturmaktadır. Yararlı bir eğitim ortamı sunulabilmesi için öğretmenlerde yer alan eğitici özelliğinin yanında yönetici özelliklerini taşıması gerekir [34].

Öğrenmenin sağlanması için en önemli sorumluluk öğretmenlere düşmektedir. Sınıf içerisinde öğretmenin tüm davranışları, öğrencilerin sınıf içerisinde yaptığı davranışları etkilemektedir. Bir dersin başlatıcı rolünü üstlenen öğretmen, ders için yaptığı hazırlığı, ders içerisindeki teknoloji kullanımı, öğrencileriyle oluşturduğu iletişimi sınıf içerisindeki öğrencilerin davranışlarını etkilemektedir [85]. Öğrencilerin ders için olumlu duygular hissetmeleri ve çalışmalarını model alınan öğretmenin davranışlarıyla yakından ilgilidir. Öğretmenler, sınıf içerisinde çok yönlü bir etkileşimin olunması sağlayarak olumlu bir sınıf iklimi oluşturmalı ve öğrencilerin gelişimine katkıda bulunacak uygun bir model olmalıdır [76]. Olumlu davranış sergileyen öğretmenlerin, sınıf içerisinde öğrencinin davranışlarını etkileyeceğinden, sınıf yönetiminde önemli katkı sağlaması beklenilmektedir [45].

Sınıf yönetimi becerilerine hakim olan bir öğretmen; sınıf yönetimi becerilerine hakim olmayan bir öğretmene nazaran sınıfı daha iyi düzenler, öğrenme öğretme sürecinde öğrencileri daha iyi güdüleyebilir, öğrencileri daha iyi tanır, sınıf içerisinde zamanı daha verimli kullanır, öğrencileriyle iyi bir iletişim sağlar, istenmeyen davranışları ortaya çıkması durumunda daha kolay kontrol sağlar [86].

Nitelikli bir öğrenmenin gerçekleşmesi ve bu bilgilerin davranışa dönümesi sürecine ek olarak öğretmenlerin öğrenmelerini yenilemesi, öğrenmelerini algılayabilmesi, yaparak yaşayarak öğrenerek deneyimler sağlaması ve öğrenmeler sağlamak için hazır olması gerekir. Belirtilen durumların oluşturulabilmesi için gerekli olan sistemin sürdürülmesi, geliştirilmesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine katkı sağlayacaktır [83].

Sınıf etkili bir şekilde yönetildiğinde öğrencilerin, güven hissetme gibi temel ihtiyaçları karşılanırken sevgi ve saygının olduğu sınıf ilişkisi oluşur, olumlu bir sınıf ortamı oluşturulur, ortaya çıkabilecek olumsuz davranışlarda oluşmadan ve öğrenimi engellemeden durdurulur [87].

2.9. Sınıf Yönetimine Etkileyen Etkenler

Sınıf, öğretim için gerekli olan etkinliklerin gerçekleştirildiği öğrenci ve sınıfı oluşturan fiziksel kaynakların ilişki içerisinde bulunduğu sosyal yapıdır [39]. Sınıf ortamının olumlu bir şekilde oluşması ve öğrenme için gerekli atmosferin gerçekleştirilmesinde bir çok etken bulunmaktadır. Sınıf ortamının bir çok değişkeni içeriyor olması, etkili bir sınıf yönetimi için bu değişkenlerin bilinmesini zaruri hale getirmektedir [88].

Sınıf yönetimi etkileyen bir çok neden ve bu nedenlerin temelini farklı etkenler oluşturmaktadır. Sınıf yönetimini etkileyen etkenler şu şekilde belirtilebilir: Aile, toplumsal norm ve değerler, çevre, beklentiler ve kitle iletişim araçlarını içeren sosyal etkenler, öğrenci istek ve özellikleri ile öğretmenlerin kişisel özelliklerini içeren psikolojik etkenler, sınıf yönetimini etkileyen eğitim ortamı ile okul işleyişi ve yapısını kapsayan eğitsel etkenler olarak ifade edilebilir [89].

2.9.1. Sosyal Etkenler

Sınıf yönetimini etkileyen sosyal etkenler 4 başlıkta ele alınmıştır. Bu başlıklar: çevre, aile, toplumsal norm ve inançlar ve kitle iletişim araçlarıdır.

2.9.1.1. Çevre

Bütün toplumların sosyal ve kültürel yapısını oluşturan bazı özellikleri vardır. Bireylerin sosyal çevresini oluşturan bu özellikler, davranışlarını sadece etkilemez aynı zaman davranışlarını şekillendirir [90].

Tüm okullar toplumsal bir çevre içerisinde yer alırlar. Fiziksel, toplumsal, siyasal, kültürel ve demografik bir çok etkenin özelliğini yansıtan değerlerin tümüne toplumsal çevre denir. Okullar içerisinde buldukları toplumsal çevreyi tanımalıdırlar. Çünkü okullar toplumun eğitimini gerçekleştirildiği kurumlardır. Bu sebeple okullar, toplumsal çevrenin amaç ve hedeflerinin farkında olarak hareket etmelidir. Aksi halde görevlerini yerine getirememiş olurlar [3].

Çevreden gelen beklenti, değer ve teknolojik gelişmeler okulu ve okul içinde bulunmakta olan sınıfların etkinliklerini etkilemektedir. Öğretmenler çevreden gelen olumlu tarafları sınıflara aktarırken, olumsuz tarafları ayıklamalıdır [91].

Öğretmenlerin öğrencilerini daha iyi tanıyabilmesi, davranışlarını doğru bir biçimde yorumlayabilmeleri ve doğru kararları alabilmeleri için öğrencilerin çevresini iyi bir biçimde tanımaları gerekmektedir. Başka bir yönden öğretmen toplumu da bir sınıf haline getirmelidir. Bunu gerçekleştirebilmek için öğretmen ve okul çevreyi tüm yönleriyle tanımalıdır. Bu yolla istenmeyen davranışlar daha okula ulaşmadan önce düzeltilir ve okul çevresi eğitilmiş olur [1].

Farklı sosyal ve kültürel yapıdaki öğrencilerin okul içerisindeki davranışlarında farklılık göstermektedir. Davranışların toplumsal çevrenin etkisinden soyutlanarak çözümlenmesi beklenmemektedir. Bu durum okula, sosyal ilişkileri düzenleme ve denetleme görevini üstlenmesini sağlamaktadır. Öğrencilerin ailesi, yetiştiği çevre ve oturduğu alan çocukların sosyalleşmesini etkilemektedir. Dolayısıyla çocuğun etkilenmesi, öğrenci olarak sınıfta buldukları için sınıf yönetiminide etkilemektedir. Örneğin baskı altında büyüyen bir çocuk ile demokratik bir ortamda büyüyen çocuklar farklı biçimlerde sosyalleşirler. Bu durum da sınıf yönetimini etkileyecektir [23].

2.9.1.2. Aile

Eğitimin ilk adımı aile içerisinde gerçekleşir. Çocukların kişilik yapısına ait temel davranışlar ailede başlamaktadır. Tembellik veya çalışkanlık, doğruculuk veya yalancılık, pısrıklık veya girişkenlik gibi özelliklerin oluşması aile ortamında kazanılmaktadır. Okulun belirtilen özellikleri değiştirmesi zordur. Bu yüzden belirtilen özelliklerin ailede kazanılması gerekir [22].

Donanımlı bir öğretmenin öğrencilerini sadece okuldaki yönleriyle değerlendirmesi, öğretmenin öğrenci hakkında alacağı bazı kararlarda yanlışlıklara sebep olabilir. Bu sebeple öğretmenler, ailelerle iş birliği yaparak öğrencileri hakkında bilgi alabilirler [92].

Ailenin, yapısı, sosyo-ekonomik düzeyi, anne ve babanın eğitim durumları, aile içerisindeki birey sayısı gibi değişkenler çocuğun davranışlarında belirleyici rol oynaması sebebiyle, sınıf yönetimini etkileyen temel bir faktör durumundadır [93].

Ailenin eğitim durumu, büyüklüğü, ekonomik durumu öğrencilerin gelişimlerini ve davranışları büyük ölçüde etkilemektedir. Bu sebeple öğretmenler, sınıf içerisinde eğitsel etkinlikleri düzenlerken bu durumları göz ardı etmemelidir. Ailesinde sorunlar olan bir öğrencinin sınıf içerisinde gerçekleşen eğitsel etkinliklerde başarılı olması beklenemez. Öğretmenler, öğrencilerin ailesel sorunlarıyla başa çıkmak için öğrencisini tüm yönleriyle tanımalı ve uygun rehberlik hizmetini sağlamalıdır [94].

2.9.1.3. Toplumsal Norm ve İnançlar

Eğitim topluma yönelik bir faaliyettir. Eğitim toplumsal değerlerden etkilendiği gibi toplumsal değerleride etkilemektedir. Günümüzde eğitim hedeflediği ve kişilere kazandırmaya çalıştığı niteliklerden biriside kişilerin toplumsal yaşama uyum sağlamalarıdır. Toplumsal yaşama uyum sağlayan bireylerin toplumsal değer ve inançlarada saygı göstermeleri beklenmektedir. Bu bağlamda toplumsal norm ve inançların öğretmenin yapacağı tüm çalışmalarda göz önünde bulundurulması gerekmektedir [95].

2.9.1.4. Kitle İletişim Araçları

Kitle iletişimi, mesajın hedef kitleye iletişim araçlarıyla iletilmesidir. Kitle iletişim araçları ise, tüm dünyada olup bitenleri teknik ileti sistemleriyle bilgilenmeleri olarak belirtilebilir [29].

Günümüz dünyasında kitle iletişim araçları insanları etkilemeye ve değiştirmeye devam etmektedir. Bu etkileme olumlu olabileceği gibi olumsuzda olabilir. Kitle iletişim araçlarının önemi, sosyal ve ekonomik konularda arttığı gibi eğitim-öğretim konusunda artmaktadır [96]. Kitle iletişim araçları eğitimi, birçok duygu organına hitap etmesinden dolayı kalıcı öğrenmelerin gerçekleştirilmesinde önemlidir. Bu önemin yanında, kitle iletişimlerini iyi planlanmadığı ve kullanılmadığında çocuklar üzerinde olumsuz etkiler oluşturabilir. Çocukların kendi gelişimsel dönemlerine uygun programlar izlememesi çocuk üzerinde yıkıcı etkiler bırakabilmektedir. İnternet kullanımının denetlenmemesi ise çocukların sosyalleşmelerini sınırlandırır [29].

Görüldüğü üzere çocuklar üzerinde etkili olan kitle iletişim araçları, öğrenciler içerisinde bulunduğu sınıf ortamında etkileyeceği düşünülmektedir. Bu bağlamda sınıf yönetimi hususunda kitle iletişim araçlarının etkisi bulunduğu düşünülebilir.

2.9.2. Psikolojik Etkenler

Sınıf yönetimini etkileyen etkenlerden olan psikolojik etkenlerin yapısında öğretmen ve öğrenci özellikleri yer almaktadır.

2.9.2.1. Öğretmen Özellikleri

Öğretmen, sınıf içerisinde eğitim etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde ve hedeflerine ulaştırılmasından sorumlu olan aynı zaman öğrenciler üzerinde en çok etkiye sahip kişidir. Öğretmenin bu etkisini öğrencisine yaklaşımı oluşturmaktadır. Öğretmenlerin başarılı olması, çok fazla bilgiye sahip olmasıyla gerçekleşmez; öğrencilerini etkileyebilme düzeyiyle oluşur. Öğretmenin bireysel yapıları, meslekteki deneyimleri, öğretim sürecinde kullandığı stiller, öğretmenin sahip olduğu kültürü, aldıkları hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler sınıf içerisindeki yönetimi etkileyen etmenlerdir [97].

Öğretmenlerin sahip olduğu kişisel ve mesleki özellikleri, sınıf yönetiminin kalitesini ve başarısını büyük oranda etkilemektedir. Bu sebeple öğrencilerin sınıf içerisinde iletişim içerisinde olduğu öğretmenlerinin tutum ve davranışlarından etkilenmemeleri olanaksızdır. Kötü bir kişilik yapısına sahip öğretmenin; bir öğrenciyi derslerden veya okuldan uzaklaştırabileceği aynı zamanda akademik başarılarını olumsuz etkileyebileceği açısından bakıldığında, öğretmenin sahip olduğu özelliklerinin öğrenci davranışları üzerinde çok büyük etkiye sahip olmasından dolayı öğretmen kişiliğinin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır [94].

Sınıf ortamının etkili olmasından sorumlu olan öğretmenler; eğitim ortamının hazırlaması, sınıf kurallarını belirlenmesi, kuralları öğretilmesi, öğretimi etkinliklerinin düzenlenerek devamlılığının sağlanması, öğrencilerin istedik davranışları göstermelerini desteklemelidirler [22]. Sınıf içerisinde bulunan öğrencilerin uyumunun gerçekleştirilmesi, bu uyum içerisinde yer alan tüm öğrencilerin kendilerini ifade edecek ortamın oluşturulmasında öğretmenin kişilik yapısına bağlıdır. Olumsuz kişiliğe sahip öğretmenler, öğrencilere karşı ilgisiz,

kötümser, otoriter, yeni düşüncelere kapalı ve karşı tarafın isteklerini dinlemeyerek öğrencilerin gelişimine engel olabilmektedirler [98].

2.9.2.2. Öğrenci Özellikleri

Eğitim ihtiyacını karşılamak adına okula devam eden bireylere öğrenci denilmektedir [42]. Okul içerisinde eğitim öğretim etkinliklerinin amacına ulaşmasında temel faktörlerden biri öğrencilerdir [99].

Öğrencilerin özellikleri sınıf yönetimini etkilemektedir. Öğrencilerin içerisinde bulunduğu psikolojik durumları, başarıları veya başarısızlıkları, gelişimsel özellikleri, yaşları, ailelerinin tutumu gibi özellikleri sınıf içerisindeki yönetimde etkilemektedir [100].

Okul içerisinde verilen eğitim, öğrencilerin olumsuz davranışlarını olumlu bir yapıya, olumlu davranışlarını ise tekrarlanmasına çalışır. Bu sebeple öğrenciler okulun merkezi durumundadırlar. Okul içerisinde öğrencilerin sahip olduğu olumlu veya olumsuz davranışlar öğretmenin sınıf içerisindeki yönetimini etkilemektedir. Donanımlı bir yapıya sahip öğrenci öğretmenin sınıf yönetimini gerçekleştirilmesine yardımcı olurken, tam tersi bir özelliğe sahip öğrenci de öğretmenin sınıf yönetimini zorlaştırmaktadır [1].

Eğitim kurumlarının psikolojik yapıları öğrencileri rahatlatacak bir biçimde olmalı, öğrenciler baskı altında kalmadan kendileri ifade edebilmelidirler. Sınıf içerisinde bulunun bütün öğrenciler, öğretmenlerinden gerekli olan güven ve ilgiyi hissettiklerinde başarıları ve gelişimleri olumlu bir şekilde gerçekleşmektedir [101].

2.9.3. Eğitsel Etkenler

Sınıf yönetimini etkileyen eğitsel etkenler, Taş [88] tarafından şu şekilde sıralanmıştır:

- Okulun Yapısı
- Öğretmenin niteliği ve eğitimi
- Öğretmenlerin okulun amaçlarına ve değerlerine bağlılığı
- Öğrencilerin özellikleri ve ihtiyaçları
- Sınıfın fiziksel durumu
- Sınıf kurallarının belirsiz olması

- Dersin işlenişi
- Kontrolü kaybetme korkusu
- Okul ve sınıf kuralları

Sınıf yönetimi etkileyen eğitsel etmenler altında okulun yapısı ve sınıfın fiziksel durumu alt başlıklar olarak işlenmiştir.

2.9.3.1. Okulun Yapısı

Okul: Toplumun örgün eğitim amaçlarının gerçekleştirildiği toplumsal bir kurumdur. Bu kurumların amacı, öğrencileri yetiştirmek, meslek, iş yaşamına ve hayata hazırlamaktır. Bu sebeple öğretmenlerin amacı: Öğrencileri bireysel ve sosyal açıdan geliştirmektir [102]. Sınıfın bir üst basamağı olan okul, sınıfı da etkilemektedir. Okulun sahip yönetim anlayışı ve bu anlayışın sahip olduğu örgüt kültürü sınıf yönetiminde yansıyacaktır [1]. Sınıf, içerisinde bulunduğu yapının bir parçasını oluşturmaktadır. Bu sebeple sınıf yönetimini, okulun fiziki ve psikolojik yapısı etkileyecektir [4].

Fiziksel özellikler bakımından okul, öğrencilerin dikkatini çekmelidir. Sağlık açısından uygun, kullanışlı, estetik, temiz, boyalı, bakımlı, araç-gereç bakımından tam donanımlı halde bulunan okullarda olumlu öğrencileri davranışları gözlenmekte ve sınıf yönetimi sorunları yaşanmamaktadır. Okulun yapısı, fiziksel ve eğitsel özelliklerini, eğitimin hedeflerini gerçekleştiren yapı ve özellikte olduğu sürece, olumsuz davranışların gözlenmesi ve olumlu iklimin bozulması beklenmemektedir [86].

Okul içerisinde yer alan yöneticilerinde öğretmen verimliliği üzerinde etkileri bulunmaktadır. Okul yönetimi tarafından sağlanan ortamlar ve olanaklar, okul yöneticilerinin öğretmenlere karşı tutum ve uyumları sınıf yönetimi üzerinde etkilidir [103]. Eğitim kurumlarında yönetim ile öğretmenlerin birlikte hareket etmelerini sağlayan ana etmen: Okul kültürüdür. Okul kültürünü oluşturan temel unsurlardan değerler ve normlar, okul içerisinde çalışmakta olan bireylerin birlikte hareket etmelerini sağlamaktadır. Ortak bir biçimde kullanılan değer ve normlar ne kadar güçlü nitelikte ise, çalışanların birlikte hareket etme olasılığı o derece yüksek olacaktır. Okul kültüründe olumsuz bir durumla karşılaşıldığında beraber direnç gösterilir. Olumsuz durumlar bir takım belirsizlikleri oluşturduğu için okul çalışanları bu belirsizliğe karşı tepki göstermelidirler [104].

Okul kültüründe beraber hareket edilirse, sınıf yönetimde bir o kadar başarılı şekilde gerçekleşeceği düşünülmektedir.

2.9.3.2. Sınıfın Fiziksel Durumu

Etkili bir sınıf yönetiminin gerçekleştirilebilmesi için sınıfın fiziksel durumunda etkisi bulunmaktadır. Olumlu bir fiziki ortam oluşturulan sınıflarda, öğrencilerin ve öğretmenlerin dikkatini dağıtacak unsurlar bulunmamakla birlikte, öğrencilerin birbirlerini rahatsız etmeleri en az seviyeye indirilmektedir. Sınıfın fiziksel düzenlenmesi gerçekleştirilirken, öğrenci sıraları, öğretmen masası, kapı ve pencerelerin durumu göz ardı edilmemelidir. Öğretmenler fiziksel düzeni sağlarken öğrencilerine kolayca ulaşabilecekleri şekilde gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Oturma düzeni gerçekleştirilirken, öğrencilerin öğretmene yakın olmaları önem taşımaktadır. Bir sınıfın fiziksel ortamından bahsedilirken o sınıfın görüntüsü, sıraları, ısı ve ışık durumu, düzenli olması olarak algılanabilir. Belirtilen özelliklerin olmaması, olumsuz durumların ortaya çıkmasına sebep olabilir [105].

Öğretim etkinliklerinin rahat bir biçimde gerçekleştirilmesinde ve öğrencilerin öğretim etkinliklerine aktif bir şekilde katılmalarında sınıfın fiziksel düzeni etkilidir. Bu sebeple sınıf içerisinde bulunan tüm alanlar öğrencilerin öğrenme etkinliği alanlarıdır. Sınıfın karışık, havasız, gürültülü, karanlık, düzensiz bir fiziksel yapıda olması sınıf yönetimini olumsuz bir şekilde etkileyecektir [106].

Etkili bir sınıf yönetiminin gerçekleştirilmesinde elde bulunan kaynakların durumuna göre fiziksel ortam, öğrencileri güdülenmelerine yardımcı olabilecek, ilgilerini çekebilecek ve öğretici bir ortam olarak düzenlenmelidir [3]. Öğretmenler öğretim etkinliklerinde kullanacakları teknik ve yönteme göre sınıfın fiziksel yapısını düzenlemeleri gerekmektedir [107]. Bu sebeple fiziksel ortamın uygun olması eğitim öğretim etkinliklerinin ayrılmaz bir parçasıdır [3].

2.10. Sınıf Yönetiminin Boyutları

Öğrencilerle yüz yüze iletişim yaşanan alanı sınıflardır. Eğitimin hedefi içerisinde yer alan öğrencilerin davranışları sınıf içerisinde gerçekleşmeye başlamaktadır. Eğitimin birinci kaynakları olan öğretmen, öğrenci, program ve

kaynaklar sınıf içerisinde yer almaktadırlar. Sınıfın yönetiminin kalitesini eğitimin kalitesi belirlemektedir [26].

Başar [45] sınıf yönetimi içerisinde yer almakta olan etkinlikleri beş ayrı boyutta ele almaktadır:

1. Sınıfın fiziksel düzeni,
2. Plan ve program etkinlikleri,
3. Zaman yönetimine yönelik etkinlikler,
4. Sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesi,
5. Davranışların düzenlenmesine ilişkin etkinliklerdir.

Yukarıda verilen sıralamaya bağlı kalınarak sınıf yönetimi boyutları alt başlıklar altında açıklanmaya çalışılmıştır.

2.10.1. Sınıf Ortamının Fiziksel Düzeni

Sınıf yönetimi için gerekli etkinliklerin ilk boyutunu sınıfın fiziksel düzeni oluşturmaktadır. Sınıfın fiziksel durumu öğrenmeyi etkileyen birinci dereceden bir etmendir. Sınıfın fiziksel düzenlenmesi öğrenmenin kolaylaşması açısından önemlidir [23]. Sınıfın fiziksel düzeni açısından bakıldığında genişliği, etkinlik alanlarının bölümlenmesi, ısı ve ışığın ayarlanması, renklerinin belirlenmesi, temizlik, estetiksel yapının oluşması, eğitsel materyaller, oturma düzeni gibi etmenler sınıfın yönetimine için gerekli etkinliklerin başlıcalarıdır. Fiziksel düzenlemeler, öğrencilerin sınıf içerisinde rahat etmesini sağlayarak, öğrenciler için okul ve sınıf için ilgiyi arttırmak, amaçlanmış öğrenmeleri gerçekleştirmek amacıyla uygulanır. Davranış değişikliği olarak tanımlanmakta olan eğitim, yalnızca uygun fiziksel ortamların bulunduğu yapılarda gerçekleşir [22]. Öğretmenin tasarladığı öğrenme etkinliğinin yapısına göre sınıfın fiziksel düzeni sağlanmalıdır [106].

Sınıf içerisinde yer alan sıra ve masaların yerleri; öğrencilerin sınıf içerisindeki oturma biçimi, öğretim etkinlikleri, derslerin özellikleri, öğrenci mevcudu, sınıfın öğretim düzeyi, öğrenci bireysel özellikleri gibi değişkenlere göz önünde bulundurularak belirlenmelidir. Sınıftaki materyallerin eğitim öğretim etkinliklerinin gerçekleştirebilmesi için uygun şekilde sınıfın düzenlenebilmesi ve hareket edebilir düzeyde olmalıdır [108].

2.10.1.1. Öğrenci Sayısı

Öğrenci sayısı fiziksel ortamın değişkenleri arasında yer almaktadır. Çağdaş eğitim sisteminde sınıf içerisinde yer alan öğrenci sayısının az olması istenmektedir. Gerçekleştirilen çalışmalar akademik başarı ile öğrenci sayısı arasında ilişki olduğunu, sınıf içerisinde öğrenci sayısı az olan sınıfların akademik başarılarının yüksek olduğunu göstermiştir [109]. Sınıf içerisindeki öğrenci sayısı, on altının altında ise bu tür sınıflara küçük sınıf, on altı ile yirmi beş arasında ise orta sınıf, yirmi beşten fazla ise geniş sınıf olarak isimlendirilirler. Sınıfların büyüklüğü, olanaklara, yöntem ve ders durumuna göre farklılık göstermektedir [110].

Öğretmenler kalabalık sınıfları kontrol etmede zorluk yaşarlar. Çünkü öğretmen sınıf içerisinde daha fazla öğrenciyle ilgilenmek zorunda kalmaktadır. Öğretmenler kalabalık sınıflarda öğrencileri tanımakta güçlük yaşarlar. Öğrenciler de yeteri kadar ilgi göremediklerinden dolayı olumsuz davranışlar sergileyebilirler. Kalabalık sınıflar etkileşim ve iletişimde zordur. Bu sebeple öğrenciler ders dışı etkinliklerle uğraşabilirler [87].

Öğrenci sayısının az olduğu sınıfların öğretmene sağladığı kolaylık çok fazladır. Öğretmen, öğrencilerine yeteri kadar zaman ayırma fırsatı bulur. Öğrenci sayısının az olduğu bu sınıflarda öğretmenler öğrencilerin takibini rahat olarak gerçekleştirir ve öğrenmeleri daha rahat gerçekleştirirler [106].

2.10.1.2. Aydınlatma

Sınıf ortamında mümkün oldukça doğal ışık kaynağı olan güneş ışığı kullanılmalıdır. Güneş ışığının yetersiz kaldığı duurlarda öğrencilerin gözlerini yormayacak lambalarla aydınlanma sağlanabilir [111].

Sınıf ortamında ışığın miktarı ve gelme açısı, öğrenmenin verimliliği açısından ve sağlık açısından önem arz etmektedir. Sınıf ortamındaki ışık miktarının çok veya az olması öğrencilerde asabi davranışlara, dikkatsizliğe ve gözlerde yorgunluğa sebep olabilir [112]. Sınıf ortamında görme ve oturmanın sağlıklı bir şekilde yapılmasını sağlayacak bir aydınlatmanın olması istenilen durumdur [113].

2.10.1.3. Isı

Isı, öğrencilerin öğrenmeye karşı dikkat ve algılarını etkileyen önemli bir fiziksel değişkendir. Sınıf sıcaklığının olması gerekenden yüksek veya düşük olması öğrencilerin dikkatlerini olumsuz yönde etkileyecektir [114]. Sınıf ortamı öğrencilerin kıyafetleriyle üşümeden oturabilecekteki bir ısıda olması gerekir. Sınıf ortamının olması gerekenden çok soğuk veya çok sıcak olması öğrencilerde dikkatsizliğe ve hasta olmalarına neden olabilir [87].

Sınıf ortamının sıcaklığı uygun kıyafetler giyildiğinde yirmi derece dolaylarında olması yeterlidir. Bu değer neme, hava şartlarına göre değişkenlik gösterebilir [45].

2.10.1.4. Havalandırma

Sınıf ortamında dikkat edilmesi gereken fiziksel değişkenlerden biride havalandırma değişkenidir. Sınıfın havalandırılmamış olması öğrencinin konsantrasyonunu etkileyecektir [89]. Sınıf ortamı mümkün oldukça doğal yollarla havalandırılmalıdır. Doğal havalandırmanın mümkün olmadığı ortamlarda yapay havalandırma sistemleri bulunmalıdır. Sınıf ortamında etkili bir eğitimin gerçekleşmesi için sınıfın saatte beş kez hava değişimine ihtiyacı bulunmaktadır [1].

2.10.1.5. Renk

İnsan psikolojisini renkler etkilemektedir. Sınıf ortamının renginin belirlenmesi sürecinde öğrenci özelliklerine ve renklerin özelliklerine dikkat edilmelidir. Gerçekleştirilen araştırmalar, renklerin insan üzerinde bedensel ve ruhsal açıdan etkilediği ortaya konmuştur [112].

Yapılan araştırmalar, sarı, kırmızı, turuncu ve kahverengi rengine boyanmış, tavanı alçak ve ışıklı sınıflarda öğrencilerin kendilerini rahat hissettikleri, yeşil, mavi ve beyaz renge boyanmış ışığı yetersiz olan sınıflarda kendilerini soğuk bir ortamda hissettiklerini belirtmişlerdir [115]. İlköğretim kademesinde yer alan sınıflarda sıcak renkler olan sarı, turuncu ve pembe gibi renklerin kullanılması, ortaöğretim kademesindeki sınıf ortamlarında ise mavi, yeşil gibi soğuk renklerin kullanılması önerilmektedir. Sınıfın tabanının renkleri koyu renklere boyanmamalıdır. Çünkü koyu renkli taban sınıfın daraldığını hissettirdiği bilinmektedir [116].

2.10.1.6. Gürültü

Gürültü, sınıf içi iletişimi ve sınıf yönetimini etkileyen bir faktördür. Sınıf ortamında öğrenci ile öğretmen arasındaki etkileşimi azalttığı gibi öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde aksatacaktır [29].

Gürültüye engel olabilmek için, gürültüye sebep olabilecek nedenlerin tespit edilmesi gerekir. Dikkat kaybı ve ilgisizlik gürültünün temel kaynağıdır. Bundan dolayı sınıf ortamında öğrencilerin dikkatleri ve ilgileri toplanmalıdır. Gürültünün bulunduğu sınıflarda, huzurlu bir eğitim ortamı oluşturulamaz [3].

2.10.1.7. Temizlik

Eğitim-öğretime gösterilen önemi gösteren değişkenlerden birisi de temizliktir. Sınıf ortamının temiz tutulması öncelikle olarak sınıf kuralları içerisinde yer almalıdır [110].

Sınıfın temiz ve güzel kokulu olması öğrencilerin derse karşı ilgilerini arttırıcı bir etki gösterir [117]. Öğrencilerin bireyleştirme sürecinde önemli başarılarında biride temizlik alışkanlığını edinmektir. Kendi bedeni üzerinde temizlik kavramını algılayan öğrenci, öğrendiği temizliğe karşı duyarlılığını çevresinde de göstermelidirler. Temiz çevrenin anlamını kavrayan öğrenciler, sınıflarında temiz kalması hususunda özen gösterirler [4]. Sınıf ortamının temizliği konusunda öğrencilerle iş birliği içerisinde planlamalar yapılmalı ve öğrencilere sorumluluk verilmelidir. Kaliteli bir eğitimin gerçekleşebilmesi için sınıf ortamının havalandırılmış ve temiz olması gerektiği unutulmamalıdır [29].

2.10.1.8. Oturma Düzeni

Öğrencilerin sınıf içerisindeki yerleşim düzeni, masa ve sıraların sınıf ortamındaki dağılımı, öğrenci öğretmen etkileşimini etkileyen önemli faktörlerden birisidir. Öğretmen, iletişim kurma biçimini oturma düzenine göre seçmelidir. Sınıf oturma düzenini seçilirken öğretmen, görme, işitme, boy ve derse karşı ilgi değişkenlerini göz önünde bulundurmalıdır. Bir başka ifadeyle öğretmenler, öğrencilerde yer alan bireysel farklılıkları göz önüne alarak uygun oturma düzenlerini oluşturmalıdırlar [118].

Sınıf ortamının oturma düzeni oluştururken öğrencilerin fikirleri alınmalıdır. Öğrencilerin fikirlerinin alınması öğrencilerin sorumluluk ve demokrasi bilinçlerine katkı sağlayacaktır [45].

Sınıf oturma düzeni seçilirken en uygun ve tek bir düzen bulunmamaktadır. Öğretmenler sınıf oturma düzenlerini seçerken sınıfın mevcuduna, gerçekleştirilecek öğretim etkinliklerine, öğrencilerin özellikleri gibi değişkenleri ve hedeflenen davranışlara en etkili bir biçimde ulaşılabilecek şekilde oluşturulmalıdır [1].

Önemli bazı yerleşim düzenleri şunlardır:

Sıralı Yerleşim Düzeni

Eğitim sistemimizde en fazla kullanılan oturma düzenidir. Bu düzende, öğrenciler arka arkaya gelecek şekilde oturtulur ve birbirlerinin enselerini görürler. Öğretmen merkezli olan bu düzen, kalabalık sınıflar için uygundur. Öğrencilerin iletişimi bu düzende sınırlıdır [110].

Bu yerleşim düzeninde kalabalık sınıflarda gerçekleştiğinde öğretmenler derslerini sunuş yoluyla öğretmektedirler. Bu durum, öğrencilerde belirli bir süre sonra dikkatin dağılmasına, dinleme becerisinin kaybedilmesine ve olumsuz yönde davranış sergilemelerine neden olabilir [119]. Sıralı yerleşim düzeninde ön tarafta bulunan öğrenciler arka tarafta bulunan öğrencilere göre daha avantajlıdırlar. Arka tarafta bulunan öğrenciler dersin işleniş olumsuz etkileyen tutum ve davranış sergileyebilirler [28].

Bireysel Yerleşim Düzeni

Bireysel yerleşim düzeninde öğrenciler tek kişilik masa ve sandalyeler bulunmaktadır. Bu sebeple öğrenciler masa ve sandalyelere bağımlı durumda olmazlar. Bu düzen öğrencilerin bireysel öğrenmeleri için oluşturulmuştur ([116].

Öğretmenler fazla kalabalık olmayan sınıflarda bu yerleşim düzenini tercih edebilirler. Öğrenciler bireysel yerleşim düzeninide birbirlerinden bağımsız bir şekilde otururlar. Bu düzende, soru-cevap, beyin fırtınası, akıllı sınıf ortamı, online öğrenme yapılmasına daha uygundur. Öğrenci merkezli bir oturma düzenidir [120]. Bu yerleşim düzeni genellikle fen bilgisi, bilgisayar ve yabancı dil laboratuvarlarında kullanılması daha uygun olacaktır [121].

Tek Gruplu Yerleşim Düzeni

Tek gruplu yerleşim düzeninde sınıfın tümü bir grup olarak ele alınır. Bu düzene U düzenide denilmektedir. Bu oturma düzeninde öğretmen ve öğrenciler tüm sınıfı her an görebilirler. Bu düzen, bütün öğrencilere konuşma, dinleme, tartışma ve söz alma fırsatı vermektedir. Bu düzende tüm öğrenciler yüz yüze görüşürler. Bu sebepte ilgileri dağılmaz ve farklı bir şeyle uğraşılan hemen fark edilir [45].

Bu düzen 20 kişiden az bulunan sınıflarda çok rahat bir şekilde uygulanabilir. Bu yerleşim düzeninde, soru-cevap, beyin fırtınası ve drama gibi yöntemler kullanılabilir. Sosyal alanlardaki dersler için ideal bir yerleşim düzenidir. Bu düzen, önde oturan öğrenciler ile arkadan oturan öğrenciler arasındaki ayrımı ortadan kaldırır [22].

Çok Gruplu Yerleşim Düzeni

Çok gruplu yerleşim düzeni öğrencilerin gruplar halinde çalışmalarına olanak sağlamaktadır. Bu gruplar arasındaki iletişimi öğretmen gerçekleştirmektedir. Bu sebeple öğretmenin kontrol edebileceği sayıda gruplar bulunması önemlidir [121].

Bu yerleşim düzeni, küçük grup çalışmalarında, tartışma, proje temelli çalışmalarda kullanılması uygundur. İşbirliği geliştirmeye yönelik ortam oluşturmayı amaçlamış bir oturma düzenidir. Fen bilgisi, matematik ve atölye dersleri için tercih edilebilir bir oturma düzenidir. Bu oturma düzeninde, öğretmenin sınıfın liderliği rolü artar. Öğrencilerin ise yardımlaşma, işbirliği ve grup yardımlaşmalarına katkı sağlayacaktır [122].

2.10.2. Plan ve Proglama Etkinlikleri

Sınıf yönetimi için gerekli etkinliklerin ikinci boyutunda plan ve programla etkinlikleri yer almaktadır. Belirlenen amaçlar göz önüne alınarak gerekli planların yapılması, ders için gerekli kaynakların belirlenmesi ve dağılımının gerçekleştirilmesi, yapılması gereken iş ve işlemler için süreçlerin oluşturulması, araç-gereç sağlanması, sınıf içerisinde uygulanacak olan yöntemin seçilmesi, öğrencilerin bireysel özelliklerini belirleme ve gelişimlerinin takip etme, uygun değerlendirmeleri gerçekleştirme, öğrencilerin süreç içerisinde aktif katılımlarını sağlanması gibi durumlar bu grupta içerisinde yer verilebilir [22].

Sınıf yönetiminin başarılı olabilmesi için eğitim-öğretim uygulamaları planlı bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Öğretmenler plan uygulanırken istenmeyen davranışları ortaya çıkmasını sağlayan olayları düşünerek davranış sergilemeyi de sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için ihmal etmemelidir [8].

Plân ve program etkinlikleri, sınıf ortamında öğretim lideri ünvanıyla öğretmenlere etkin bir rol vererek eğitim-öğretim etkinliklerini gerçekleştirmesine imkan tanımaktadır [76].

Öğretimin etkili olabilmesi için lider olması gereken öğretmen, öğretim yöntem ve tekniklerini planlı bir şekilde sınıfa içerisinde kullanmalıdır. Planlamayı yaparken düşünmesi gereken durumlar, iş, işte ve işleyişte öncelik sırası oluşturmak ve önemli durum ile acil farkını ayırt etmektir [123].

Alan yazında görüldüğü gibi eğitim öğretim etkinliklerinin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi uygun planlamalar içerisinde gerçekleşmesi durumunda başarıya ulaşacağı beklenmektedir.

2.10.3. Zaman Yönetimine Yönelik Etkinlikler

Sınıf yönetiminin üçüncü boyutunu zaman düzenlenmesi yönelik etkinlikler oluşturmaktadır. Sınıf içerisinde zamanın kullanımı, öğrencilerin öğrenmesini doğrudan etkileyen bir faktördür [124]. Yönetim süreçleri içerisinde önemli bir yeri olan zaman yönetimi, belirli zaman diliminde amaçlanan etkinliklerin gerçekleştirilmesini zorunluluk kılan sınıf yönetimi tarafında dikkatli bir şekilde üzerinde durulması gereken bir konudur [125]. Sınıf içerisinde geçen zamanın farklı etkinliklere dağılımı, zamanın derslerin dışında ve dersi bozucu etkinliklerde zaman harcanmaması, dersin sıkıcılığının önlenmesi, öğrencinin zamanının büyük çoğunluğunu okulda ve sınıf ortamı içinde geçirmesinin sağlanması, okula olan devamsızlıkların önlenmesi ve öğrencilerin okuldan uzaklaşmalarının önüne geçilmesi, zaman boyutu içerisinde yer almaktadır [22].

Planlı olmak zamanı en etkili bir şekilde kullanmanın temel koşuludur. Etkili sınıf yönetimine sahip bir öğretmen tüm öğrenme-öğretme etkinliklerini ders öncesinde plânlayan öğretmendir. Bu sebeple okul içerisinde ve sınıfta içerisinde

geçen zamanın, öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirilmesi için geçirilmesine dikkat edilmelidir [126].

Öğretmenin sınıf içerisinde geçen zamanı dikkatli kullanması, öğrenciler için daha fazla öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirilmesi anlamına gelir. Zamanın etkili kullanılması, öğrencilerin ders başarılarını artırır ve öğretmeni sınıf içerisinde düzensiz olmaktan kurtarır. Sınıf içerisinde geçireceği iyi planlayan bir öğretmen, öğrenim amaçlarına ulaşmak istediği noktaya daha hızlı bir şekilde ulaştığı gibi aynı zamanda hedeflerini gerçekleştirmek için zaman kazanmış olur; stresini azaltır; motivasyonunu, konuya olan hâkimiyetini artırır ve sınıfın başarı daha seviyesini yükseğe çekecektir [127].

2.10.4. Sınıf İçi İlişkilerin Düzenlemesi

Sınıf yönetimi etkinliklerinin dördüncü boyutu ise ilişki düzenlemeleridir. Sınıf atmosferinin olumlu bir biçimde oluşturulmasında ve eğitimin amaçlarına ulaşılmasında iletişim en temel faktördür. İletişim, öğretmen ile öğrenciler arasında oluşturulan bağıdır. Bu bağ, amaçlanan hedef yaşantıların gerçekleştirilmesi için sıkı ve anlaşılır olması bakımından her zaman geçerli ve güvenilir olmalıdır. Başarılı bir iletişimin gerçekleştirilmesi için öğretmen ve öğrencilerin karşılıklı ilişkilerinde anlaşması ve ortak değerler noktasında birleşmeleri ile gerekmektedir [128].

Sınıf kurallarının oluşturularak öğrencilere aktarılması, sınıf içerisindeki yaşamının yaşanılabilir bir halde olmasına yönelik öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen arasındaki ilişkilerin düzenlemesi gibi durumlar başka bir boyut olan davranış düzenleme boyutunda şekillendirici etkinliklerdir [22].

Öğretmenin öğrencilerini tüm açılardan tanması ve olumlu bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturabilmesi için sınıf içerisinde, öğretmen ile öğrenci arasında çift yönlü bir iletişim ortamı oluşturulması gerekmektedir. Öğretmen öğrencilerin özgürlüklerini çok fazla kısıtlamamalı ve öğrencilerin katılımını desteklemelidir. Öğretmenler öğrencilerinde iletişime katılması durumunda gerekli dönütleri alabilirler. Bu durumdan dolayı eğitim etkinlikleri gerçekleştirilirken çift yönlü iletişimin gerçekleşmesi çok önemlidir [129].

2.10.5. Davranış Yönetimine Yönelik Etkinlikler

Sınıf yönetiminin beşinci ve son boyutunda davranış düzenlemeleri yer almaktadır. Öğrencilerin istendik davranışı göstermeleri için sınıf ortamının uygun hale getirilmesi, sınıfın ikliminde davranışa karşı olumlu bir havanın oluşturulması, tahmin edilemeyen sorunların oluşmadan önce engellenmesi, sınıfın kurallarına uyulması, gerçekleşmiş olan olumsuz davranışların değiştirilebilmesi davranışların düzenlenmesi boyutuna ilişkin olarak söylenebilir [22].

Öğretmenlerin davranış yönetimi konusunda bazı bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekmektedir [55].

Öğretmenler öğrencilerin olumlu davranış göstermeleri hususunda kendilerini sorumlu hissetmelidirler. Bu durumun oluşabilmesi içinde öğrencilerle iyi bir ilişki kurmalıdırlar. Sınıf ortamın olumsuz davranışların ortaya çıkmadan önlenmesi, sınıfın fiziksel durumunun istedik davranışlar oluşturulması için düzenlenmesi, sınıf kurallarının planlanan şekilde uygulanması, olumlu sınıf ortamının oluşturulması açısından önemlidir. Bu durumdan dolayı öğretmen öğrencilerin kişisel ve grup isteklerini dikkate alması gerekmektedir [130].

Bir işin gerçekleşmesi için verilen destek ne kadar çok olursa hedeflenen davranışa ulaşma olasılığı artar. Öğrenciler; arkadaşları, öğretmenleri, okul yönetimi, aile, çevre tarafından ne kadar çok desteklenirse başarıya ulaşma olasılığı artacağı ve olumsuz davranışları gösterme olasılığı azalacağından istendik davranışların görülmesi olanaklı olacaktır [131].

Davranışlar kendiliğinden oluşup ortaya çıkmazlar. Bir davranışın oluşmasına neden olan faktörler ve davranış sonucunda gerçekleştirilen olaylar dikkatli bir biçimde incelenmesi gerekir. Öğrenci davranışlarından olan, sessiz olmak, uslu olmak, çekingen olmak vb. bir çok davranışa farklı etmenlerin neden olabileceği gibi davranışların oluşmasını meydana getiren tepkileri etkileyen etmenler olabilir ve bu durumları gözlemleyecek en önemli öge öğretmenlerdir [132].

2.11. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları

Öğrenciler birey olarak benliklerini tanımak için ve kendilerini geliştirmek için eğitim almaktadırlar. Öğretmenler, sınıf yönetimi ilkelerine sahip olurlarsa öğrencileri

ile ilişkilerini başarılı bir şekilde gerçekleştirebilirler. Sınıf yönetiminin etkin ve başarılı bir şekilde gerçekleşmesi benimsenen yaklaşımlarda ilişkilidir [43]. Bu başlık altında sınıf yönetimi yaklaşımları incelenmiştir.

2.11.1. Geleneksel Yaklaşım

Geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımında öğretmen sınıf kurallarını tek başına belirleyerek öğrencilerin bu kurallara sorgulamaksızın uymasını beklerler. Bu yaklaşımda öğretmenlerin amacı: Belirttikleri isteklerin öğrenciler tarafından yerine getirilmesidir. Öğretmen bilgiyi direkt aktaran, öğrenciler ise bilgiyi sorgulamadan kabul eden ve ezberleyen rolündedir [23].

Geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımında sınıfın düzeni, iletişim, sınıf içi ilişkiler, eğitim-öğretim süreci, davranış geliştirme, zaman yönetimi vb. etkinliklerin tümü öğretmenin istediği şekilde yürütülmektedir [133].

Sınıf kuralları sert, katı ve tek yönlü şekildedir. Bu yaklaşımda öğrencilerin görüşlerine başvurulmaz ve öğretmenin otoritesine, görüşlerine , kurallarına karşı tartışılmaz. Geleneksel yaklaşım demokratik yaşamın gerekleri ile bağdaşmamaktadır [3].

Geleneksel yaklaşım öğrenci davranışlarının kontrol edilmesinde davranışçı kuramın özelliklerini ölçüt olarak almaktadır. Sınıf içerisinde kontrolün sağlanmasında cezalandırmayı en etkili yol olarak görmektedirler. Sınıf ortamında olumlu davranışların oluşmasında bireysel düzeltemlerin etkili olduğunu düşünürler [134].

Geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımının amacı, sınıfın düzenin korunmasına yöneliktir. Düzeni korumaya çalışmak riskleri de beraberinde getirecektir. Geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımında öğretmen istediği zaman öğrenimi durdurabilir ve dersi bitirebilir. Öğretmenin baskın olduğu bu yaklaşımda öğretmen en küçük olaya tepki verebilir. Bu yaklaşımda önemli olan düzendir. Düzenin korunması için dersin kesilmesi önemli değildir. Bu sebeple geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımında öğretim süreci sık sık kesilir [110].

2.11.2. Çağdaş Yaklaşım

Sınıf yönetiminde öğrencinin merkeze alındığı, otoriter yapının yerine etkilişimli bir yapının kurulduğu yaklaşımdır. Liderlik davranışı ile öğretmen, öğrencileri etkilemekte ve onları önemsedğini hissettirmektedir [95].

Geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımında etkili olan otoritenin yerine etkileşme gerçekleştirilmesi merkeze alınmıştır [135].

Aydın [3]'a göre çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımı; öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimi için kullanılması gereken insanı temele alan bir modeldir. Bu yaklaşımda öğrenci, eğitim-öğretim etkinliklerinin merkezinde yer almaktadır. Farklı bir ifadeyle öğrenciler sınıfın bir nesnesi değil, öznesi konumundadır.

Çağdaş yaklaşımda “Öğretimde çocuğa görelilik ilkesi” esas alınmıştır. Bu nedenle eğitim programları öğrencilerin bedensel, zihinsel ve duygusal özellikleri göz önünde bulundurularak hazırlanması ve uygulanmasını gerektirir [136].

Bu yaklaşımda öğrenme etkinliklerin, uyarıcıların zihinlerinde işlenmesi yoluyla gerçekleşmektedir. Bu durumda öğrenciler; uyarıcılara çekingen bir şekilde tepki oluşturmak yerine, bilgilere karşı dikkat etme, eski bilgiler ile yeni bilgiler arasında ilişki kurma, zihinlerinde kendilerine özgü bir şekilde yeniden yapılandırarak ve belleklerine kodlama yaparak öğrenmektedirler [133]. Çağdaş yaklaşımda, tek bir doğrunun varlığından söz etmek doğru değildir. Bilgiler, zaman ve mekan farklılığına göre değişebilmektedirler. Çağdaş yaklaşımda, içsel bir disiplin söz konusudur. Motivasyon, başarı ve pekiştirme aşamasında geleneksel yaklaşımda olduğu gibi ceza yerine ödül tercih edilmektedir [136].

Çağdaş yaklaşım incelendiğinde bu yaklaşımla yönetilen sınıflarda öğrencilerin korktukları, istemeden ve zorla geldikleri bir ortam olmaktan çıkıp öğrencilerin severek, isteyerek ve koşarak geldikleri, öğrenme ortamından ve öğrenmekten zevk aldıkları bir ortama dönüştüğü düşünülmektedir [86].

Tablo 2.1. Geleneksel Sınıf Yönetimi Yaklaşımı ile Çağdaş Sınıf Yönetimi Yaklaşımları Arasındaki Temel Farklılıklar

GELENEKSEL SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMI	ÇAĞDAŞ SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMI
Öğretmen tek liderdir.	Liderlik paylaşılır.
Öğretmen tüm etkinliklerin ve çalışmaların sorumluluğunu alır.	Öğrenciler sınıf içi çalışmalarında paylaşımcıdır.
Disiplini sadece öğretmen sağlar	Öğrencinin iç disiplini daha önemlidir.
Sınıfta öğretmene birkaç öğrenci yardım eder.	Sınıftaki tüm öğrenciler sınıf yönetimi konusunda farklı birimlerde görevlendirilir.
Kuralları öğretmen belirler ve tüm öğrenciler bu kurallara uyar.	Kurallar karşılıklı görüş alış verişi sonucunda öğretmen ve öğrencilerle belirlenir.
Alınan kararlar tüm öğrenciler için aynı şekilde geçerlidir.	Kurallar bireysel farklılıklara göre esnetilebilir.
Ödüller çoğunlukla geçicidir	Ödüller her zaman geçerlidir.
Öğrencilerin belirli sorumluluklarına izin verilir.	Öğrenciler sınıftaki tüm sorumlulukları paylaşır

Kaynak: [134].

2.12. Sınıf Yönetimi İlkeleri

Öğrencilerin hedeflenen öğrenim düzeylerine çıkabilmeleri sağlayan ve sınıf yönetiminde önemli bir aktör olan sınıf yönetimi ilkelerine öğretmenlerin uyması ve takip etmesi gerekmektedir. Bu ilkelerin Kayabaşı [137] tarafından bazıları şu şekilde sıralanmıştır:

- Öğretmenler disiplin sorunları olan çocuklara karşı bile olumlu tutumda bulunmalıdırlar. Çünkü çocuklar, kendilerine değer veren öğretmenlerinin sözlerini dinlerler.
- Sınıf yönetimi konusunda öğretmenler mantıklı davranmalı ve iyimser bir tutum geliştirmelidirler. Çünkü olumlu sınıf yönetimi davranışları gösteren öğretmenler, kendilerine güvenirlere, sorun yaşadıklarında bile uzun zaman içerisinde olumlu davranışları kazandırırılar.
- Öğretmenler, kontrol etme yerine önleyici sınıf yönetimi uygulamalıdırlar. Öğrenim kesintiye uğramadan devam etmelidir.

- Uygun davranışlara karşı karşı öğretmenler ilgi göstermeli ve öğrenciler arasında iyi niyet oluşturmalıdır. Çünkü davranışları kontrol etmenin en iyi yolu, öğrencilerden gelen yanıtlarda olumlu yönlere ilgi göstermektir.
- Sınıf içerisinde tüm öğrencilere karşı öğretmenler aynı mesafede olmalıdırlar. Öğrenciler adalet kavramını zedeleyecek durumlara karşı hassastırlar.
- Öğretmenler dönem başında ilkeleri belirlerken öğrencilerinde fikirlerini almalıdırlar.
- Sınıf kuralları oluşturulurken tüm öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır. Öğrenciler katkıda buldukları kuralları daha çabuk benimser ve uygularlar.
- Öğrenciler ceza ile tehdit edilmemelidirler. Bu durumlar sınıf içerisinde inatlaşma ve direnme yaratır. Öğrenciler, öğretmenin sınıfı yönetemediğini anlarlar.
- Öğrencilerle alay edilmemelidir. Öğretmenin alaycı yaklaşımı çocuklara kişisel saldırı olarak geleceğinden düşmanlık ve asilik yaratabilirler.
- Büyük boyutta ki olumsuz davranış, özel toplantı ya da danışma yolu ile düzeltilmelidir.
- Öğretim için hazırlıkları öğretmenler ders öncesinde gerçekleştirmelidirler.
- Öğretmenler değerlendirme biçimlerini, kişisel gelişimlere göre ayarlamalıdırlar.
- Sınıf içerisinde öğrenme etkinlikleri için ayrılan zamanın kullanımını uygun bir biçimde gerçekleştirilmelidir.

2.13. Sınıf Yönetimi Yeterlikleri

Öğrenciler, duygularını ve düşüncelerini özgürce ifade edebildikleri, çevresiyle iletişim kurabildikleri, işbirliği içerisinde çalışabildikleri, öğretmenlerinin desteği hissettikleri sınıf ortamlarında bulunmak isterler. Öğrencileri bu ortamlar içerisinde yer almasını sağlayacak olan öğretmenler ve bu öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleridir [24].

Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılama görevinin yanında sınıf yönetimi görevinde bulunmaktadır. Öğretmenin görevi, sosyal bir sistem olan sınıfın organizasyonunu ve düzenlenmesini gerçekleştirmektir. Etkili sınıf yönetimi gerçekleştirilen sınıflarda öğrenciler başarıları arttığı görülmüştür. Bu sebeple öğretmenlerin mesleki yeterlikleri, öğretim yöntem bilgisi ve sınıf yönetimi yeterliği ile ilgilidir [26]. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ve sınıf yönetimi tarzları büyük önem taşımaktadır. Bu önem doğrultusunda sınıfı yönetimini tarzlarını etkileyen faktörlerde bulunmaktadır. Bu faktörler: Öğretmenin dersin işlenişinde kullandığı yöntem ve teknikler, öğretimde bulunan kişilik özellikleri, okul ve aile arasındaki işbirliği, sınıfın fiziksel yapısı, öğrencilerde bulunan nitelikler ve gereksinimler, okulun kuralları, sınıf içerisindeki atmosfer, öğretmenin sınıf yönetimi konusundaki değerleri, sınıf yönetiminde kullandığı teorik yaklaşım, öğretmenin farklı alanlardaki yeterlik algısı, öğretmenin sınıf yönetimi yeterliği, kişisel değerleri, öğretmenlik mesleği hakkındaki değerleri, demokratik olarak düşünceleri, okulun kültür ve yapısı, okuldaki iklim, okul yönetimi şeklinde sıralanabilir [138]. Sınıf yönetimi yeterliklerine sahip öğretmenler, sınıf içerisinde olumlu bir atmosfer oluşturarak öğrencilerin öğrenmeleri için gerekli düzenlemeleri gerçekleştirirler [139].

Çağdaş anlayışa göre öğretmenler sadece ders anlatan ve sınav yaparak not veren kişiler değildir. Öğretmen öğrenciler üzerinde iyi bir rehber, iyi bir yönetici, iyi bir değerlendirmeci olmalıdır. Öğretmenler öğrencileri hedeflerine ulaştırmaya ve istedik davranışları kazanmalarına yardımcı olurlar [140]. Etkili bir sınıf yönetimi gösterilmediğinde öğrencilere istenilen davranışların kazandırılması zor gerçekleşecektir [137]. Öğretmenlerin, öğrencilerde istedik davranışları ortaya çıkarabilmeleri sınıf yönetimi yeterliklerine bağlıdır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ilkelerini bilmeleri ve bu ilkeleri uygulamaya geçirmeleri gerekmektedir [141]. Öğretmenlerin öğrencilerin başarısını arttırmak için sınıf yönetimini oluşturan ilkeleri dikkate alması ve etkili bir şekilde bu ilkeleri kullanmaları [142].

Sınıf yöneticilerinde bulunması gereken özellikler Erdoğan [100] tarafından şu şekilde belirtilmiştir:

1. Entelektüel özellikler: Yorumlama, analiz ve sentez gerçekleştirebilen, mantıklı düşünen, yeterli genel kültüre sahip, sezgi gücü yüksek ve odaklanma gibi özelliklerdir.

2. Karakter Özellikleri: Girişken, dengeli, konuşkan, düzenli, kararlı, dinamik, empati yapabilme, saygı gibi özelliklerdir.
3. Sosyal Özellikler: İletişim becerisi yüksek, kılık kıyafetine dikkat etme, iş birliği içerisinde yer alma gibi özelliklerdir.

Öğretmenlik yeterliğinin özünde etkili sınıf yönetimi yeterliği bulunmaktadır [143]. Sınıf yönetimi gerçekleştiren sınıf yöneticilerinin bazı niteliklere sahip olması gerekmektedir. Bu nitelikler Erdoğan [100] tarafından belirtilen şekilde ifade edilmiştir:

1. Bilgili Olma: Sınıf yönetici pedagojik mesleki bilgisinin yanında kendi alanında hakim olmalıdır. Sınıf yönetimi yöntem ve tekniklerini bilmeli, genel kültür bilgisinde de sahip olmalıdır.
2. Yetkili Olma: Sınıf yönetici olan öğretmen, sorunlar karşısında çözüm üretebilme, analiz ve sentez gerçekleştirebilme, olayları ve durumları doğru yorumlayabilme, planlama gerçekleştirme ve yönetme yeteneklerine sahip olması gerekir.
3. Deneyimli Olma: Öğretmenler sınıf içerisinde karşılaştığı durumlardan deneyimler kazanmalı ve bu deneyimlerini uygulamalıdır.
4. Sağlıklı Olma: Eğitim ve öğretimin gerçekleştirilebilmesi için sınıf yöneticisinin sağlık sorunlarının bulunmaması gerekir.
5. Ahlaklı Olma: Sınıf yöneticisi sınıf içerisinde adaletli ve tarafsız olmalıdır. İnsana önem vermeli, ahlaka uygun davranışlar sergilemelidir.

Sınıf yöneticisi olan öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliğindeki başarısı, sınıf içerisindeki eğitim faaliyetlerindeki çok etkilemektedir. Öğretmenler, eğitimdeki başarının artması için sistem içerisinde bütünlük ve uyum sağlamalıdır [34].

Öğretmen çevresine karşı duyarlı sevecen ve üslubu düzgün olmalıdır. Mesleki anlamda kendisini geliştirmek için kaynaklardan yararlanmalı ve kendisini sürekli güncel halde bulundurmalıdır. Bu amaç doğrultusunda, bilimsel toplantı ve seminerlere katılmalı, hizmet içi eğitimlere katılmalı ve alanı içerisinde yayınlanan yayınları takip etmelidir [3].

2.14. Sınıf Yönetimi Becerileri

Sınıf ortamındaki etkinliklerin gerçekleştirilmesinde öğretmen; lider, önder rolündedir. Öğretimin etkili bir biçimde gerçekleşmesinde öğretmenin tutum ve davranışları önemli bir yer tutmaktadır [106]. Sınıf yönetimi becerilerinde içerisinde öğretmenin mesleki yeterliklerini, kişilik özelliklerini, öğretim teknik ve yöntemlerini ve sınıfın sahip olduğu imkânları barındırmaktadır. Sınıf yönetimi becerisinin alt yapısını öğretmenin sahip olduğu bilgi, birikim, tutum ve davranışlar oluşturmaktadır [144]. Öğretmenler, bilgi ve birikimlerini öğrencilere aktarırken davranışları ile onları etkilemektedirler. Bu durum düşünüldüğünde sınıföğretmen davranışları sınıf yönetimi becerilerinin temellerindedir [145].

Öğretmenler, öğrenmenin etkili bir biçimde gerçekleşebilmesi için sınıfın fiziksel düzeninin öğrenme için düzenlenmesi, Öğretim akışını planlayabilmesi, zaman yönetimi yeterliği, sınıfı belirlenen sınıf kurallarına göre yönetmesi, sınıf içerisinde olumlu iletişimin sağlanması ve öğrencilerin öğrenme için motivasyonunun sağlanması öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini oluşturan [146]. Sınıf yönetimi ve organizasyonu becerisi özellikle göreve yeni başlayan öğretmenlerde önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Öğretmenler mesleğe başladıkların ilk olarak sınıfın kontrolünü sağlanması noktasında sorun yaşamaktadırlar. Görevlerine yerine başlamış öğretmenler, öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve gereksinimlerini görmek yerine, kendilerini güvence altına alıcı davranışlar sergilemektedirler. Bu sebeple sınıf yönetim becerisi aciliyetle üzerinde durulması gereken bir yeterlik olarak karşımıza çıkmaktadır [137].

2.15. Sınıf Yönetimi Modelleri

Sınıf yönetimi modelleri, öğretmenlere etkinliklerin uygulanmasında yol gösterici olmasından dolayı önem arz etmektedir. Sınıf yönetimi modelleri öğretmen ve öğrenci davranışlarının analizi, anlaşılabilirliği ve kontrol edilebilmesi bakımından zorunluk belirtmektedir [147]. Alan yazın tarandığında farklı sınıf yönetimine ait sınıflamalar göze çarpmaktadır. Bu bölümde Başar [83] tarafından kategorize edilen sınıf yönetimi modellerini inceleyeceğiz. Bu modeller, “Tepkisel, Önlemsel, Gelişimsel ve Bütünsel” olarak kategorize edilmiştir.

2.15.1. Tepkisel Model

Bu modelin amacı: Sınıf içerisinde meydana gelmiş olan olumsuz davranışların değiştirmektir. Bu sebeple sınıf içerisinde gerçekleşen olumsuz bir davranış ya da durum meydana geldiğinde tepki oluşturulmaktadır [88]. Bu modelin temelinde, istenmeyen davranışa karşı tepki oluşturmak yatmaktadır. Tepkisel model, istenmeyen davranışın düzeltilmesini amaçlamaktadır. Bu durumyla model, sınıf yönetiminin klasik yaklaşımı oluşturduğu söylenebilir. Ödül ve ceza düzenin sağlanmasına için gerçekleştirilebilir. Etkinlikler, bireysel olarak düzenlenir, gruba karşı etkinlik gözlenmez. Bu modeli kullanan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin düşük olduğu belirtilebilir. Modelin zayıf yönleri, her soruna karşı tepki oluşturulması gerektiğidir. Bazı istenmeyen durumlarda kullanılmak zorunda kalınabilir [22].

Tepkisel modelin temel amacı sınıfta öğrenme ortamının oluşturulması ve korunmasıdır. Bu modelde, daha çok sınıf kurallarına uyulmasına ve sınıf düzeninin korunmasına vurgu yapılmaktadır. Öğrencilerin bireysel özelliklerinden ve farklılıklarından çok, sınıfın yapısı ön plâna çıkarılmaktadır [148].

2.15.2. Önlemsel Model

Önlemsel model, geleceği kestirerek oluşacak olumsuz davranışlara karşı önlem alma olan sınıf yönetim modelidir. Bu modelin amacı: Sınıf içerisinde ortaya çıkabilecek sorunların engellenmesini sağlamaktır [149].

Önlemsel model sınıfı kültürel bir sosyal bir ortam gibi ele alarak, sınıf içerisinde olumsuz davranışa olanak vermeyen bir sosyal sistem oluşturur. Bu modelin gerçekleştirilebilmesi için, eğitim öncesi düzenlemeler, istendik davranışın oluşumu için gerekli ortamın kurulması, istenmedik davranışlara karşı önlemleri, plan ve programların oluşturulması gerekir. Bu modelde, etkinlikler bireylerden daha çok gruba yönelik bir biçimde gerçekleştirmelidir [22].

Bu modelde önlem almada aşırıya kaçırılması durumunda öğrencileri eğitim ortamından uzaklaştırarak okul dışında kalan yaşamında başlarına gelecek herhangi bir problemin çözümünde yetersiz kalmalarına sebep olur. Bu uygulamalar sınıf yönetimine zarar sağlayacağı gibi öğrencilerin sınıf içerisinde sosyalleşmelerini ve sevgi ve saygı ortamının oluşmasını da engelleyecektir [88].

2.15.3. Gelişimsel Model

Gelişimsel model öğrencilerin gelişim düzeylerinin gerektirdiği fiziksel, duygusal ve deneyimsel etkinliklerin yapılması gerektiğini temele alır; bir etkinlik uygulanmadan önce öğrencilerin gerekli gelişim düzeylerinin oluşup olmamasını göz önüne alır [22].

Bu model Ünal ve Ada [95] tarafından dört aşamada incelenmiştir.

- **Birinci aşamada;** öğretmenin rehberliğine en fazla ihtiyacın duyulduğu ve yaklaşık öğrencilerin 10 yaşına kadar geçirdikleri süreyi içerir. Bu aşama öğrencilere nerede, nasıl davranış göstereceklerinin öğretildiği bir süreçtir.
- **İkinci aşama ise;** yaklaşık olarak on ile on iki yaş arasında olan öğrencilerin olgunlaşma evresine başladığı süreyi kapsamaktadır. Bu dönemde sınıf yönetimine ağırlık daha az verilir.
- **Üçüncü aşama;** yaklaşık olarak on iki ile on beş yaş arasında bulunan öğrencilerden oluşmaktadır. Bu dönemde öğrenciler takdir edilmek ve beğenilmek isterler.
- **Dördüncü aşama;** ortaöğretim döneminde yer alan öğrencileri kapsamaktadır. Bu dönemde ergenliğin başlaması ile öğrencilerin üzerindeki arkadaş etkilerinin artmasına karşın anne, baba ve öğretmenlerinin etkisi azalmaktadır. Bu yaklaşıma sistem yaklaşımı da denilmektedir. Sistem yaklaşımı, iç ve dış çevreden gelen girdileri alarak ve işleyerek toplumsal ihtiyaçlara ve beklentilere cevap veren uygun bireyler yetiştirmeyi amaçlar.

Bu model çocukların gelişimlerine, ilgilerine ihtiyaçlarına, beklentilerine, heyecanlarına, duygu ve düşüncelerine uygun tepkiler göstermeyi planlar [150].

2.15.4. Bütünsel Model

Bütünsel model, diğer sınıf yönetimi modellerin algılarının birleştirildiği modeldir [22]. Bu model, olumsuz davranışların önlenmesi ve ortadan kaldırmasını amaçlar. Bireysel çalışmaların yanı sıra grupsal çalışmalara yönelmede söz konusudur. Bütünsel model, öğrencinin gelişim dönemlerini de göz önünde bulundurarak

uygulanır. Bu modele, sistem modelide denilmektedir. Bütünsel modelde sınıf içi ve dışı birlikte ele alınır [110].

Bütünsel sınıf yönetimi modeli, sistem kuramının özelliklerini taşımaktadır. Diğer üç sınıf yönetimi modelinin bir ortak noktası olan bu model, istenen davranışın gerçekleşebilmesinin ancak uygun ortamlarda meydana çıkabileceğini vurgulamaktadır [148].

Bütünsel sınıf yönetimi modeli, ağırlıklı olarak önlemsel modeli içersede diğer tüm modellerin birleşimi olarak düşünülebilir. Bu düşünce doğrultusunda, hem bireye yönelme hem de gruba yönelik yönelimler söz konusudur. İstendik davranışların oluşumu için olumsuz durumlardan ortadan kaldırılmada aynı zamanda istendik davranışın oluşumu için gerekli şartlar oluşturulmalıdır. Bütünsel model, önleyici sınıf yönetimi modeline ağırlık vererek sınıf içerisinde olumsuz davranış oluşmadan müdahale edilmesini aksettirdiği gibi gerekli durumlarda ise tepkisel modelin kullanılabilceğini belirlemektedir [13].

Öğretmenler, kendi deneyimlerine göre sınıf içerisinde uygun modeli seçmelidirler. Başka bir söyleyişle buldukları ortama göre yeni sınıf yönetimi modeli de oluşturabilirler. Yukarıda belirttiğimiz sınıf modellerinin hiçbiri tek başına uygulandığında faydalı olacağı düşünülmemektedir. Bu yüzden öğretmenler kendi sınıf modellerini oluşturmalı ve uygulamalıdır.

2.16. İlgili Araştırmalar

Aşağıda sınıf yönetimi yeterliğini konu alan yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirilen çalışmalar yer almaktadır.

Hagen [151] tarafından gerçekleştirilen ilkokul öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterliklerini etkileyen faktörler başlıklı çalışmada aday öğretmenler arasında sınıf yönetimi yeterliği üzerindeki etmenler incelenmiştir. Araştırma Emmer (1990) tarafından geliştirilen anket ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 246 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile yaş, eğitim süresi, önceki eğitim durumları değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Turanlı [152] tarafından gerçekleştirilen “Öğrencilerin, Sınıf Yönetimine İlişkin Öğretmen Davranışları Konusundaki Beklenti ve Algıları” isimli araştırmada, öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki davranışları ile ilgili beklenti ve algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Verilerin araştırmacı tarafından geliştirilen anketle toplandığı araştırmada öğrencilerin, öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki davranışlarına ilişkin algılarının beklentilerinden daha düşük olduğunu saptamıştır.

Karakoç [153] “Çanakkale İli İlköğretim Kurumları Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Yeterlikleri” isimli araştırmasında sınıf yönetimi bakımından ilköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin yeterliklerini 150 öğretmen, 63 yönetici ve 17 ilköğretim müfettişinin görüşlerine dayalı olarak incelemiştir. 25 maddelik anket formu aracılığıyla verilerin toplandığı araştırmada, öğretmenlerin sınıflarda ders sürelerini dersin amaçları doğrultusunda kullandıkları, öğretmen-öğrenci etkileşiminin yeterli olduğu, sınıflarda fiziksel düzenin sağlandığı, öğretmenlerin derste araç gereç kullanma açısından yetersiz oldukları, öğretmenlerin öğrencileri derslere motive etme açısından yeterli oldukları, öğrencilerin bireysel ayrılıklarını tanımaya önem verdikleri derslere planlı şekilde girdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Martin ve Shoho [154] gerçekleştirdiği öğretmen niteliklerinin sınıf yönetimine etkisini inceledikleri çalışmanın temel amacı: Geleneksel eğitimli stajyer ve deneyimli öğretmenler ile alternatif sertifika programı katılımcıları arasındaki sınıf yönetimi algı ve inanç farklılıklarını araştırmışlardır. Çalışmada yaş değişkeni ile öğretmenlerin sınıf yönetimi stilleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu varsayılarak gerçekleştirilmiştir. Bu sebeple araştırmanın bir diğer amacı sınıf yönetimi stilleri ile yaş değişkeni arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemektir. Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak sınıf yönetimi tutum ve inançlar ölçeği kullanılmış olup örneklemini 388 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre tecrübeli öğretmenler ve alternatif sertifika programı katılımcıları, belirtilen ölçekten stajyer öğretmenlere göre yüksek derece puan almışlardır. Öğretmenlerin yaş değişkeni ile sınıf yönetimi stilleri arasındaki ilişki incelendiğinde ise ölçeği oluşturan üç alt boyuttan sadece insan yönetimi boyutunda, yaş ile sınıf yönetimi stili arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucu saptanmıştır.

Baloğlu [155] “Türkiye'de İlköğretim Birinci Kademedede Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Davranış Yönetimi Yeterlikleri” konulu araştırmasında, öğretmenlerin davranış yönetimi yeterlik düzeyleri ilköğretim müfettişleri doğrultusunda belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin sınıf yönetiminde davranış yönetimi yeterliklerinin orta düzeyde olduğu ve bu anlamda öğretmenlerin davranış yönetimi konusunda eğitim ihtiyaçlarının bulunduğu tespit edilmiştir.

Burç [156] tarafından yapılan Hatay ili Antakya ilçesinde gerçekleştirilen “İlköğretim Okulu Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri” konulu araştırmada ilköğretim kurumlarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin müfettiş, yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı olarak sınıf yönetimi yeterlilikleri belirlenmeye çalışmıştır. Verilerini 21 müfettişten, 28 yöneticiden, 126 öğretmenden ve 400 öğrenciden oluşan bir örneklem içerisinde 46 maddelik anket formu kullanılarak toplanmıştır. Yapılan bu araştırma, katılımcıların yüzde ve frekans dağılımları alınarak öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlilikleri ilişkin görüşlerini betimlemeye çalışmıştır. Araştırmada ayrıca öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlilikleri ilgili görüşlerinin, grubun demografik özelliklerine ve buldukları görevlere (müfettiş, yönetici, öğretmen ve öğrenciler) göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını, bağımsız örneklem için varyans ve t-testi analizi ile tespit etmiştir. Araştırmanın bulgularında, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin düzeylerinin müfettiş görüşlerine göre yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine ilişkin düzeylerinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklı bir şekilde ifade etmek gerekirse, ilköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlilik düzeylerinin müfettiş görüşlerinin yönetici, öğretmen ve öğrencilerin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerine göre daha olumsuz olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerinin müfettiş, yönetici ve öğretmenler açısından cinsiyete, yaşa ve öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılığın olmadığı, öğrencilerin görüşlerinin ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olmadığı fakat okudukları sınıfa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu duruma göre, 4. sınıfta okumakta olan öğrencilerin öğretmenlerin sınıf yönetimi açısından yeterliliklerini, 5. sınıfta okumakta olan öğrencilere göre daha olumlu görüş bildirdikleri saptanmıştır.

Hayes [157] tarafından gerçekleştirilen “Göreve Yeni Başlayan ve Hizmet Öncesinde Olan Öğretmen Adaylarının Öğretmeye Hazır Oluş Açısından Yeterlikleri” başlıklı araştırmada sınıf yönetimi, kapsayıcı sınıf, öğretimde teknolojinin kullanılması ve uygulamalı öğrenme döneminin yeterlilikle bağlantılı olarak ele alınmıştır. Çalışmada Tschannen-Moren ve Woolfolk – Hoy’un 9’lu likert tipi Öğretmen Yeterlik Duygusu ölçeği model alınarak oluşturulan 6’lı Likert tipi anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf yönetimine ilişkin yeterlik bakımından öğretmen adayları ile öğretmenlik mesleğine yeni başlayan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.. Araştırmanın sonuçları dikkate alındığında, ortalamalar arasında anlamlı farklılık anlamlı farklılık görülmemiştir. Fakat çalışmanın tüm örneklemini göz önüne alındığında sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine dair yeterlik algılarında yüksek puanlar aldıkları görülmüştür.

Çetin [1]’de eğitim fakültelerinde çalışan öğretim elemanlarının sınıf yönetimiyle ilgili davranışlarının incelenmesi adlı bir çalışma yapmıştır. Bu araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini, Ankara ilinde bulunan devlete bağlı olan üniversitelerden Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde görev yapan 440 öğretim elemanı ve bu üniversitelerdeki 3250 son sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Bu araştırmanın sonuçları şu şekildedir: Üniversitelerde görev yapan öğretim elemanları, sınıf yönetimi konusundaki davranışları “her zaman” yaptığını belirtirken öğrenciler ise öğretim elemanlarının sınıf yönetimi davranışlarını “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Açık bir şekilde öğrenciler, üniversitede görev yapan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi yeterlik davranışlarının yeteri düzeyde göstermedikleri konusunda hem fikir oldukları gözlenmiştir. Öğretim elemanlarının görüşleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermemiştir. Her iki grupta yer alan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi davranışları konusundaki görüşleri olumludur. Araştırmada öğrencilerin, sınıf yönetimi dersindeki başarıları ile sınıf yönetiminin önemine dair algılar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Babu ve Maruthai [158] tarafından gerçekleştirilen “ Sınıf Yönetimi ve Otoriter Liderlik Sitilleri” adlı araştırmanın ilk amacı Hindistan’daki Tamil Nadu eyaletinde

yer alan ortaokullarda çalışmakta olan öğretmenlerin otoriter liderlik stilleri ve sınıf yönetimi yetenek seviyelerinin belirlenmesidir. Araştırmanın ikinci amacı ise ortaokul öğretmenlerinin cinsiyetleri, yaşadıkları bölgeye (kırsal veya şehir), çalıştıkları kurum tipi (devlet, özel, vakıf), çalışma süreleri, branşları (fen, dil, sanat beşeri bilimler), ailenin eğitim seviyesine değişkenlerinin otoriter liderlik stiline ve sınıf yönetimi yeteneklerine etkisinin belirlenmesidir. Araştırmanın üçüncü amacı ise ortaokul görev yapan öğretmenlerinin liderlik stilleri ile sınıf yönetimi yetenekleri arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Veri toplama aracı Hindistan'daki Tamil Nadu eyaletinde yer alan 45 ortaokulda görev yapmakta olan 561 öğretmen üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucu olarak, sınıf yönetimi yetenekleri ile otoriter liderlik stillerinin ortalama puan seviyelerinde olduğu, öğretmenlerin yaşadıkları bölgeler, çalıştıkları kurum tipi, branşları, ailenin eğitim seviyesi değişkenlerinin sınıf yönetimi yetenekleri üzerinde etki gösterdiği ve cinsiyet, çalıştıkları kurum tipi, branş değişkenlerinin ise otoriter liderlik stillerine üzerinde etkisi olduğu tespit edilmiştir. Otoriter liderlik stilleriyle sınıf yönetimi yetenekleri arasında ise olumsuz yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.

Şahin [159] tarafından yapılan araştırmanın amacı: Maarif müfettişi ve öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okullarında görevli sınıf ve branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algılarını belirlemektir. Bu temel amaç çerçevesinde maarif müfettişi ve öğretmen görüşleri arasında farklılıkların oluşup oluşmadığını, bazı kişisel değişkenlere göre görüşlerin değişip değişmediğini tespit etmeye çalışmıştır. Bu araştırma, betimsel tarama modelinde bir araştırma olarak desenlenmiş, nicel bir araştırmadır. Araştırma örneklemini 2013-2014 eğitim-öğretim yılı Ankara merkez ilçelerinden Çankaya'da MEB'e bağlı resmi ilkokul ve ortaokulda görev yapan toplam 326 sınıf, 323 ortaokul branş öğretmeni ve Ankara'da görev yapan 142 maarif müfettişi oluşturmaktadır. Araştırmadaki veriler Sınıf Yönetimi Yeterliği Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, sınıf ve branş öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin kendilerini genel olarak "Her zaman" düzeyinde yeterli olarak algıladıkları bulunmuştur. Sınıf yönetimi yeterlik düzeyi olarak sınıf ve branş öğretmenleri kendilerini "Her zaman" yeterli olarak algılamışlardır. Sınıf ve ortaokul branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algıları karşılaştırılmış, sınıf öğretmenlerinin, ortaokul branş öğretmenlerine göre sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algılarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ocakcı [35] gerçekleştirdiği araştırmada birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliliklerinin belirlenmesi ve sınıf yönetimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nicel ve nitel araştırmanın birleşimi bir yöntem olan karma araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmada desen olarak karma yöntem araştırmalarında kullanılan çeşitleme deseni oluşturmuştur. Bu araştırmanın evreni Erzurum ilinde 2014–2015 eğitim-öğretim yılı içerisinde birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapmakta olan 295 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma için amaçsal örnekleme yöntemleri içerisinde yer alan kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem grubu 77 birleştirilmiş sınıf öğretmeni olarak belirlenmiştir. Araştırmanın gerçekleştirilmesi için veri toplama aracı olarak iki farklı ölçek kullanılmıştır. Bu araçlar, Çetin [1] tarafından geliştirilmiş 47 madde ve 5 alt boyuttan oluşan "Sınıf Yönetimi Yeterlilik Ölçeği" ile araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış "Öğretmen Görüşme Formu" dur. Bu araştırmanın sonucunda, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilik ölçeğine ait hem genel toplam puanlarının hem de ölçeğin alt boyutlarından olan fiziksel düzeni sağlama, sınıf içi ilişkileri düzenleme, zaman yönetimi, davranış geliştirme ve düzenlemeye ait ortalama puanlarının yüksek olduğu görülmüştür. Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilik ölçeği alt boyutlarından sınıf içi ilişkileri düzenleme boyutunda en yüksek ortalamaya sahip oldukları, zaman yönetimi alt boyutunda ise en düşük ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Bunun yanı sıra analizlerden elde edilen sonuçlarda, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilik düzeylerinin cinsiyet, mesleki kıdem, hizmet içi eğitim alma değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusundaki görüşleri incelendiğinde ise bu görüşlerin dört ana başlık altında şekillendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu başlıklardan ilki olan fiziksel düzeni sağlama konusunda birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf tahtasının konumuna, sınıfın ısınma durumuna, öğrencilerin oturma düzenine, sınıf panolarının sınıf içerisindeki konumuna, sınıfın renk, ışık ve aydınlatma durumuna önem verdikleri görülmektedir. İkinci başlık olan öğrenme ve öğretme süreçlerinin yönetiminde birleştirilmiş sınıf öğretmenleri ödevlendirme çalışmalarına, planlama sürecine, öğrencilerin bireysel özelliklerine, öğrencilerin hazırbulunuşluk durumlarına ve ders öncesi dikkat çekme çalışmalarına dikkat etmektedirler. Üçüncü başlık, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin

sınıf yönetimi sürecinde zorlandıkları öğrenciler arası etkileşimi yönetme, zaman yönetimi ve okulların fiziki koşullarından kaynaklanan problemler ile ilgilidir. Dördüncü ve son başlıkta ise daha etkili sınıf yönetimi için birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin önerdikleri öğrenci-öğretmen sayıları arasında dengenin sağlanması, okulların araç-gereç ve materyal eksiklerinin giderilmesi, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin derse hazırlıklı gelmeleri ve öğrencilerle, velilerle sosyal ilişkilerini güçlendirmeleri konularına yer verilmiştir.

Tonyalı [160] tarafından gerçekleştirilen ilköğretim kademesinde görev alan özel okul İngilizce öğretmenlerinin sınıf yönetimi anlayışlarının ne düzeyde olduğunun belirlenmesi amacıyla tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmaya 130 İngilizce öğretmeni katılmıştır. Gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda İngilizce öğretmenlerinin demokratik, otokratik ve ilgisiz sınıf yönetimi anlayışlarının orta seviyede olduğu görülmüştür. İngilizce öğretmenlerinin yaş, cinsiyet, mesleki deneyim ve mezun olunan okul türü değişkenlerine göre sınıf yönetimi anlayışlarında anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Ancak sınıf mevcudu değişkeninin 20-30 arası olarak bulunan sınıflarda demokratik sınıf yönetimi anlayışı değişkeni lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur.

Yegen [29] tarafından yapılan araştırmada öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliliklerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel türde genel tarama modeli kullanılmıştır. Bayındır (2001) tarafından geliştirilen anket, Ağrı ili Doğubayazıt ilçesindeki 155 ilkokul 4. sınıf öğretmenine ve 2627 ilkokul 4. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda; Sınıf yönetimi yeterliliklerinin sınıf öğretmenleri açısından araştırıldığı bu araştırmada, yeterliliklerin öğretmen ve öğrencilere göre incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi öz yeterliliklerinin öğretmen ve öğrenci algısına göre yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri bireysel farklılıkları dikkate alma, davranış yönetimi, gözden geçirme, yöntem/teknik çeşitlendirme ve öğretmen ortamını düzenleme yeterlik alanlarının tümünü yüksek düzeyde algılamaktadır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatür bulgularının paralellik gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu çalışma ve literatür bulguları birlikte değerlendirildiğinde sınıf öğretmenlerinin gözden geçirme, bireysel farklılıkları dikkate alma, davranış

yönetimi, yöntem/teknik çeşitlendirme ve öğrenme ortamını düzenleme yeterlik alanlarından oluşan sınıf yönetimi becerilerini yüksek düzeyde yeterli gördükleri sonuçlarını elde etmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölüm içerisinde araştırmanın; modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracı, kişisel bilgi formu ve verilerin analizi hakkında istatistiksel bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin belirlenmesi amacıyla çalışma grubuna ilişkin genel bir yargıya ve düşünceye varmak için kullanılan modellerden “genel tarama modeli” esas alınmıştır. Bu model, geçmişte gerçekleşen bir olayı veya günümüzde de gerçekleşen bir olayı betimlemeyi hedefleyen araştırma yaklaşımı olarak ifade edilebilir. Tarama modelinde, sayıca çok olan elemanların oluşturduğu evrende, evrenin tümünden veya bir grubundan, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır [161]. Bu modelde, yapılan araştırmalarda durum nedir, ne yapmak isteniyor, durum nerede, nereye hangi yöne gitmeli, oraya nasıl gidilir gibi yargılara belli zaman süresi içinde elde edilen veriler ışığında cevap bulmak istenir [162].

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, 2019-2020 eğitim öğretim yılı içerisinde Manisa İli Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinde bulunan devlete bağlı ortaokul kurumlarında görev yapmakta olan toplam 185 fen bilimleri öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma belirtilen evren üzerinde gerçekleştirilmiş olup, örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Ancak 185 öğretmenin 20'sinin veri toplama aracını hatalı şekilde uygulanmasından dolayı istatistiksel analizler, 165 fen bilimleri öğretmeni üzerinden yapılmıştır.

Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin demografik değişkenlere ilişkin frekans ve yüzelere göre dağılımı Tablo 3.1'de yer almaktadır.

Tablo 3.1. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Demografik Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Değişken	Özellik	n	%
Cinsiyet	Kadın	92	55,8
	Erkek	73	44,2
	Toplam	165	100,0
Yaş	25-32	49	29,7
	33-40	67	40,6
	41-48	29	17,6
	49-56+	20	12,1
	Toplam	165	100,0
Mesleki Kıdem	1-6	30	18,2
	7-12	65	39,4
	13-18	23	13,9
	19-24	22	13,3
	25-30	17	10,3
	30 ve üstü	8	4,8
	Toplam	165	100,0
Mezun Olunan Lise Türü	Genel Lise	146	88,5
	Öğretmen Lisesi	17	10,3
	Fen Lisesi	2	1,2
	Toplam	165	100,0

Tablo 3.1’de belirtilen veriler incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin 92’sinin (%55,8) kadın, 73’ünde (%44,2) erkek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan araştırmacıların, 49’unun(%29,7) 25-32 yaş aralığında, 67’sinin (%40,6) 33-40 yaş aralığında, 29’unun (% 17,6) 41-48 yaş aralığında, 20’sinin (% 12,1) ise 49-56 ve üstü yaş aralığında oldukları belirlenmiştir. Araştırmacılar mesleki kıdem bakımından incelendiğinde 30’unun (% 18,2) 1-6 yıl, 65’inin (%39,4) 7-12 yıl, 23’ünün (% 13,9) 13-18 yıl, 22’sinin (% 13,3) 19-24 yıl, 17’sinin (% 10,3) 25-30 yıl, 8’inin (%4,8) 30 ve üstü yıllık kıdemlere sahip oldukları tespit edilmiştir. Araştırmacılar mezun olunan lise türü bakımından incelendiğinde 146’sının (%88,5)

genel lise, 17'sinin (%10,3) öğretmen lisesi, 2'sinin (%1,2) fen lisesinden mezun oldukları belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Veri toplama aracının ilk bölümünde “Kişisel Bilgi Formu”, ikinci bölümde ise Çetin [1] tarafından geliştirilen “Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeği” (EK-3) yer almaktadır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada, veri toplama aracının birinci bölümünde fen bilimleri öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem ve mezun olunan lise türü değişkenlerinin durumunu belirlemek amacıyla demografik değişkenlerin bulunduğu araştırmacının kendisi tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” yer almaktadır.

3.3.2. Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği

Veri toplama aracının ikinci bölümünde Çetin [1] tarafından bireylerin sınıf yönetimi yeterliklerini belirlemek amacıyla geliştirilen 47 maddeden oluşturulmuş “Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği” yer almaktadır. Ölçeğin, “Fiziksel Düzeni sağlama”, “Öğretim Yönetimi”, “Zaman Yönetimi”, “Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme” ve “Davranış Geliştirme ve Düzenleme” olmak üzere 5 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçek, 5’li likert tipinde olup, her zaman seçeneğinden hiçbir zaman seçeneği yönünde 5 ile 1 arasında derecelenmiş şekildedir. Ölçeğin güvenirlik değerini, Çetin [1] gerçekleştirdiği çalışmada 300 kişilik bir örneklem üzerinde verileri toplayarak iç tutarlılık katsayı değerini 0,94 olarak tespit etmiştir. Aynı zamanda alt faktörlerden elde edilen iç tutarlılık katsayıları sırasıyla, .82, .88, .87, .95, .92 olarak tespit edilmiştir.

“Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği” kullanılarak gerçekleştirilen araştırmada Manisa ili Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinde görev yapmakta olan fen bilimleri öğretmenlerinin tümüne ulaşılmış olup, 185 fen bilimleri öğretmeni üzerinde uygulanmıştır. Bu uygulama neticesinde, 185 öğretmen içerisinde 20 öğretmenin verileri hatalı uygulamasından dolayı analizler 165 fen bilimleri öğretmeni üzerinden gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırma içinde Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinin güvenirlik analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sonucu testin güvenirliği ,92 olarak tespit edilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Hazırlanan veri toplama araçları (Kişisel Bilgi Formu, Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği) Manisa İli Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinde bulunan devlet okullarına bağlı ortaokul kurumlarında görev yapmakta olan fen bilimleri öğretmenlerine uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin izni, ölçek sahiplerine e-posta yoluyla ulaşılmış ve izin yazılı olarak alınmıştır (EK-1). Bu araştırmanın yapılabilmesi için Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Yayın Etik Kurulu'ndan (EK-4) ve Manisa İl Milli Eğitim Müdürlüklerine gerekli başvurular dilekçe (EK-2) ile yapılarak lüzumlu izinler alınmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra veri toplama sürecine başlanmıştır. Araştırma için uygulama gerçekleştirilmeden önce gerekli izinlerin sağlanmasının yanı sıra uygulama sırasında gizlilik gereği araştırma kapsamındaki kişisel bilgilerin dışında uygulayıcılardan başka bir kimlik bilgisi talep edilmemiştir. Araştırmacının rehberliğinde veri toplama aracı titizlikle uygulanmıştır. Uygulama öncesinde fen bilimleri öğretmenlerine ölçek hakkında bilgiler verilmiş olup, uygulayıcılardan ölçekte bulunan sorulara samimi ve doğru bir şekilde cevaplandırılmasının önemi ifade edilmiştir. Araştırmanın gerçekleştirildiği tarihlerde görev yapmakta olan örneklem içerisindeki 185 fen bilimleri öğretmenine ulaşılmış olup, 20 fen bilimleri öğretmenin veri toplama aracını hatalı uygulamasından dolayı istatistiksel analizler 165 fen bilimleri öğretmeni üzerinden gerçekleştirilmiştir..

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için uygulanan ölçme aracı toplam 165 fen bilimleri öğretmenine uygulanmış olup elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Aktarım gerçekleştirildikten sonra bilgisayar üzerinde bulunan SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programında gerekli istatistiksel çözümler gerçekleştirilmiştir. Analizin gerçekleştirilmesinden sonra tablolar oluşturulmuş, oluşan tablolar yorumlanmış ve alanyazındaki çalışmalarla desteklenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analiz edilmesinde yüzdelik (%), frekans (f), standart sapma (SS), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve en düşük değer ile en yüksek değerler kullanılmıştır. Verileri toplama aracındaki cevaplar 1="Hiçbir zaman", 2="Nadiren", 3="Ara sıra", 4="Sık sık", 5="Her zaman" olarak likert tipinde değerlendirilmiştir. Ayrıca fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin ve alt boyutlarının bağımsız değişkenlere göre anlamlı bir farklılığın oluşup oluşmadığının belirlenmesi amacıyla öncelikle normal dağılım durumu incelenmiştir.

Bu durumda veri toplama aracı olarak kullanılan sınıf yönetimi yeterlik ölçeği ve bu ölçeği oluşturan alt boyutları, elde edilen veri sayısının 50 ve üzerinde olması sebebiyle test Kolmogorov-Smirnov normallik sonuçları irdelenerek gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar doğrultusunda araştırmanın normal dağılım gerçekleştirdiği ortaya çıkmıştır. Bu sonuçtan hareketle araştırmanın verilerinin incelenmesi parametrik testlerle gerçekleştirilmiştir.

Öğretmenlerden alınan görüşlerin yorumlanmasında anlamlılık düzeyi ($p<0.05$) olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda yorumlar anlamlılık düzeylerine göre yorumlanmıştır.

Veri toplama aracındaki aralıkların eşit olduğu düşünülerek, seçeneklere ait sınırlar aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 2.2. Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinden Alınan Puan Ortalama Ölçütleri

Derecesi	Sınırı
Hiçbir Zaman	(1) 1.00 - 1.80
Nadiren	(2) 1.81 - 2.60
Arasıra	(3) 2.61 - 3.40
Sık sık	(4) 3.41 - 4.20
Her zaman	(5) 4.21 - 5.00

Verilerin analizi için sınıf yönetimi yeterlikleri ile yaş, mesleki kıdem ve mezun olunan lise türü değişkenleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının tespiti için “Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova)”, sınıf yönetimi yeterlikleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark olup olmadığının tespit etmek için “İlişkisiz t-testi” uygulanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, Manisa ilinde çeşitli okullarda görev yapan fen bilimleri öğretmenlerine yönelik “Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği” uygulanarak, araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen veriler ile bu verilere ilişkin istatistiksel bulgular yer almaktadır.

4.1. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “*Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları ne düzeydedir?*” şeklinde ifade edilmiştir. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin sonuçları Tablo 4.1’de gösterilmektedir.

Tablo 4.1. Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğine ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt Boyutlar	n	\bar{x}	s.s
Sınıf Yönetimi Yeterlikleri (Genel)	165	4,35	0,31
Fiziksel Düzeni Sağlama	165	4,11	0,44
Öğretim Yönetimi	165	4,47	0,36
Zaman Yönetimi	165	4,37	0,39
Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme	165	4,40	0,34
Davranış Geliştirme ve Düzenleme	165	4,29	0,41

Tablo 4.1 incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğine vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin sorulara verdikleri cevapların genel olarak “her zaman” seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Alt boyutlara ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde ise en yüksek ortalamanın ($\bar{x} = 4,47$) öğretim yönetimi boyutunda en düşük ortalamanın ise ($\bar{x} = 4,11$) fiziksel düzeni sağlama boyutunda olduğu görülmektedir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinde fiziksel düzeni sağlama alt boyutu maddelerine verdikleri cevapların frekans dağılımı Tablo 4.2’de gösterilmektedir.

Tablo 4.2. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğine Fiziksel Düzeni Sağlama Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı,

Maddeler	Hiç		Nadiren		Ara Sıra		Sık Sık		Her Zaman		\bar{x}	s.s
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%		
Madde 1	1	0,6	2	1,2	18	10,9	78	47,3	66	40,0	4,24	0,74
Madde 2	0	0,0	0	0,0	10	6,1	82	49,7	73	44,2	4,38	0,59
Madde 3	0	0,0	0	0,0	14	8,5	83	50,3	68	41,2	4,32	0,62
Madde 4	0	0,0	7	4,2	46	27,9	72	43,6	40	24,2	3,87	0,82
Madde 5	0	0,0	12	7,3	62	37,6	64	38,8	27	16,4	3,64	0,84
Madde 6	0	0,0	3	1,8	25	15,2	78	47,3	59	35,8	4,16	0,74
Madde 7	2	1,2	4	2,4	23	13,9	78	47,3	58	35,2	4,12	0,82
Genel											4,11	0,44

Tablo 4.2 incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin fiziksel düzeni sağlama alt boyutunda verilen cevaplar incelendiğinde alt boyuta ilişkin genel ortalamanın (\bar{X} =4,11) ile “Sık Sık” seçeneğinde toplandığı görülmüştür. Fiziksel düzeni sağlama boyutunda en yüksek puan ikinci madde olan “sınıfta ısı, gürültü, aydınlatma vb. özelliklere duyarlı olup, gerekli düzenlemelerde bulunurum.” maddesinde (\bar{X} =4,38), en düşük puan ortalamasının ise beşinci madde olan “sınıftaki her boş alandan öğretimsel bir amaç için yararlanırım” maddesinde (\bar{X} =3,64) olduğu sonucu tespit edilmiştir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinde öğretim yönetimi alt boyutu maddelerine verdikleri cevapların frekans dağılımı Tablo 4.3’te gösterilmektedir.

Tablo 4.3. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinde Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı

Maddeler	Hiç		Nadiren		Ara Sıra		Sık Sık		Her Zaman		\bar{x}	s.s
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%		
Madde 1	0	0,0	0	0,0	4	2,4	67	40,6	94	57,0	4,54	0,54
Madde 2	0	0,0	2	1,2	12	7,3	65	39,4	86	52,1	4,42	0,68
Madde 3	0	0,0	1	0,6	15	9,1	44	26,7	105	63,6	4,53	0,68
Madde 4	0	0,0	0	0,0	10	6,1	61	37,0	94	57,0	4,50	0,61
Madde 5	0	0,0	0	0,0	5	3,0	69	41,8	91	55,2	4,50	0,59
Madde 6	0	0,0	1	0,6	5	3,0	72	43,6	87	52,7	4,48	0,59
Madde 7	0	0,0	0	0,0	5	3,0	65	39,4	95	57,6	4,54	0,55
Madde 8	0	0,0	3	1,8	31	18,8	72	43,6	59	35,8	4,13	0,77
Madde 9	0	0,0	0	0,0	3	1,8	68	41,2	94	57,0	4,55	0,53
Madde 10	0	0,0	0	0,0	7	4,2	68	41,2	90	54,5	4,50	0,58
Genel											4,47	0,36

Tablo 4.3 incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin öğretim yönetimi alt boyutuna ilişkin verdikleri cevapların genel ortalamasının ($\bar{X}=4,47$) olduğu görülmüştür. Öğretim yönetimi alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının dokuzuncu madde olan “Sınıfta kuralların uygulanmasını sağlarım” maddesinde ($\bar{X}=4,55$) olduğu görülürken, en düşük puan aralığının ise onuncu madde olan “Öğretimin planlanmasında sosyo-kültürel farklılıkları dikkate alırım.” maddesinde ($\bar{X}=4,13$) olduğu görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinde zaman yönetimi alt boyutu maddelerine verdikleri cevapların frekans dağılımı Tablo 4.4’te gösterilmektedir.

Tablo 4.4. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinde Zaman Yönetimi Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı

Maddeler	Hiç		Nadiren		Ara Sıra		Sık Sık		Her Zaman		\bar{x}	s.s
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%		
Madde 1	0	0,0	0	0,0	6	3,6	78	47,3	81	49,1	4,45	0,56
Madde 2	0	0,0	0	0,0	7	4,2	59	35,8	99	60,8	4,55	0,57
Madde 3	0	0,0	2	1,2	11	6,7	69	41,8	83	50,3	4,41	0,67
Madde 4	0	0,0	0	0,0	11	6,7	86	52,1	68	41,2	4,34	0,60
Madde 5	1	0,6	1	0,6	36	21,8	68	41,2	59	35,8	4,10	0,80
Genel											4,37	0,39

Tablo 4.4 incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin zaman yönetimi alt boyutuna ilişkin sorulara verdikleri yanıtların genel ortalamasının ($\bar{X} = 4,37$) ile her zaman seçeneğinde toplandığı görülmüştür. Zaman yönetimi alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının ikinci madde olan “Derse hazırlıklı girerim.” maddesinde ($\bar{X}=4,55$) olduğu görülürken, en düşük puan ortalamasının ise beşinci madde olan “önemsiz konu ve ayrıntılardan kaçınıyorum.” ($\bar{X} = 4,10$) maddesinde olduğu görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinde sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutu maddelerine verdikleri cevapların frekans dağılımı Tablo 4.5’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinde Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı

Maddeler	Hiç		Az		Orta		Çok		Tam		\bar{x}	s.s
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%		
Madde 1	0	0,0	0	0,0	4	2,4	73	44,2	88	53,3	4,50	0,54

Tablo 4.5, devamı

Maddeler	Hiç		Az		Orta		Çok		Tam		\bar{x}	s.s
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%		
Madde 2	0	0,0	0	0,0	3	1,8	77	46,7	85	51,5	4,49	0,53
Madde 3	0	0,0	0	0,0	12	7,3	73	44,2	80	48,5	4,41	0,62
Madde 4	0	0,0	1	0,6	7	4,2	82	49,7	75	45,5	4,40	0,60
Madde 5	0	0,0	11	6,7	35	21,2	68	41,2	51	30,9	3,96	0,88
Madde 6	1	0,6	3	1,8	11	6,7	95	57,6	55	33,3	4,21	0,69
Madde 7	0	0,0	0	0,0	3	1,8	62	37,6	100	60,6	4,58	0,52
Madde 8	0	0,0	0	0,0	4	2,4	63	38,2	98	59,4	4,56	0,54
Madde 9	0	0,0	2	1,2	11	6,7	58	35,2	94	57,0	4,47	0,67
Madde 10	0	0,0	0	0,0	4	2,4	68	41,2	93	56,4	4,53	0,54
Madde 11	0	0,0	0	0,0	7	4,2	61	37,0	97	58,8	4,54	0,57
Madde 12	0	0,0	1	0,6	8	4,8	53	32,1	103	62,4	4,56	0,61
Madde 13	0	0,0	0	0,0	7	4,2	90	54,5	68	41,2	4,36	0,56
Madde 14	0	0,0	2	1,2	15	9,1	91	55,2	57	34,5	4,23	0,65
Madde 15	0	0,0	0	0,0	8	4,8	82	49,7	75	45,5	4,40	0,58
Madde 16	1	0,6	3	1,8	31	18,8	68	41,5	62	37,6	4,13	0,82
Genel											4,40	0,34

Tablo 4.5 incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutunda verdikleri yanıtların genel ortalamasının ($\bar{X}=4,40$) “her zaman” seçeneğinde toplandığı görülmüştür. Ayrıca sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutunda yer alan ifadelerden en yüksek puan ortalamasının yedinci madde olan “sınıf kurallarını uygulamada eşit davranırım.” maddesinde ($\bar{X} =4,58$) olduğu görülürken, en düşük puan ortalamasının ise beşinci madde olan “sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlerim.” ($\bar{X}=3,96$) maddesinde olduğu sonucu tespit edilmiştir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinde davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutu maddelerine verdikleri cevapların frekans dağılımı Tablo 4.6’da gösterilmektedir.

Tablo 4.6. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikler Ölçeğinde Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı

Maddeler	Hiç		Az		Orta		Çok		Tam		\bar{x}	s.s
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%		
Madde 1	0	0,0	2	1,2	9	5,5	80	48,5	74	44,8	4,36	0,64
Madde 2	0	0,0	2	1,2	10	6,1	87	52,7	66	40,0	4,31	0,64
Madde 3	0	0,0	1	0,6	8	4,8	74	44,8	82	49,7	4,43	0,61
Madde 4	0	0,0	0	0,0	11	6,7	91	55,2	63	38,2	4,31	0,59
Madde 5	0	0,0	0	0,0	12	7,3	96	58,2	57	34,5	4,27	0,58
Madde 6	0	0,0	0	0,0	18	10,9	89	53,9	58	35,2	4,24	0,63
Madde 7	0	0,0	0	0,0	4	2,4	90	54,5	71	43,0	4,40	0,53
Madde 8	0	0,0	1	0,6	27	16,4	91	55,2	46	27,9	4,10	0,67
Madde 9	1	0,6	3	1,8	20	12,1	76	46,1	65	39,4	4,21	0,77
Genel											4,31	0,40

Tablo 4.6 incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikler ölçeğinin davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutuna ilişkin verdikleri yanıtların puan ortalamasının ($\bar{X}=4,31$) “her zaman” seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutunda yer alan ifadeler verilen yanıtlar incelendiğinde ise en yüksek puan ortalamasının üçüncü madde olan “davranışın öğrenme açısından önemini vurgularım.” ($\bar{X}=4,43$) maddesinde olduğu, en düşük puan ortalamasının ise sekizinci madde olan “istenmeyen davranışı, ortaya çıkmadan tahmin eder, gerekli önlemleri alırım.” ($\bar{X}=4,10$) maddesinde olduğu görülmüştür.

4.2. Cinsiyet Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “*Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?*” şeklinde ifade edilmiştir. Fen bilimleri öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik bulgular Tablo 4.7’de gösterilmektedir.

Tablo 4.7. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre t- testi Analiz Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	\bar{x}	s.s	t	p
Genel Sınıf Yönetimi Yeterlikleri	Kadın	92	4,42	0,275	3,45	0,00
	Erkek	73	4,25	0,335		
Fiziksel Düzeni Sağlama	Kadın	92	4,18	0,423	2,32	0,02
	Erkek	73	4,02	0,460		
Öğretim Yönetimi	Kadın	92	4,54	0,355	3,00	0,00
	Erkek	73	4,37	0,365		
Zaman Yönetimi	Kadın	92	4,42	0,373	1,67	0,09
	Erkek	73	4,31	0,421		
Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme	Kadın	92	4,47	0,288	3,11	0,00
	Erkek	73	4,30	0,386		
Davranış Geliştirme ve Düzenleme	Kadın	92	4,38	0,400	3,06	0,00
	Erkek	73	4,18	0,414		

Tablo 4.7’de yer alan veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin cinsiyet değişkenine göre ölçeğin genelinde ($t=3,45$, $p<0,05$) ve alt boyutlara göre “fiziksel düzeni sağlama” ($t=2,32$, $p<0,05$), “öğretim yönetimi” ($t=3,00$, $p<0,05$), “sınıf içi ilişkileri düzenleme” ($t=3,11$, $p<0,05$), “davranış geliştirme ve düzenleme” ($t=3,06$, $p<0,05$) incelendiğinde kadın katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülürken “zaman yönetimi” ($t=1,67$, $p>0,05$) alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.3. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algıları yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmiştir. Fen bilimleri öğretmenlerinin yaş değişkenine göre sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik bulgular Tablo 4.8’de gösterilmektedir.

Tablo 4.8. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Yaş Değişkenine Göre Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Yaş	n	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	p	Fark
Sınıf Yönetimi Yeterlikleri (Genel)	25-32	49	4,3691	G. arası	,838	,279	2,946	0,03*	33-40 ile 41-48 ve 49-56+ arasında da
	33-40	67	4,2718	G. içi	15,259	,095			
	41-48	29	4,4307	Toplam	16,097				
	49-56+	20	4,4553						
	Toplam	165	4,3509						

*p(0,03)<0,05

Tablo 4.8’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin yaş değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin geneline verdikleri yanıtlar doğrultusunda (F=2,946; p<0,05), sınıf yönetimi yeterlikleri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anlamlı farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunun tespiti için Tukey post hoc analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.9’da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Düzeylerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaş(I)	Yaş (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
Genel Sınıf Yönetimi Yeterlikleri	33-40	41-48	-,06122	,06744	,365
		49-56+	-,09314	,07638	,224
Yeterlikleri	33-40	25-32	-,08581	,05411	,115
		41-48	-,14703*	,06398	,023
		49-56+	-,17895*	,07335	,016

Tablo 4.9, devamı

Değişkenler	Yaş(I)	Yaş (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
Genel Sınıf Yönetimi	41-48	25-32	,06122	,06744	,365
		33-40	,14703*	,06398	,023
	49-56+	-,03191	,08367	,703	
Yeterlikleri	49-56+	25-32	,09314	,07638	,224
		33-40	,17895*	,07335	,016
	41-48	,03191	,08367	,703	

Tablo 4.9’da yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, uygulanan Tukey analizi sonucunda farklılığın 33-40 yaş grubu ile 41-48 yaş ve 49-56 ve üstü yaş grupları arasında olup 41-48 ve 49-56 yaş ve üstü katılımcıların lehine olduğu tespit edilmiştir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin fiziksel düzeni sağlama alt boyutuna ilişkin verdikleri yanıtların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.10’da gösterilmektedir.

Tablo 4.10. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Fiziksel Düzeni Sağlama Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Yaş	n	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Fiziksel Düzeni Sağlama	25-32	49	4,15	Gruplararası	1,298	,433	2,223	,088	-
	33-40	67	4,02	Gruplarıçi	31,329	,195			
	41-48	29	4,26	Toplam	32,627				
	49-56+	20	4,07						
	Toplam	165	4,11						

* $p(0,088) > 0,05$

Tablo 4.10 incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin fiziksel düzeni sağlama boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucunda puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($F=2,223$; $p>0,05$).

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin öğretim yönetimi alt boyutuna ilişkin verdikleri yanıtların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.11’de gösterilmektedir.

Tablo 4.11. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Yaş	n	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Öğretim Yönetimi	25-32	49	4,55	Gruplararası	1,261	,420	3,218	0,02*	33-40 ile 25-32 ve 41-48 arasında
	33-40	67	4,36	Gruplarıçi	21,037	,131			
	41-48	29	4,55	Toplam	22,298				
	49-56+	20	4,52						
	Toplam	165	4,47						

*p(0,02)<0,05

Tablo 4.11’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin yaş değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin öğretim yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda (F=3,218; p<0,05) sınıf yönetimi yeterlikleri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anlamlı farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunun tespiti için Tukey post hoc analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.12’de gösterilmiştir.

Tablo 4.12. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaş (I)	Yaş (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
Öğretim Yönetimi	25-32	33-40	,17859*	,06509	,034
		41-48	-,00633	,08113	1,000
		49-56+	,03418	,09189	,982
	33-40	25-32	-,17859*	,06509	,034
		41-48	-,18492*	,07697	,017
		49-56+	-,14440	,08824	,361

Tablo 4.12, devamı

Değişkenler	Yaş (I)	Yaş (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
Öğretim Yönetimi	41-48	25-32	,00633	,08113	1,000
		33-40	,18492*	,07697	,017
		49-56+	,04052	,10065	,978
	49-56+	25-32	-,03418	,09189	,710
		33-40	,14440	,08824	,104
		41-48	-,04052	,10065	,688

Tablo 4.12’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde uygulanan Tukey analizi sonucunda farklılığın 33-40 yaş grubu ile 25-32 ve 41-48 yaş grupları arasında olup 25-32 yaş grubu katılımcıların lehine olduğu tespit edilmiştir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin zaman yönetimi alt boyutuna ilişkin verdikleri yanıtların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.13’de gösterilmektedir.

Tablo 4.13. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Zaman Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Yaş	n	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Zaman Yönetimi	25-32	49	4,37	Gruplararası	,385	,128	,809	,491	-
	33-40	67	4,33	Gruplarıçi	25,518	,158			
	41-48	29	4,39	Toplam	25,903				
	49-56+	20	4,49						
	Toplam	165	4,37						

* $p(0,491) > 0,05$

Tablo 4.13 incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin zaman yönetimi boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucunda puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($F=0,809$; $p>0.05$).

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutuna ilişkin verdikleri yanıtların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.14’de gösterilmektedir.

Tablo 4.14. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Yaş	n	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplam	Kare Ort.	F	p	Fark
Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme	25-32	49	4,39	Gruplararası	1,137	,379	3,337	0,02*	33-40 ile 41-48 ve 49-56+ arasında
	33-40	67	4,32	Gruplariçi	18,278	,114			
	41-48	29	4,47	Toplam	19,415				
	49-56+	20	4,56						
	Toplam	165	4,40						

*p(0,02)<0,05

Tablo 4.14’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin yaş değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda (F=3,337; p<0,05), sınıf yönetimi yeterlikleri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anlamlı farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunun tespiti için Tukey post hoc analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.15’de gösterilmiştir.

Tablo 4.15. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Düzeylerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaş (I)	Yaş (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme	25-32	33-40	,05241	,05791	,367
		41-48	-,09096	,07218	,209
		49-56+	-,16499	,08175	,050

Tablo 4.15, devamı

Değişkenler	Yaş (I)	Yaş (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme	33-40	25-32	-,05241	,05791	,367
		41-48	-,14337*	,06849	,038
		49-56+	-,21740*	,07851	,006
	41-48	25-32	,09096	,07218	,209
		33-40	,14337*	,06849	,038
		49-56+	-,07403	,08955	,410
	49-56+	25-32	,16499*	,08175	,045
		33-40	,21740*	,07851	,006
		41-48	,07403	,08955	,410

Tablo 4.15’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, uygulanan Tukey analizi sonucunda farklılığın 33-40 yaş grubu ile 41-48 ve 49-56+ yaş grubu katılımcılar arasında 41-48 ve 49-56+ yaş grubu katılımcılar lehine olduğu tespit edilmiştir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutuna ilişkin verdikleri yanıtların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.16’da gösterilmektedir.

Tablo 4.16. Yaş Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Yaş	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Davranış Geliştirme ve Düzenleme	25-32	49	4,27	Gruplararası	,952	,317	1,852	0,14	-
	33-40	67	4,23	Gruplarıçi	27,591	,171			
	41-48	29	4,36	Toplam	28,543				
	49-56+	20	4,46						
	Topla	165	4,29						

*p(0,14)>0,05

Tablo 4.16 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan tek yönlü varyans

analizi sonucunda puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (F=1,852; p>0.05).

4.4. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “*Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algıları mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?*” şeklinde ifade edilmiştir. Fen bilimleri öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik bulgular Tablo 4.14’te gösterilmektedir.

Tablo 4.17. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğine İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Kıdem	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Sınıf Yönetimi Yeterlikleri (Genel)	1-6	30	4,41	Gruplararası	1,490	,298	3,244	0,00*	
	7-12	65	4,25	Gruplariçi	14,606	,092			
	13-18	23	4,37	Toplam	16,097				7-12 ile 1-6 ve 25-30
	19-24	22	4,34						
	25-30	17	4,55						
	30+	8	4,43						
	Topla.	165	4,35						

*p(0,00)<0,05

Tablo 4.17’te yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğine verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu (F=3,244; p<0,05), sınıf yönetimi yeterlikleri ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için Tukey post hoc analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.18’de gösterilmiştir.

Tablo 4.18. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Düzeylerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Kıdem (I)	Kıdem (J)	Ortalamalar farkı	Standart Sapma	P
Sınıf Yönetimi Yeterlikleri (Genel)	1-6	7-12	,16039	,06201	,107
		13-18	,03349	,07786	,998
		19-24	,06557	,07886	,961
		25-30	-,14668	,08529	,521
		30+	-,00479	,11179	1,000
	7-12	1-6	-,16039	,06201	,107
		13-18	-,12691	,06816	,430
		19-24	-,09482	,06930	,746
		25-30	-,30708*	,07653	,001
		30+	-,16518	,10526	,620
	13-18	1-6	-,03349	,07786	,998
		7-12	,12691	,06816	,430
		19-24	,03208	,08378	,999
		25-30	-,18017	,08986	,344
		30+	-,03827	,11532	,999
	19-24	1-6	-,06557	,07886	,961
		7-12	,09482	,06930	,746
		13-18	-,03208	,08378	,999
		25-30	-,21225	,09072	,185
		30+	-,07036	,11599	,990
	25-30	1-6	,14668	,08529	,521
		7-12	,30708*	,07653	,001
		13-18	,18017	,08986	,344
		19-24	,21225	,09072	,185
		30+	,14190	,12045	,847
	30+	1-6	,00479	,11179	1,000
		7-12	,16518	,10526	,620
		13-18	,03827	,11532	,999
		19-24	,07036	,11599	,990
		25-30	-,14190	,12045	,847

Tablo 4.18’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, uygulanan Tukey analizi sonucunda anlamlı farklılığın 7-12 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 1-6 ve 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında olup 1-6 yıl ile 25-30 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine olduğu görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin fiziksel düzeni sağlama alt boyutuna verdikleri yanıtların kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.19’da gösterilmektedir.

Tablo 4.19. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Fiziksel Düzeni Sağlama Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Kıdem	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Fiziksel Düzeni Sağlama	1-6	30	4,18	Gruplararası	1,029	,206	1,035	0,39	-
	7-12	65	4,01	Gruplariçi	31,598	,199			
	13-18	23	4,11	Toplam	32,627				
	19-24	22	4,14						
	25-30	17	4,22						
	30+	8	4,19						
	Toplam	165	4,11						

*p(0,39)>0,05

Tablo 4.19’da yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin fiziksel düzeni sağlama alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu (F=1,035; p>0,05) fiziksel düzeni sağlama alt boyutu ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin öğretim yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtların kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.20’de gösterilmektedir.

Tablo 4.20. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Yaş	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Öğretim Yönetimi	1-6	30	4,60	Gruplararası	1,968	,394	3,078	0,01*	7-12/ 25-30 ve 1-6
	7-12	65	4,35	Gruplariçi	20,330	,128			
	13-18	23	4,50	Toplam	22,298				
	19-24	22	4,48						

Tablo 4.20, devamı

Boyut	Yaş	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Öğretim Yönetimi	25-30	17	4,64						
	30+	8	4,43						
	Topla.	165	4,47						

* $p(0,01)<0,05$

Tablo 4.20’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin öğretim yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu ($F=3,078$; $p<0,05$), sınıf yönetimi yeterlikleri ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için Tukey post hoc analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.21’de gösterilmiştir.

Tablo 4.21. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Kıdem (I)	Kıdem (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
Öğretim Yönetimi	1-6	7-12	,24410*	,07563	,019
		13-18	,09594	,09496	,914
		19-24	,11333	,09618	,847
		25-30	-,03373	,10402	1,000
		30+	,17583	,13634	,790
	7-12	1-6	-,24410*	,07563	,019
		13-18	-,14816	,08313	,480
		19-24	-,13077	,08451	,634
		25-30	-,27783*	,09334	,039
		30+	-,06827	,12838	,995
	13-18	1-6	-,09594	,09496	,914
		7-12	,14816	,08313	,480
		19-24	,01739	,10218	1,000
		25-30	-,12967	,10959	,844
		30+	,07989	,14064	,993

Tablo 4.21, devamı

Değişkenler	Kıdem (I)	Kıdem (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
Öğretim Yönetimi	19-24	1-6	-,11333	,09618	,847
		7-12	,13077	,08451	,634
		13-18	-,01739	,10218	1,000
		25-30	-,14706	,11065	,768
		30+	,06250	,14146	,998
	25-30	1-6	,03373	,10402	1,000
		7-12	,27783*	,09334	,039
		13-18	,12967	,10959	,844
		19-24	,14706	,11065	,768
		30+	,20956	,14691	,711
	30+	1-6	-,17583	,13634	,790
		7-12	,06827	,12838	,995
		13-18	-,07989	,14064	,993
		19-24	-,06250	,14146	,998
		25-30	-,20956	,14691	,711

Tablo 4.21’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, uygulanan Tukey analizi sonucunda farklılığın 7-12 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 1-6 ve 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında ve 1-6 yıl ile 25-30 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine olduğu görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin zaman yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtların kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.22’de gösterilmektedir.

Tablo 4.22. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Zaman Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Kıdem	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Zaman Yönetimi	1-6	30	4,43	Gruplararası	1,311	,262	1,695	0,14	
	7-12	65	4,29	Gruplarıçi	24,592	,155			
	13-18	23	4,41	Toplam	25,903				-

Tablo 4.22, devamı

Boyut	Kıdem	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Zaman Yönetimi	19-24	22	4,30						
	25-30	17	4,55						
	30+	8	4,50						
	Toplam	165	4,37						

* $p(0,14)>0,05$

Tablo 4.22’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin zaman yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu ($F=1,695$; $p>0,05$) zaman yönetimi alt boyutu ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin zaman yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtların kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.23’te gösterilmektedir.

Tablo 4.23. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Kıdem	N	\bar{x}	Var. K.	Kareler Toplam	Kare Ort.	F	p	Fark
Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme	1-6	30	4,40	Gruplararası	1,600	,320	2,856	0,01*	
	7-12	65	4,32	Gruplarıçi	17,815	,112			30 ve üstü
	13-18	23	4,38	Toplam	19,415				hariç tüm
	19-24	22	4,39						gruplar ile
	25-30	17	4,64						25-30
	30+	8	4,55						arasında
	Toplam	165	4,40						

* $p(0,01)<0,05$

Tablo 4.23’te yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu ($F=2,856$; $p<0,05$) sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutu ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anlamli farklıliğin hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için Tukey post hoc analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.24'te gösterilmiştir.

Tablo 4.24. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Sınıf İçi Düzeni Sağlama Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Kıdem (I)	Kıdem (J)	Ortalamalar farkı	Standart Sapma	P
Sınıf içi düzeni sağlama	1-6	7-12	,07420	,06715	,879
		13-18	-,02020	,08432	1,000
		19-24	-,01439	,08540	1,000
		25-30	-,23983	,09236	,104
		30+	-,14010	,12106	,856
	7-12	1-6	-,07420	,06715	,879
		13-18	-,09440	,07381	,796
		19-24	-,08859	,07504	,846
		25-30	-,31403*	,08288	,003
		30+	-,21430	,11399	,418
	13-18	1-6	,02020	,08432	1,000
		7-12	,09440	,07381	,796
		19-24	,00581	,09073	1,000
		25-30	-,21963	,09731	,218
		30+	-,11990	,12488	,930
	19-24	1-6	,01439	,08540	1,000
		7-12	,08859	,07504	,846
		13-18	-,00581	,09073	1,000
		25-30	-,22543	,09825	,202
		30+	-,12571	,12561	,917
25-30	1-6	,23983	,09236	,104	
	7-12	,31403*	,08288	,003	
	13-18	,21963	,09731	,218	
	19-24	,22543	,09825	,202	
	30+	,09972	,13044	,973	
30+	1-6	,14010	,12106	,856	
	7-12	,21430	,11399	,418	
	13-18	,11990	,12488	,930	
	19-24	,12571	,12561	,917	
	25-30	-,09972	,13044	,973	

Tablo 4.24'te yer alan istatikselsel veriler incelendiğinde, uygulanan Tukey analizi sonucunda farklıliğin 30 ve üstü kıdeme sahip öğretmenler hariç tüm kıdem grupları ile 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında ve 25-30 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler lehine olduğu görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutuna verdikleri yanıtların kıdem değişkenine göre istatikselsel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü

varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.25'te gösterilmektedir.

Tablo 4.25. Kıdem Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Kıdem	n	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Davranış Geliştirme ve Düzenleme	1-6	30	4,37	Gruplararası	2,426	,485	2,954	0,01*	7-12 ile
	7-12	65	4,16	Gruplarıçi	26,117	,164			1-6, 13-
	13-18	23	4,38	Toplam	28,543				18 ve 25-
	19-24	22	4,29						30
	25-30	17	4,52						arasında
	30+	8	4,38						
	Topla	165	4,29						

*p(0,01)<0,05

Tablo 4.25'te yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu (F=2,954; p<0,05) davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutu ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için Tukey post hoc analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 4.26'da gösterilmiştir.

Tablo 4.26. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Kıdem (I)	Kıdem (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
	1-6	7-12	,20370*	,08539	,018
		13-18	-,00982	,10722	,927
		19-24	,05825	,10859	,592
		25-30	-,16754	,11744	,156
		30+	-,00741	,15394	,962

Tablo 4.26, devamı

Değişkenler	Kıdem (I)	Kıdem (J)	Ortalamalar farkı	Standart Hata	P
Davranış Geliştirme	7-12	1-6	-,20370*	,08539	,018
		13-18	-,21353*	,09386	,024
		19-24	-,14545	,09542	,129
		25-30	-,37124*	,10538	,001
		30+	-,21111	,14495	,147
	13-18	1-6	,00982	,10722	,927
		7-12	,21353*	,09386	,024
		19-24	,06807	,11537	,556
		25-30	-,15772	,12374	,204
		30+	,00242	,15879	,988
	19-24	1-6	-,05825	,10859	,592
		7-12	,14545	,09542	,129
		13-18	-,06807	,11537	,556
		25-30	-,22579	,12492	,073
		30+	-,06566	,15972	,682
	25-30	1-6	,16754	,11744	,156
		7-12	,37124*	,10538	,001
		13-18	,15772	,12374	,204
		19-24	,22579	,12492	,073
		30+	,16013	,16586	,336
	30+	1-6	,00741	,15394	,962
		7-12	,21111	,14495	,147
		13-18	-,00242	,15879	,988
		19-24	,06566	,15972	,682
		25-30	-,16013	,16586	,336

Tablo 4.26’da yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, uygulanan Tukey analizi sonucunda farklılığın 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 1-6, 7-12 ve 13-18 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında ve 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine olduğu görülmüştür.

4.5. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “*Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algıları mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık*

göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmiştir. Fen bilimleri öğretmenlerinin mezun olunan lise değişkenine göre sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik bulgular Tablo 4.27’de gösterilmektedir.

Tablo 4.27. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğine İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Lise	n	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplam	Kare Ort.	F	p	Fark	
Sınıf Yönetimi Yeterlikleri (Genel)	Genel	146	4,34	Gruplararası		,010	,005	,051	0,95	-
	Lise									
	Öğretmen	17	4,36	Gruplarıçi		16,086	,099			
	Lisesi			Toplam		16,097				
	Fen Lisesi	2	4,29							

* $p(0,95) > 0,05$

Tablo 4.27’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin mezun olunan lise türü değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğine verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu ($F=0,051$; $p>0,05$) sınıf yönetimi yeterlikleri ile mezun olunan lise türü değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri ölçeğinin fiziksel düzeni sağlama alt boyutuna verdikleri yanıtların mezun olunan lise değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.28’de gösterilmektedir.

Tablo 4.28. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Fiziksel Düzeni Sağlama Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Yaş	N	\bar{x}	Var. K.	Kareler Toplam	Kare Ort.	F	p	Fark
Fiziksel Düzeni Sağlama	Genel Lise	146	4,10	Garası	,055	,027	,136	,873	-
	Öğretmen Lisesi	17	4,15	G. içi	32,572	,201			
	Fen Lisesi	2	4,21	Toplam	32,627				

* $p(0,873) > 0,05$

Tablo 4.28’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin mezun olunan lise türü değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin fiziksel düzeni sağlama alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu ($F=0,136$; $p>0,05$) fiziksel düzeni sağlama alt boyutu ile mezun olunan lise türü değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri ölçeğinin öğretim yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtların mezun olunan lise değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.29’da gösterilmektedir.

Tablo 4.29. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Öğretim Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Lise	N	\bar{x}	Var. K.	Kareler Toplam	Kare Ort.	F	p	Fark
Öğretim Yönetimi	Genel Lise	146	4,47	Gruplar arası	,038	,019	,140	0,87	-
	Öğretmen Lisesi	17	4,42	Gruplar içi	22,259	,137			
	Fen Lisesi	2	4,50	Toplam	22,298				

* $p(0,87) > 0,05$

Tablo 4.29’da yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin mezun olunan lise türü değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin öğretim yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu ($F=0,140$; $p>0,05$) öğretim yönetimi alt boyutu ile mezun olunan lise türü değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri ölçeğinin zaman yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtların mezun olunan lise türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.30’da gösterilmektedir.

Tablo 4.30. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Zaman Yönetimi Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Yaş	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Zaman Yönetimi	Genel Lise	146	4,37	Gruplar arası	,001	,001	,004	0,99	-
	Öğretmen Lisesi	17	4,37	Gruplar içi	25,902	,160			
	Fen Lisesi	2	4,40	Toplam	25,903				

* $p(0,99)>0,05$

Tablo 4.30’da yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin mezun olunan lise türü değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin zaman yönetimi alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu ($F=0,004$; $p>0,05$) zaman yönetimi alt boyutu ile mezun olunan lise türü değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri ölçeğinin sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutuna verdikleri yanıtların mezun olunan lise türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla

tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.31’de gösterilmektedir.

Tablo 4.31. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Lise	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme	Genel	146	4,40	Gruplar arası	,081	,040	,339	0,71	-
	Lise								
	Öğretmen Lisesi	17	4,43	Gruplar içi	19,334	,119			
	Fen Lisesi	2	4,21	Toplam	19,415				

* $p(0,7) > 0,05$

Tablo 4.31’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin mezun olunan lise türü değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu ($F=0,339$; $p > 0,05$) sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutu ile mezun olunan lise türü değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri ölçeğinin davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutuna verdikleri yanıtların mezun olunan lise değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way Anova Testi) uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.32’de gösterilmektedir.

Tablo 4.32. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Davranış Geliştirme ve Düzenleme Alt Boyutuna İlişkin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Lise	N	\bar{x}	Var K.	Kareler Toplamı	Kare Ort.	F	p	Fark
	Genel Lise	146	4,29	G. arası	,055	,027	,156	0,85	-
Davranış Geliştirme ve Düzenleme	Öğretmen Lisesi	17	4,34	G. içi	28,488	,176			
	Fen Lisesi	2	4,22	Toplam	28,543				

*p(0,85)>0,05

Tablo 4.32’de yer alan istatistiksel veriler incelendiğinde, fen bilimleri öğretmenlerinin mezun olunan lise türü değişkenine göre sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda uygulanan analiz sonucu (F=0,156; p>0,05) davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutu ile mezun olunan lise türü değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgulara yönelik sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusunda önerilerilere yer verilmiştir.

5.1. Araştırmanın Sonuçları

Araştırmanın birinci alt problemi, “Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları ne düzeydedir?” şeklindedir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algılarına yönelik genel ortalama puanlarının yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumdan fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik inançlarının yüksek olduğu belirtilebilir. Bu bağlamda fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda yeterliklere sahip olduğu düşünülebilir. Sınıf yönetimi yeterliklerini oluşturan fiziksel düzenleme alt boyutunda “sık sık”, öğretim yönetimi alt boyutunda “her zaman”, zaman yönetimi alt boyutunda “her zaman”, sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutunda “her zaman”, davranış geliştirme ve düzenleme alt boyutunda “her zaman” aralığında olduğu sonucunu göstermektedir. Sınıf yönetimi yeterliklerinin önemli boyutu olan fiziksel düzenlemenin önemli bileşenleri: Sınıf ortamının düzenlenmesi, sınıfın ısısı, sınıftaki gürültü durumu, sınıfın aydınlatması vb. özelliklerinin düzenlenmesi hususu fen bilimleri öğretmenlerinde önemli ölçüde olduğu görülmektedir. Fen bilimleri öğretmenlerinin öğrenmeyi düzenleme boyutunda sınıf kurallarına uyulmasını sağlama, plan çerçevesinde öğrenimi gerçekleştirme, derse etkin katılımı gerçekleştirme inancını taşıdıkları kabul edilebilir. Zaman yönetimi boyutunun “her zaman” aralığında olmasından dolayı fen bilimleri öğretmenlerinin zamanı etkili kullanmaya, derse hazırlı girmeye istekli oldukları düşünülebilir. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf içi ilişkileri düzenleme boyutunun önemli bileşenleri olan beden dilini kullanma, dilin etkin kullanımı, pekiştireç vermenin önemli ölçüde bulunduğu görülmektedir. Davranış geliştirme alt boyutunda fen bilimleri öğretmenlerinin öğrencilere uygun istek ve beklentilerde bulunma, hoşgörülü davranma, olumlu ifadeler kullanma inancında oldukları düşünülebilir. Araştırmada fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algılarının her zaman aralığında iken alanyazında incelenen çalışmalarda ([1]; [163]; [33]; [27]; [35]; [29]) yüksek olduğu görülmektedir. Çetin [1] tarafından gerçekleştirilen “Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi ile İlgili

Davranışlarının İncelenmesi” başlıklı araştırmada öğretim elemanlarının sınıf yönetimi yeterlik algılarına yönelik genel ortalama puanlarının da yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kinay ve ark. [33] tarafından gerçekleştirilen “Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterlik algılarının genel puan ortalamasının yüksek olduğu görülmüştür. Karaman [34] tarafından gerçekleştirilen “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Mesleki Profesyonellikleri Arasındaki İlişki” başlıklı çalışmada öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmada öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlilik düzeylerinin düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi olarak ise Bitlis ili Ahlat ilçesinde görev yapan öğretmenlerin mesleki kıdemlerin düşük olması ve göreve yeni başlamaları olarak belirtilmiştir. Ocakcı [35] tarafından gerçekleştirilen “Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri ve Sınıf Yönetimi ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmada birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algılarının genel ortalama puanlarının yüksek olarak tespit edildiği gözlenmiştir. Yegen [29] tarafından gerçekleştirilen “Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliliklerinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirdiği değerlendirmede öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Araştırma sonuçları doğrultusunda öğretmenler ve diğer katılımcılarla gerçekleştirilmiş çalışmalarda sınıf yönetimi yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu ön plana çıkmaktadır. Bu sonuçların ortaya çıkmasında katılımcıların sınıf yönetimi yeterliklerini sağlamaya istekli olmaları etkili olmaktadır denilebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemi “Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklindedir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde, ölçeğin genelinde ve alt boyutlara göre “fiziksel düzeni sağlama”, “öğretim yönetimi”, “sınıf içi ilişkileri düzenleme”, “davranış geliştirme ve düzenleme” incelendiğinde kadın katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülürken “zaman yönetimi” alt boyutunda istatistiksel olarak kadın katılımcılar lehine anlamlı bir farklılık olmadığı

sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada belirlenen bu sonucun alanyazın incelendiğinde ([14]; [164]; [165]; [86]) cinsiyet değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasında anlamlı farklılığın kadınlar lehine olan çalışma ile desteklendiği görölmektedir. Çetin [1] tarafından gerçekteştirilen “Eğitim Faköltelerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi ile İlgili Davranışlarının İncelenmesi” başlıklı çalışmada öğretim elemanlarının arasındaki cinsiyet değişkeninin sınıf yönetimi yeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Okçu ve Epçaçan [166] tarafından gerçekteştirilen “Sınıf Yönetiminin Boyutlarına İlişkin İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterlik Düzeylerinin Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada cinsiyet değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlik algısı arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Sığırtmaç [27] tarafından gerçekteştirilen “Öğretmen ve Maarif Müfettişi Görüşlerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarının İncelenmesi” adlı çalışmada sınıf yönetimi yeterliklerinin cinsiyet değişkenine göre kadınlar lehine anlamlı farklılığın olduğu görölmüştür. Karaman [34] tarafından gerçekteştirilen “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Mesleki Profesyonellikleri Arasındaki İlişki” adlı çalışmada ise öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ocakcı [35] tarafından gerçekteştirilen “Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri ve Sınıf Yönetimi ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada cinsiyet değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlik düzeyleri arasında anlamlı farklılığın oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aküzüm ve Gültiken [167] tarafından gerçekteştirilen “Sınıf Öğretmenlerinin İletilişim Becerileri ile Sınıf Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada sınıf yönetimi becerilerinin cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde kadınlar lehine anlamlı farklılık olduğu görölmüştür. Selçuk ve ark. [32] tarafından gerçekteştirilen çalışmada “Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri” incelenmiş, bu inceleme sonucunda cinsiyet değişkeni açasında kadınlar lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinindedir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde yaş değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Hagen [151] tarafından gerçekteştirilen “İlkokul Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi

Yeterliklerini Etkileyen Faktörler” başlıklı çalışmada yaş değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Çetin [1] tarafından gerçekleştirilen “Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi ile İlgili Davranışlarının İncelenmesi” başlıklı çalışmada öğretim elemanlarının arasındaki yaş değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Erol [163] tarafından gerçekleştirilen “Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Yeterlilikleri (Manisa ili Sarıgöl, Alaşehir ilçeleri örneği)” adlı çalışmada yaş değişkeninin sınıf yönetimi yeterliliklerine dair anlamlı farklılığın oluştuğunu gözlemlemiştir. Karaman [34] tarafından gerçekleştirilen “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri ile Mesleki Profesyonellikleri Arasındaki İlişki” başlıklı çalışmada öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlilikleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı tespit edilmiştir. Aküzüm ve Gültiken [167] tarafından gerçekleştirilen “Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ile Sınıf Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada sınıf yönetimi becerilerinin yaş değişkenine göre incelendiğinde 31-40 yaş grubu aleyhine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yegen [29] tarafından gerçekleştirilen “Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliliklerinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algıları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı gözlenmiştir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklindedir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde mesleki kıdem değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Anlamlı farklılıklar “öğretim yönetimi, sınıf içi ilişkileri düzenleme, davranış geliştirme ve düzenleme” alt boyutlarında oluşmuştur. Bu boyutlarında tümünde anlamlı farklılıkların 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine olduğu tespit edilmiştir. Çetin [1] tarafından gerçekleştirilen “Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi ile İlgili Davranışlarının İncelenmesi” başlıklı çalışmada akademik kıdem değişkenine göre öğretim elemanlarının sınıf yönetimi yeterlikleri arasında bulunduğu sonuçlara göre sadece “Sınıfın Fiziksel Düzeninin Sağlanması” alt boyutunda anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. 25 ve üstü kıdeme sahip öğretim elemanlarının 13-24 yıl kıdeme sahip

öğretim elemanlarına göre sınıf yönetimi yeterlikleri açısından daha olumlu oldukları gözlenmiştir. Sığırtmaç [27] tarafından gerçekleştirilen “Öğretmen ve Maarif Müfettişi Görüşlerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarının İncelenmesi” adlı çalışmada sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlik algıları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmıştır. Yine aynı çalışmada ortaokul branş öğretmenlerinin de mesleki kıdem değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Karaman [34] tarafından gerçekleştirilen “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Mesleki Profesyonellikleri Arasındaki İlişki” başlıklı çalışmada öğretmenlerin mesleki kıdemi ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmıştır. Ocakcı [35] tarafından gerçekleştirilen “Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri ve Sınıf Yönetimi ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada, mesleki kıdem değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık bulunmadığı görülmüştür. Aküzüm ve Gültiken [167] tarafından gerçekleştirilen “Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ile Sınıf Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada sınıf yönetimi becerilerinin mesleki değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Anlamlı farklılıklar alt boyutlar içerisinde yer alan “sınıfın fiziksel düzeni”, öğrenme-öğretme süreci, davranış yönetimi ve motivasyon boyutlarında olduğu gözlenmektedir. Bu alt boyutlardaki anlamlı farklılık mesleki kıdem açısından 21 ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu gözlenmiştir. Yegen [29] tarafından gerçekleştirilen “Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliğine ilişkin değerlendirme puanlarının mesleki deneyime göre karşılaştırılması sonucunda anlamlı farklılığın olmadığını tespit etmiştir.

Araştırmanın beşinci alt problemi “Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklindedir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde mezun olunan lise türü değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmıştır. Hagen [151] tarafından gerçekleştirilen “İlkokul Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Etkileyen Faktörler” başlıklı çalışmada önceki eğitim durumları değişkeni ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığını tespit etmiştir.

Yılmaz ve Altunbaş [168] tarafından gerçekleştirilen “Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri ile Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi” adlı çalışmada mezun olunan lise türü değişkenine göre sınıf yönetimi becerileri arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

Gerçekleştirilen araştırmanın bulguları göz önünde bulundurularak kurumlara ve araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda belirtilmiştir.

5.2.1. Kurumlara Yönelik Öneriler

1. Sınıf yönetimi yeterliklerini sağlaması amacıyla fen bilimleri öğretmenlerinin sınıfın *fiziksel düzenini sağlama* konusunda gelişmeleri için desteklenmelidirler.
2. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin alt boyutlarına göre incelendiğinde *sınıf içi ilişkileri düzenleme* boyutuna yönelik algılarının “her zaman” olduğu tespit edilmiştir. Fakat sınıf içi ilişkileri düzenleme alt boyutunu oluşturan maddelerden olan “sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlerim.” maddesinin alt boyutun puan ortalamasından düşük olduğu görülmüştür. Bu sebeple, öğretmenlerin sınıf kurallarının belirlenmesi konusunda mesleki gelişimleri desteklenmelidir.
3. Fen bilimleri öğretmenlerine “etkili sınıf yönetimi” konusunda seminerler, konferanslar ve hizmet içi eğitim olanakları sağlanabilir.
4. Eğitim-öğretim faaliyeti gerçekleştiren okullar ile öğretmen yetiştiren kurumlar arasında iş birliği gerçekleştirilebilir.
5. Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterliklerini ve becerileri konusunda akademisyenlerin bilgi ve birikiminden daha fazla yararlanmaları, sınıf yönetimi hususunda uygulamalı çalışmalar yapılması desteklenebilir.
6. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerini yordayabilecek başka çalışmaların yapılması konusunda araştırmacılar desteklenebilir.

2.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Çalışmanın evreni genişletilerek daha kapsamlı bir araştırma gerçekleştirilebilir.
2. Fen bilimleri öğretmenleri üzerinde gerçekleştirilen bu araştırma diğer branşlarda hizmet veren öğretmenler için gerçekleştirilebilir.
3. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik algıları farklı değişkenler ile incelenebilir.
4. Araştırmanın bulguları arasında, sınıf yönetimi yeterlikleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık gözlenmiştir. Bu farklılığın nedenleri araştırılabilir.
5. Fen bilimleri öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda anlamlı farklılığın ortaya çıkma sebepleri araştırılabilir.
6. Araştırmada mesleki kıdem ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu farklılığın nedenleri konusunda ayrıntılı çalışmalar gerçekleştirilebilir.
7. Fen bilimleri öğretmenleriyle gerçekleştirilen bu çalışma, fen bilimleri dersini görmekte olan öğrencilerle birlikte gerçekleştirilerek öğretmenler ile öğrenciler arasındaki ilişki irdelenebilir.
8. Araştırmada SSYÖ kullanılmıştır. Sınıf yönetimi yeterliklerinin belirlenmesi amacıyla farklı ölçekler kullanılarak çalışmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKLAR

1. Çetin, F. Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi İle İlgili Davranışlarının İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara, 2009, 173 s. (Yayınlanmamış Doktora Tezi)
2. Ertürk, S. Eğitimde Program Geliştirme. Yelkenetepe Yayınları, Ankara, 1972, 182 s.
3. Aydın, A. Sınıf Yönetimi. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2013, 296 s.
4. Aydın, A. Sınıf Yönetimi. Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2007, 246 s.
5. Tezcan, M. Eğitim Sosyolojisi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, 1985, 422 s.
6. Şişman, M. ve Turan, S. Dünyada eğitim ve yöneticilerinin yetiştirilmesine ilişkin başlıca yönelimler ve Türkiye için çıkarılabilecek bazı sonuçlar. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2004, Cilt 2(1), 13-26.
7. Ekinci, Y. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Sosyal Beceri Düzeylerine Göre Öğretmenlerinin İş Doyumu. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2006, 93 s. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
8. Terzi, A. R. Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. Milli Eğitim Dergisi, 2002, 162-169.
9. Fidan, N. ve Erdem , M. Eğitime Giriş. Meteksan Yayıncılık, Ankara, 1998, 229 s.
10. Akar, H. ve ark. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları ve deneyimlerinin incelenmesi. Elementary Education Online, 2010, 792-806.
11. Yılman, M. Sınıf Yönetimi. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2006, 166 s.
12. Arı, R. ve Saban, A. Sınıf Yönetimi. Mikro Dizgi, Konya, 2000, 151 s.
13. Sarıtaş, M. Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama. Ed.: Leyla Küçükahmet. Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2005, 211 s.
14. Yalçınkaya, M. ve Tombul, Y. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algı ve gözlemler. Ege Eğitim Dergisi, 2002, s. 96-108.
15. Erdoğan, İ. Sınıf Yönetimi. Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2003, 158 s.
16. Baloğlu, N. Etkili Sınıf Yönetimi. Baran Ofset, Ankara, 2001.

17. Şişman , M. Öğretmenliğe Giriş. Pegem Yayıncılık, Ankara, 1999, 226 s.
18. Kılbaş, Ş. Sınıf Yönetimi. Akademisyen Kitabevi, Ankara. 2014, 382 s.
19. Ünal, S. ve Ada, S. Sınıf Yönetimi. Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2000, 210 s.
20. Cafoğlu, Z. Sınıf Yönetimi. Grafiker Yayınları, Ankara, 2007, 262 s.
21. Şişman, M. ve Turan, S. Eğitimde Yerelleşme ve Demokratikleşme Çabaları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 2003, 34, 300-315.
22. Başar, H. Sınıf Yönetimi. Pegem Yayıncılık, Ankara, 2006, s. 266.
23. Cengiz, B. Matematik Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Eğilimleri. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul, 2015, 91 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
24. Demitaş, Z. ve Kahveci, G. Öğrenci algılarına göre 4. ve 5. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 2010, 18-29.
25. Bağcı, H. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı, İstanbul, 2012, 220 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
26. Özer, F. Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterliliklerine İlişkin Algıları. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı, Elazığ, 2013, 81 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
27. Sığırtmaç, G. Öğretmen ve Maarif Müfettişi Görüşlerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarının İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara, 2015, 161 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
28. Arslan, B. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterliklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul, 2016, 205 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
29. Yegen, M. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Bayburt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Bayburt, 2019, 80 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
30. Güner, Ö. Sınıf Öğretmenlerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri İle Sınıf Yönetimi Yeterliliği Algıları Arasındaki İlişki. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Eskişehir, 2010, 116 s.

31. Öner, M. İ. The Relationship Between Efl İnstructors' Classroom Management Efficacy and Personality Traits. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul, 2012, 82 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
32. Selçuk, G. ve ark. A study on teacher candidates' in classroom management. Acta Didactica Naponcensia, 2014, 63-68.
33. Kinay ve ark. Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterlikleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. International Journal Of Eurasia Social Sciences, 2015, 206-217.
34. Karaman, S. Z. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri İle Mesleki Profesyonellikleri Arasındaki İlişki. Yedi Tepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul, 2016, 91 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
35. Ocakcı, E. Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri ve Sınıf Yönetimi İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Erzurum, 2017, 125s. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
36. Özgün, Z. Teknoloji Destekli Yürütülen Derslerde Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Konya, 2019, 72 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
37. Erdoğan, A. Türkçe Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Kırşehir, 2019, 116 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
38. MEB. Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı. MEB, Ankara, 2018, 54 s.
39. Çalık, T. Sınıf Yönetimi. Ed.: Leyla Küçükahmet. Sınıf Yönetimi. Pegem Akademi, Ankara, 2012, s. 323.
40. MEB. Milli Eğitim Temel Kanunu. Resmi Gazete, Ankara, 1973.
41. Özdemir, S. M. Sınıf Yönetimine İlişkin Temel Kavramlar. Ed.: Galip Yüksel, ve Sevil Büyükalın Filiz, Sınıf Yönetimi. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 441.
42. Erden, M. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Alkım Yayınları, İstanbul, 1998, 199 s.
43. Aydın, A. Sınıf Yönetimi. Tek Ağaç Yayınevi, Ankara, 2006, 246 s.

44. Fidan, N. Okulda Öğrenme ve Öğretme. Alkım Yayınevi, İstanbul, 1985, 240 s.
45. Başar, H. Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2009, 266 s.
46. Ülgen, G. Kavram Geliştirme. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2004, 208 s.
47. Güneş, F. Sınıf Yönetimi Yaklaşım ve Modeller. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2014, 112 s.
48. Memduhoğlu, H. B. ve Yılmaz, K. Eğitim Bilimine Giriş. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2017, 328 s.
49. Özden, Y. Öğrenme ve Öğretme. Pegem Yayıncılık, Ankara, 1998, 232 s.
50. MEB. İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi (6,7 ve 8.sınıflar) Öğretim Programı. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, 2007.
51. Demirci, B. Çağdaş fen bilimleri eğitimi ve eğitimcileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1993, s. 155-160.
52. Kaptan, F. ve Korkmaz, H. İlköğretimde Fen Bilgisi Öğretimi. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1999, 75 s.
53. Çepni, S. Kuramdan Uygulamaya Fen ve Teknoloji Öğretimi. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2011, 488 s.
54. Doğru, M. ve Kıyıcı, T. Fen Eğitiminin Zorunluluğu. Ed.: Mustafa Aydoğdu ve Teoman Kesercioğlu. İlköğretimde Fen ve Teknoloji Öğretimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2005, s. 1-24.
55. MEB. İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi (4-5. sınıflar) Öğretim Programı. Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara, 2005, 59 s.
56. Çepni, S. ve ark. Fizik Öğretimi. YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, 1997.
57. Çakıcı, Y. ve Girgin, E. İlköğretim II. kademe fen ve teknoloji ders kitaplarındaki ünite sonu değerlendirme sorularının incelenmesi. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 2012,14(2), 87-110.
58. Korkmaz, H. Fen Eğitiminde Proje Tabanlı Öğrenmenin Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme ve Akademik Risk Alma Düzeylerine Etkisi. Ankara : Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara, 2002, 256 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
59. Hançer, A. H. ve ark. İlköğretimde çağdaş fen bilgisi öğretiminin önemi ve nasıl olması gerektiği üzerine bir değerlendirme. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2013, (13), 80-88.

60. YÖK ve Dünya Bankası. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi. MEB Yayınları, 1997, 196 s.
61. Gürdal, A. Fen Öğretimi. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Yayınları, Ankara, 1988, 49 s.
62. Eke, C. Seçmeli “bilim uygulamaları” dersinin fen bilimlerinin öğretimi açısından önemi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2013, s. 182-188.
63. MEB. İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Fen Bilimleri Dersi (3., 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıflar) Öğretim Programı. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara, 2013, 48 s.
64. Kurnaz, Ş. Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fen Okuryazarlığı Ve Alan Bilgisi Yeterliliklerinin Karşılaştırılması: SDÜ-MAKÜ Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Isparta, 2019, 93 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
65. Baransel, A. Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi. İşlet Fakültesi Yayını, İstanbul, 1979, 627 s.
66. Gülşen, C. ve Gökyer, N. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2011, 394 s.
67. Deliveli, Ö. Yönetimde Yeni Yönelimler Bağlamında Lider Yöneticilik. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta, 2010, 157 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
68. Eren, E. Yönetim ve Organizasyon. Beta Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2016, 621 s.
69. Çelikkaya, H. Eğitim Bilimlerine Giriş. Nobel Yayın Dağıtım Tic. Ltd. Şti., Ankara, 2010, 336 s.
70. Başaran, E. İ. Örgütsel Davranış: İnsanın Üretim Gücü. Ekinoks Yayıncılık, Ankara, 2008, 424 s.
71. Tamyaz, H. Okul Yönetimi. Saypa Yayınları, Ankara, 1995, 288 s.
72. Üstün, A. Ekonomik Yapı ve Eğitim İlişkisi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2004.
73. Demirtaş, H. ve Güneş, H. Eğitim Yönetimi ve Denetimi Sözlüğü. Anı Yayıncılık, Ankara, 2002, 243 s.
74. Titiz, T. Milli Eğitim Sistemi Mevcut Durum ve Geliştirme İçin Politika Önerileri. AB Sürecinde Eğitimde Reform İhtiyacı Sempozyumu, Eğitim Bir-Sen, 2004, Ankara. (Bildiri özet kitabı, s. 25).

75. Bursalıoğlu, Z. Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2008, 256 s.
76. Ağaoğlu, E. Sınıf Yönetimi İle İlgili Genel Olgular. Sınıf Yönetimi. Ed.: Zeki Kaya. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 1-42.
77. Açıkalin, A. Toplumsal Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği. Pegem Yayıncılık, Ankara, 1995, 176 s.
78. Çelikkaya, H. Okul Yönetimi ve Yükseköğretimde Öğretmenlik. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., Ankara, 2011, 170 s.
79. Aydoğan, İ. Türkiye’de Eğitim ve Paradigma: Eğitim ve Yönetime Paradigmatik Bir Bakış. Harf Yayınları, Ankara, 2015, 240 s.
80. Gürsel, M. Okul Yönetimi. Mikro Yayınları, Konya, 1997,189 s.
81. Peker, H. S. ve Selçuk, G. Okul müdürlerinin yeterliklerinin eğitim öğretim sürecine etkisi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2011, s. 472-480.
82. Mutugu, E. Etkin Okul Yönetimi Sürecinde Akademik Yöneticilerin Yönetim Bilişim Sistemleri Kullanımına Yönelik Görüşleri. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı ,Ankara, 2019, 111 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
83. Başar , H. Sınıf Yönetiminin Özellikleri. Ed.: Hüseyin Başar. Sınıf Yönetimi. Pegem Yayıncılık, Ankara, 1999, s. 11-27.
84. Beştepe, İ. Etkili okulun eğitim-öğretim süreci ve ortamı boyutlarının nitelikleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2009, s. 76-83.
85. Özdemir, S. M. Eğitim, Okul ve Sınıf Yönetimi. Sınıf Yönetimi. Ed: M. Çağatay Özdemir. Ekinoks Yayınları, İstanbul, 2007, 246 s.
86. Yüksel, A. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Değerlendirilmesi (Afyonkarahisar İli Örneği). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Ankara, 2013, 164 s.(Yayınlanmamış Doktora Tezi)
87. Erden, M. Sınıf Yönetimi. Arkadaş Yayınları, Ankara, 2008, 176 s.
88. Taş, S. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etkenler. Sınıf Yönetimi Teori ve Pratik Uygulamalar. Ed.: Birol Yiğit. Kriter Yayınevi, İstanbul, 2008, 214 s.
89. Taş S., Sınıf Yönetimini Etkileyen Etkenler.. Ed: Hüseyin Kıran. Etkili Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 35-39.
90. Akar, İ. Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Etmenler. . Ed: Zeki Kaya. Sınıf Yönetimi. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2005, s. 61-84.

91. Taş, A. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etkenler. Ed: Hüseyin Kıran ve Kazım Çelik. Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 33-55.
92. Ülke, M. S. Okul-Öğretmen- Veli İletişimi. Ed: Ramazan Arı ve Engin Deniz. Sınıf Yönetimi. Maya Akademi, Ankara, 2008, 261 s.
93. Çağlar, Ç. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler. Ed.: Mustafa Çelikten.Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 57-74.
94. Yolcu, H. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler. Ed.: Celal Gülşen. Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2011, 342 s.
95. Ünal, S. ve Ada, S. Sınıf Yönetimi. Ege Basım, İstanbul, 2008, 240 s.
96. Celkan, H. Y. Eğitim Sosyolojisi. Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum, 1989, 178 s.
97. Erdoğan, İ. Sınıf Yönetimi ve Disiplin İle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama. Ed: İrfan Erdoğan. Yeni Bir Binyıla Doğru Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözümler. Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2001, 198 s.
98. Akdağ, M. ve Güneş, H. Öğretmen rolünün yaratıcı bir sınıf ortamı oluşturulmasındaki önemi. Milli Eğitim Dergisi, 2003, s. 34-62.
99. Cerit, Y. Okul ve Öğretmenlik. Ed: Mehmet Durdu Karslı. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2003, 349 s.
100. Erdoğan, İ. Sınıf Yönetimi. Alfa Yayınları, İstanbul, 2011, 158 s.
101. Dilekman, M. ve Ada, Ş. Öğrenmede güdülenme. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 2005, s. 11.
102. Şeren, M. Eğitimin Toplumsal Temelleri. Ed: Çağatay Mehmet Özdemir. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2004, 410 s.
103. Toprakçı, E. Sınıfa Dayalı Yönetim. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2008, 454 s.
104. Çelik, V. Eğitimsel Liderlik. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2013, 312 s.
105. Öztürk, B. Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Giderilmesi. Ed: Emin Karip. Sınıf Yönetimi. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2009, 288 s.
106. Celep, C. Sınıf Yönetimi ve Disiplini. Anı Yayıncılık, Ankara, 2004, 215 s.
107. Celep, C. Sınıf Yönetiminde Kuram Ve Uygulama. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2009, 376 s.

108. Tabancalı, E. Sınıf Ortamının Fiziksel Özellikleri. Ed: Hüseyin Kıran. Etkili Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2005, 326 s.
109. Aydın, A. Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2000, 264 s.
110. Çelik, V. Sınıf Yönetimi. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2012, 198 s.
111. Ulusoy, M. Sınıfta Yerleşim Düzeni. Ed: Çağatay M. Özdemir. Sınıf Yönetimi. Pegem Yayınevi, Ankara, 2011, s. 285-306.
112. Gülşen, C. Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2010, 317 s.
113. Karaçalı, A. Sınıf yönetimini etkileyen fiziksel değişkenlerin değerlendirilmesi. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 2006, s. 145-155.
114. Akgül, M. K. ve Yıldırım, F. Eğitim Araçlarının Kullanımında Ergonomik Ölçülerin Önemi. M.P.M. Yayınları, İstanbul, 1995, 5.Ergonomi Kongresi.
115. Tutkun, Ö. F. Sınıf Düzeni. Ed: Zeki Kaya. Sınıf Yönetimi. Pegem Yayıncılık, Ankara, 2006, 368 s.
116. Özden, Y. Sınıf İçinde Öğrenme Öğretme Ortamının Düzenlenmesi. Sınıf Yönetimi. Ed: Emin Karip. Pegem Yayıncılık, Ankara, 2012, 288 s.
117. Akpınar, B. Aromanın öğrenme sürecindeki rol ve etkileri: Kokusal öğrenme. Eğitim Araştırma Dergisi, 2005, s. 25-35.
118. Çelik, V. Sınıf Yönetimi. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2002, 198 s.
119. Çınar, İ. Classroom geography: who sit where in the traditional classroom?. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2010, s. 200-212.
120. Çankaya, İ. Sınıf Ortamının Fiziksel Olarak Düzenlenmesi. Ed: İkrım Çınar. Sınıf Yönetimi. Eğiten Kitap, Ankara, 2012, s. 35-44.
121. Işık, H. Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni. Ed: Mehmet Şişman ve Selahattin Turan. Sınıf Yönetimi. Pegem Yayıncılık, Ankara, 2011, 272 s.
122. Çelik, V. Sınıf Yönetimi. Nobel Yayınları, Ankara, 2009, 198 s.
123. Aksüt, M. Derslerle İlgili Süre Kullanımı. Ed: Zeki Kaya. Sınıf yönetimi. Pegem Akademi Yayınları, Ankara, 2008, s. 267-285.
124. Sabancı, A. Sınıf Yönetiminin Temelleri. Ed: Mustafa Çelikten. Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Sınıf Yönetimi . Anı Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 25-53.
125. Erkılınç, T. A. Zaman Yönetimi. Ed: Hüseyin Kıran. Etkili Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık, Ankara, 2005, 326 s.

126. Demirel, Ö. Öğrenme Sanatı. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2004, 375 s.
127. Özkılıç, R. Sınıfta Zaman Yönetimi. Ed: Leyla Küçükahmet. Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2005, s. 85-100.
128. Özel, A. ve Bayındır, N. Yapılandırmacı Anlayışa Göre Sınıf Yönetimi. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2008.
129. Porgalı, Ö. Sınıftaki sorunları çözmeye kullanılan iletişim yöntemi. Eğitim Dergisi, 2003, 2.
130. Çalık, T. Sınıf Yönetimi ve Özellikleri. Ed: Leyla Küçükahmet. Sınıf Yönetimi. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2002, 334 s.
131. Başar, H. İstenen Davranışların Desteklenmesi. Ed.:Esmahan Ağaoğlu. Sınıf Yönetimi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 2013, s. 117.
132. Yiğit, B. Sınıfta Disiplin ve Öğrenci Davranışının Yönetimi. Ed: Mehmet Şişman ve Selahattin Turan. Sınıf Yönetimi. Pegem Akademi Yayınları, Ankara, 2015, s. 78-93.
133. Güneş, F. Yapılandırmacı Yaklaşımla Sınıf Yönetimi. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2007, 182 s.
134. Süral, S. İlköğretimde Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretme Stilleri, Sınıf Yönetimi Yaklaşımları İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Aydın, 2013, 259 s.(Yayınlanmamış Doktora Tezi)
135. Aytekin, H. Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar ve Geliştirme. Ed: Leyla Küçükahmet. Sınıf Yönetimi. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2002.
136. Yaka, A. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları. Ed: Mustafa Yılman. Sınıf Yönetimi. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2006, s. 37-44.
137. Kayabaşı, Y. Sınıf Yönetimi Kavramının Sınıfta Disiplin Sağlamadan Farklı Yanları ve Temel Özellikleri. Ed: Leyla Küçükahmet. Sınıf Yönetimi. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2010, s. 58-79.
138. Yılmaz, K. İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi tarzları ile demokratik değerlere ilişkin görüşleri arasındaki ilişki. Değerler Eğitimi Dergisi, 2011, 147-170.
139. Aloe, A. M., Amo, L. C. ve Shanahan. Classroom management selfefficacy and burnout: A multivariate meta-analysis.. Educational Psychology Review, 2014, 101-126.

140. Güleç, S. ve Alkış, S. Öğretmenlerin sınıf ortamında kullandıkları davranış değiştirme stratejileri. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2004, 247-266.
141. Can, E. ve Baksi, O. Öğrencilerin sınıf içi tutum ve davranışlarının öğretmenlerin sınıf yönetimi başarısına etkisi. Asya Öğretim Dergisi, 2014, 86-101.
142. Can, E. ve Arslan, B. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin öğrenci görüşleri. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 2018, 195-219.
143. Okutan, M. Sınıf Yönetiminde Örnek Olaylar. Pegem Yayıncılık, Ankara, 2010, 280 s.
144. Küçükahmet, L. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2000, 258 s.
145. Kayabaşı, Y. Sınıf Yönetimi Kavramının Sınıfta Disiplin Sağlamadan Farklı Yanları ve Temel Özellikleri. Ed: Galip Yüksel ve Sevil Büyükalın Filiz. Sınıf Yönetimi. Pegem Yayıncılık, Ankara, 2017, 464 s.
146. Akın, A. ve Koçak, Y. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 2014, 353-370.
147. Taşdan, M. ve Kantos, Z. Sınıf Yönetimi ve Disiplin. Ed: Zuhale Cafoğlu. Sınıf Yönetimi. Grafiker Yayınları, Ankara, 2007, 262 s.
148. Demirtaş, H. Sınıf Yönetiminin Temelleri. Etkili sınıf Yönetimi. Ed:Hüseyin Kıran. Anı Yayıncılık, Ankara, 2009, 336 s.
149. Gündüz, H. B. Eğitim, Okul ve Sınıf Yönetimi. Asil Yayıncılık, Ankara, 2004.
150. Uzun, S. A. Çocuk Eğitiminde Özgün Yöntem: Özgürleştirici Disiplin. Bilge Yayıncılık, İstanbul, 2001, 138 s.
151. Hagen, R. Factors Influencing Classroom Management Efficacy Among Elementary Student Teachers. University of Houston, 1991.
152. Turanlı, A. S. Öğrencilerin Sınıf Yönetimine Yönelik Öğretmen Davranışlarına Dair Beklentiler ve Algıları. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995, 104 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
153. Karakoç, H. S. Çanakkale İli İlköğretim Kurumları Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 1998, 60 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
154. Martin, N. K. ve Shoho, A. R. Teacher experience, training, and age: the influence of teacher characteristics on classroom management style. Paper

presented at the Annual Conference of the Southwest Educational Research Association, Dallas, Teksas, 2000.

155. Baloğlu, N. Türkiye'de ilköğretim birinci kademedeki görevli sınıf öğretmenlerinin davranış yönetimi yeterlikleri. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 2003, 21-29.
156. Burç, E. D. İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri (Hatay İli Örneği). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Bolu, 2006, 149s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi)
157. Hayes, C. T. M. Teacher-Efficacy Exploring Preservice And Beginning Teachers' Perceptions Of Preparedness To Teach. Capella University, 2008.
158. Babu, R. ve Maruthai, M. Classroom management skills of higher secondary teachers. Journal of Innovation in Education and Psychology, 2014, 1-4.
159. Şahin, G. Öğretmen ve Maarif Müfettişi Görüşlerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterlik Algılarının İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara, 2015, 161s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
160. Tonyalı, Ö. İlköğretim Özel Okul İngilizce Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine Yönelik Görüşleri. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, 2018, 78s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
161. Karasar, N. Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Dağıtım, Ankara, 2003, 292 s.
162. Kaptan, S. Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. Tekışık WebOfset Tesisleri, Ankara, 1998, 297 s.
163. Erol, E. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Yeterlilikleri (Manisa İli Sarıgöl, Alaşehir İlçeleri Örneği). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Denizli, 2014, 87 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
164. Erol, Z. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Afyon, 2006, 161 s.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
165. İlgar, L. İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, 2007, 221 s.(Yayınlanmamış Doktora Tezi)
166. Okçu, V. ve Epçaçan, C. Sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. Milli Eğitim Dergisi, 2013, 68-86.

167. Aküzüm, C. ve Gültiken, S. Ö. Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 2017, 89-107.
168. Yılmaz, N. ve Altunbaş, S. Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2012, 183-196.

EKLER

EK-1: SYYÖ Ölçek İzni

Ölçek İzni

Hamza Olcun <hamzaolcun@gmail.com>
Alıcı: ficetin@gazi.edu.tr

31 May 2018 Per 12:49

Hocam merhaba,

Sizin "Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği" isimli ölçeğinizi izniniz olursa yüksek lisans tezimde size atf yaparak kullanmak istiyorum. Bu nedenle veri toplama aracını elektronik ortamda gönderebilirseniz sevinirim. Yoğunluğunuz arasında vakit ayırdığınız için şimdiden teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

Saygılarımla,

FILİZ CETİN <ficetin@gazi.edu.tr>
Alıcı: ben

31 May 2018 Per 15:47

 İngilizce > Türkçe İletiyi çevir

[İngilizce için kapat](#)

Merhabalar. Ölçeği kullanabilirsiniz. Ölçek formu doktora tezimde mevcut. Kolay gelsin.

Kimden: "Hamza Olcun" <hamzaolcun@gmail.com>

Kime: ficetin@gazi.edu.tr

Gönderilenler: 31 Mayıs Perşembe 2018 12:49:18

Konu: Ölçek İzni

EK-2: Milli Eğitim Uygulama İzni

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 46949512-605.01-E.18349510
Konu : Araştırma İzni

27.09.2019

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

- İlgi: a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22.08.2017 tarih ve 12607291 sayılı 2017 / 25 No'lu genelgesi,
b) Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 26.09.2019 tarih ve 23980 sayılı yazısı.

İlgi (b) yazı ve ekinde; Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Hamza OLCUN'a ait "Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliliklerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" konulu tez çalışması için Şehzadeler ve Yunusmre İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görev yapan Fen Bilimleri Öğretmenlerine yönelik bir araştırma izni ile ilgili olarak; 27.09.2019 tarih ve 18281929 sayılı Olur ile izin verilmişti. Söz konusu yazıda sehven "liselerde" ibaresi kullanıldığından yeniden izin alınmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Söz konusu çalışmanın; 2019 - 2020 eğitim öğretim yılı içerisinde, okul müdürlüğünün gözetim, denetim ve sorumluluğunda, eğitim öğretimi aksatmadan, gönüllülük esasına dayalı olarak ve yazımız ekinde bulunan onaylı formların kullanılması şartıyla uygulanması uygun görülmektedir.

Makamlarımızca uygun görülmesi halinde olurlarımıza arz ederim.

M. Tahsin KALAYCI
Şube Müdürü

OLUR
27.09.2019

Mustafa DİKİCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

Nişancıpaşa Mh. Atatürk Biv., No.36 A Şehzadeler MANİSA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: strateji45@meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi: AR-GE Birimi
Tel: (0 236) 231 46 08 (105)
Faks: (0 236) 231 42 51

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d035-2139-37a1-826b-9242 kodu ile teyit edilebilir.

EK-3: Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği (SYYÖ)

AÇIKLAMA

Değerli Öğretmenim,

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterliklerinin İncelenmesi konulu Yüksek Lisans tez çalışması için görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla aşağıda cevaplamamız istenen “**sınıf yönetimi yeterlik ölçeği**” yer almaktadır. Ölçekten elde edilen sonuçlar, sadece araştırmaya hizmet amacıyla kullanılacaktır.

Ölçeğin cevaplama süresi tahmini 20-25 dakikadır.

Sınıf yönetiminin farklı boyutlarını yansıtan her ifadeyi okuduktan sonra, size uygun seçeneklerden **yalnızca bir tanesini (X) şeklinde işaretleyerek, belirtiniz.**

Lütfen işaretsiz ifade bırakmayınız. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Görev Alınan Okul

.....
.....

2. Cinsiyetiniz

1.()Bay 2.()Bayan

3. Yaşınız

1.()25-32 2.()33-40 3.()41-48 4.()49-56

4. Mesleki Kıdeminiz

1.()1-6 2.()7-12 3.()13-18 4.()19-24 5.()25-30 6.()30 ve yukarısı

5)Mezun Olunan Lise Türü

1()Fen Lisesi 2()Sosyal Bilimler Lisesi 3()Öğretmen Lisesi 4()Genel Lise

SINIF YÖNETİMİ YETERLİK ÖLÇEĞİ

Öğretmenlerin Sınıfın Fiziksel Düzenini Sağlamaya İlişkin Davranışları	Her zaman	Sık sık	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
1.Gerektiğinde öğrenci sayısına ve sınıf yapısına uygun düzenlemeleri yaparım.					
2.Sınıfta ısı, gürültü, aydınlatma vb. özelliklere duyarlı olup, gerekli düzenlemelerde bulunurum.					
3.Sınıfta yer alan eğitsel araçları en verimli şekilde kullanırım.					
4.Sınıftaki her türlü fiziksel düzenlemeyi öğrencilerle birlikte yaparım.					
5.Sınıftaki her boş alandan öğretimsel bir amaç için yararlanırım.					
6.Sınıfı, öğrenme etkinlikleri için en uygun şekilde düzenlerim.					
7.Sınıfta fiziksel ve ergonomik eksikliklerden kaynaklanan (kişisel-özel alan eksikliği, kalabalıklık vb.) istenmeyen öğrenci davranışlarına nedenine uygun tepkide bulunurum.					
Öğretmenlerin Öğretim Yönetimine İlişkin Davranışları					
8.Dersi bir plan dahilinde sistematik bir şekilde yürütürüm.					
9.Dersin amacı, işlevi ve sağlayacağı kazanımlar hakkında yönergeler veririm.					
10.Ders kapsamında işlenecek konuları ve süreci açıklarım.					
11.Ders kapsamında yararlanılacak kaynak ve materyalleri belirtirim.					
12.Konuya ilişkin etkili sorular sorarım.					
13.Uygun ipuçları vererek öğrencilerin derse katılımını sağlarım.					
14.Konuya ilişkin anlaşılır düzeltmeler yaparım.					
15.Öğretimin planlanmasında sosyo-kültürel farklılıkları dikkate alırım.					
16.Sınıfta kurallara uyulmasını sağlarım.					
17.Sınıfta öğrenmeye uygun olumlu bir hava oluştururum.					
Öğretmenlerin Zaman Yönetimi Konusundaki Davranışları					
18.Ders süresince zamanı iyi kullanırım.					
19.Derse hazırlıklı girerim.					
20.Derste kullanılacak araç ve gereçleri ders öncesinde kullanıma hazır hale getirir veya getirilmesini sağlarım.					

Öğretmenlerin Zaman Yönetimi Konusundaki Davranışları	Her zaman	Sık sık	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
21.Öğrencilerin dikkatlerinin dağıldığı, motivasyonlarının azaldığı anı zamanında tespit eder ve gerekli önlemleri alırım.					
22.Önemsiz konu ve ayrıntılardan kaçınırım.					
Öğretmenlerin Sınıf İçi İlişkileri Düzenlemeye İlişkin Davranışları					
23.Dili etkin kullanırım.					
24.Öğrencileri dinlemeye - anlamaya çalışırım.					
25.Beden dilini etkili kullanırım.					
26.Öğrencileri karşılıklı iletişim konusunda cesaretlendiririm.					
27.Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlerim.					
28.Öğrencilerin bireysel özelliklerini bilir ve ilişkilerde göz önünde bulundururum.					
29.Sınıf kurallarını uygulamada eşit davranırım.					
30.Öğrencilerin olumlu davranışlarını pekiştiririm.					
31.Öğrencilere isimleri ile hitap ederim.					
32.Öğrencilere samimi ve içten davranırım.					
33.Öğrenciye iletişime açık olduğumu sezdiririm.					
34.Sınıfta güvene dayalı bir ortam oluştururum.					
35.İlişkilerde empatik davranırım.					
36.Ben dilinden çok biz dilini kullanırım.					
37.Öğrencilerin görüşlerine karşı hoş görümlü ve saygılı olurum.					
38.Gerektiğinde öğrencilerin takım halinde çalışmalarına uygun ortam hazırlarım.					
Öğretmenlerin Davranış Geliştirme ve Düzenlemeye İlişkin Davranışları					
39.Kazandırılmak istenen davranışı tanımlarım.					
40.Kazandırılmak istenen davranışın amacını açıklarım.					
41.Davranışın öğrenme açısından önemini vurgularım.					
42.Öğrencilerde doğru davranış geliştirebilmek için duruma en uygun tepkiyi veririm.					
43.Öğrencilerin yeteneklerine uygun istek ve beklentiler içerisinde olurum.					
44.Öğrencilerin bireyselliklerine karşı yeterince hoşgörülü davranırım.					
45.Öğrencilere karşı olumlu ifadeler kullanırım.					
46.İstenmeyen davranışı, ortaya çıkmadan tahmin eder, gerekli önlemleri alırım.					
47.İstenmeyen davranış ortaya çıktığında öğrenciye değil davranışa odaklanırım.					

EK-4: Etik Kurul İzni

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın
Etigi Kurulu

Sayı : 46395565-050.01.04-
Konu : Gülenaz SELÇUK (Etik Kurul
Başvurunuz)Hk

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Gülenaz SELÇUK

İlgi : 10.09.2019 tarihli ve 39268 sayılı yazı.

Yüksek Lisans öğrencisi Hamza OLCUN'un " Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" konulu başvurunuz kurumumuzun 25.09.2019 tarih ve 2019/06 sayılı toplantısında görüşülmüş olup, araştırmanın etik yönden uygunluğuna karar verilmiştir.

Kurulumuzda alınan karar ekte gönderilmektedir.
Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalıdır

Prof. Dr. Mustafa KAZAZ
Kurul Başkanı

Ek: 2-Nolu Karar (1 sayfa)

ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adı Soyadı : Hamza OLÇUN
Doğum Yeri ve Yılı : Manisa/ 07.04.1993
Medeni Hali : Bekar
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : hamzaolcun@gmail.com

Eğitim Durumu

Yüksek Lisans : Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü (2017-2020)
Lisans : Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği (2011-2015)
Lise : Halit Görgülülü Lisesi (2007-2011)

Yayımları

1. Selçuk, G., **Olçun H.** Öğretmen Sınıf Liderliğine Yönelik Ortaöğretim Öğrencilerinin Algılarının İncelenmesi. VI. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi. 25 – 29 Ekim/October 2019 – Antalya/Türkiye. Bildiriler Kitabı, 509-513.
2. Gülenaz Selçuk, Ahmet Ataç, Çiğdem Özal, Y. Emre Keleş, **Hamza Olçun** “Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnançlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Uluslararası Sinirsiz Eğitim Ve Araştırma Sempozyumu (USEAS 2017), 24-26 Nisan 2017, Antalya, Türkiye, 2017.